

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NOVISAD, KRALJA PETRA UL. 30. I. EMELET
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
SZUBOTICA, Kralja Alekszandra 7. Telefon 6-70

Noviszad, 1931. évi november hó 8
VASÁRNAP
XII. évfolyam 263. szám

Előfizetési ára: egy óra 40 dinár, három óra 120 dinár. — Külföldön egy hónapra 50 dinár. — Egy száma ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnap 2 dinár
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

Ma lesznek a választások

Nagy érdeklődés előzi meg a képviselőválasztások kimenetelét

A választási agitáció az egész országban befejeződött. Általában megállapítható, hogy az utolsó héten erősen fellendült a választási mozgalom, amely nemcsak gyűlések és konferenciák megtartásában, ha-

nem röpecdulaharokban is megnyilvánult. A csütörtöki nap volt a nyilvános agitáció utolsó napja és tegnap már csak röpecdulákkal árasztották el a jelöltek a választókat. Az egész ország közvéleménye nagy érdeklődéssel várja a mai választások kimenetelét, amelynek sorsdöntő fontosságát mindenki átérzi. A választások nyugodt lefolyásának biztosítása érdekében már tegnap életbelépett a teljes alkoholtilalom, amely ma és holnap is tart. A hatóságok is megtették az összes szükséges intézkedéseket és valamennyi közigazgatási hivatalban állandó ügyeletes szolgálatot tartanak szombat déltől hétfő reggelig. A szavazóhelyeken már tegnap foganatosították a szükséges intézkedéseket úgy, hogy a választások ma reggel nyolc órakor megkezdődhetnek.

A választás végleges eredménye valószínűleg csak a keddi, illetve a szerdai napon válik ismeretessé, amikor is az egész ország területéről beérkeznek a jelentések a beogradi semmitőszéken működő választási főbizottsághoz. A beogradi rádióállomás már ma esti műsorának egyes szüneteiben be fogja mondani az egyes kerületekből beérkező előzetes eredményeket. A nagyobb városok eredménye valószínűleg már ma éjjel ismertté válik, de a választás eredményének teljes feldolgozása valószínűleg csak két-három napon belül várható.

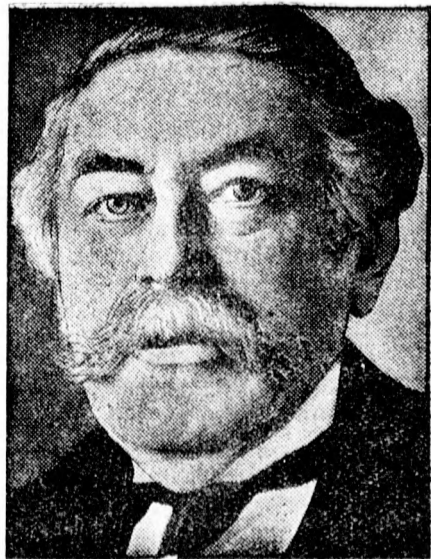
Briand felhívása a japáni és kínai kormányokhoz

Genfből jelentik: A Népszövetség főtitkára tegnap felhivatalosan megerősítette, hogy a népszövetségi tanács november 16-án Párisban ül össze. A francia kormánynak ahhoz a kívánságához, hogy az ülésezést Genfből hozzák át Párisba, a tanács valamennyi tagja hozzájárult.

Briand mint a tanács ezidőszerinti elnöke

újabb nyomatékos felhívást intézett a tokiói és nankingi kormányhoz és felkérte őket adjanak utasítást a csapatok parancsnokainak, hogy a további véres összetűzéseket akadályozzák meg.

A Népszövetség tanácsa és a közvélemény növekvő aggodalommal figyelte a legutóbbi összetűzéseket. Emlékeztet arra, hogy Kína és Japán képviselője megígérték, hogy kormányaik intézkedéseket tesznek a helyzet kiéleződésének elkerülésére.

Jugoszlávia preferenciális szerződést kötött Franciaországgal a gabonakivitelre

Franciaország egészévi gabonabehozatalának tíz százalékát Jugoszláviából eszközli.

Beográdból jelentik: Tegnap délután 6 óra 30 perckor a kereskedelemügyi minisztériumban aláírták a jugoszláv-francia preferenciális kiviteli szerződést. Az okiratot a jugoszláv kormány részéről Kumanudi Koszta dr. kereskedelemügyi miniszter, francia részről Dar Emil francia követ írta alá.

A megállapodás értelmében

Jugoszlávia 30 százalékos preferenciális kedvezményt kap, ami métermázsánként 24 francia frankot jelent.

A szerződésben biztosított gabonamenyiség tíz százalékát teszi ki Franciaország egészévi gabonabehozatalának, vagyis

mintegy 15.000 vagont.

A jugoszláv kormány biztosította a preferenciális vámkedvezményt Csehszlovákiával és Ausztriával is és rövidesen Németországgal is megkezdí a tárgyalásokat preferenciális vámszerződés megkötéséről.

Ismeretlen merénylők megtámadták egy alsóausztriai kolostort

A támadók bezúrták a kolostor valamennyi ablakát

Bécsből jelentik: Az elmúlt éjszaka az alsóausztriai Stein bei Eisgrabenben lévő annuntiaták zárdaépületénél éjjelkor megjelent egy ismeretlen férfi és amikor cseppet sem megjelent a portás, azt követelte tőle, hogy

a főnöknő azonnal szolgáltasson ki neki tízezer sillinget, máskülönben a zárdát a föld színével teszi egyenlővé.

Közvetlen ezután nagy esőrómpölés hallatszott. Kitént, hogy a kolostor külső homlokzatának mind a kilencvenhat ablakát bezúrták. Az idegen közben kíséreléssel együtt eltűnt, eddig nem akadtak a nyomára.

Hatvantagu bandát szervezett egy bankpénztáros és egy ékszerész

Csehszlovákiában egy idő óta sűrűn fordultak elő betörések bankházakba és ékszerboltokba és a jelek azt mutatták, hogy ugyanaz a banda garázdálkodik mindenütt. Hosszas ahjsza után sikerült a betörőtársaságot ártalmatlanná tenni.

A bandának 60 tagja van és már valamennyi kézrekerült. Vezetőjük egy Weisz nevezetű bankfőtisztviselő, egy brünni nagy bankház pénztárosa, akire cinkosai rávallottak, hogy ő jelölte ki, hol kell betörni, és az értékpapirokat a saját bankja útján tette pénzzé.

A banda másik vezetője egy Svoboda Ervin nevű brünni ékszerész,

aki a betörésből származó ékszereket értékesítette. Összesen 20 pénztári betörést ismertek be a banditák és ezek közül nyolcat Brünnben követtek el.

Az új ipartörvény jótékony hatással lesz az egész ország gazdasági életére

A törvény legfontosabb rendelkezései

Öfelsége a király a kereskedelmi miniszter javaslatára november 5-én írta alá az egész országra egységes új ipartörvényt, amelyre vonatkozóan illetékes helyről a következő felvilágosításokat adják:

Az új törvény meghozatalával véglegesen likvidálódnak az országban eddig érvényben volt partikuláris törvénykezelések, amelyek az ország gazdasági haladásának súlyosan utjában voltak. Ezzel a ténnyel befejeződött a királyi kormány az a munkája, hogy ezt a kérdést és hazai gazdaságunk megszervezésének ügyét véglegesen rendezze.

A törvény alapelvei a következők: Valamennyi iparra és gyáriparra a kereskedelemre vonatkozó kérdés szigorú koncentrációja egyetlen reszortban. Az iparüzés alapfeltételeinek lefektetése és a kereskedelem és ipar üzéséhez szükséges képzettség igazolásának kötelezettsége; az egyes gazdasági ágak határainak megszabása, különösen a gyáripár és ipar közötti határok megvonása, a nemzeti gyáripár akadálytalan alapításának és fejlődésének kedvezmények megadása útján történő biztosítása, ami a nemzetvédelem szempontjából történik, a segédszemélyzet korszerű nivóra emelése, kötelező szervezetek kollektív alapon való létesítése, széleskörű együttműködés biztosítása részükre az állam végrehajtó szerveivel, a gazdasági munkának az illegális munka elleni munka elleni szankciók útján történő tökéletes megvédése.

A kereskedelem üzése tekintetében a törvény külön képesítéseket ír elő. Ezt a képesítést két évi tanonc (inas) szolgálattal és két évi segédszolgálattal kell bizonyítani. Ezenkívül a törvény teljes képesítésnek tekintti a közép vagy felső szakiskola elvégzését. Az elvégzett alsó középsiskola a tanulásban a foglalkoztatás egy esztendejét helyettesíti. E rendelkezések mellett a törvény a bánások egyes területein a bán részére felhatalmazást ad arra, hogy a képesítés bizonyításánál kivételt tehessen.

Az iparok üzésénél a kizárólagos személyi képzettség alapelvét fektették le, amelyet szaksegédi vagy mesteri vizsgák bizonyítványával kell igazolni. A tanoncidő két év és a segédi minőségben eltöltött idő három esztendő. A jövőben semmi körülmények között sem engedik meg az ipar üzését olyan személynek, aki személyileg nem nyújtja bizonyítékát képzettségének. Kivételt csak az özvegyeknél, vagy a büntetőjogilag elítelt férjek feleségeinél tesznek. A szigorúan személyi képzettség alapelveiből kiindulva, a törvény kizárja annak a lehetőségét is, hogy iparokat munkavezetők útján lehessen üzni. A törvény felsorolja az egyes iparokat, technikai rokonságuk alapján csoportosítva azokat. Az egyik iparról a másikra való áttérés lehetetlen a mesteri vizsga nélkül. Csupán a törvényben is rokoniparoknak elismert iparoknál lehetséges az áttérés.

Ugyancsak a legnagyobb részletességgel dolgozta fel a törvény a gyáripár ügyeit is, pontosan megadva a gyáripár kritériumát

Az a határ, amelyet a törvény a gyáripár és ipar között megszab, véglegesen kizárja azokat az összeütközéseket, amelyek eddig a két gazdasági tevékenység között napirenden voltak.

A törvény ezenkívül részletesen felsorolja azokat az iparokat, amelyek közérdekből fontosak az országra nézve. Részletesen intézkedik a törvény az állandó hely nélkül dolgozó iparokról (házalás) és kimondja, hogy ezzel csakis a jugoszláv állampolgárok foglalkozhatnak. A vásárok megtartása tekintetében is teljesen új helyzetet teremt a törvény. A törvény szerint csak rendes évi és piaci vásár van, minden más, mint például vallásos csoportosulás alkalmával megtartott eladásokat nem tart a törvény többé vásárnak. A törvény ugyancsak rendelkezéseket ír elő a mintavásárok megtartása tekintetében is.

Az angol sajtó fizetésektelen gyárosokhoz hasonlítja Németországot, Ausztriát és Magyarországot

A három ország szenved leg súlyosabban a világválságot

Londonból jelentik: A Daily Telegraph berlini levelezője hosszabb cikkben ismerteti a német gazdasági összeomlás adatait, amelyekben az európai, sőt a világválság okait látja. Németországon kívül — írja a levelező — a leg súlyosabban szenved Ausztria és Magyarország, amely államokat az évtizedes üzleti összeköttetés egy gazdasági testté forrasztotta össze Németországgal.

Eltételezve attól a különbségtől, hogy

Magyarország földműves, Németország és Ausztria pedig ipari állam, mindhárom ország súlyos problémái azonosak.

Mindhárman fizetésektelen gyárosokhoz hasonlíthatók, akik halasztást kaptak adósságaik fizetésére,

de újabb kölcsönöket kell hitelezőiktől felvenni, hogy gyárukat üzemben tarthassák addig, amíg a termékeik eladásából származó jövedelem be nem folyik.

Az I. kerületben azonnal kell legalább egy mélykutató furatni Noviszád városának

Az egész városrész fertőzött kutak vizét issza — A ragályos betegségek alapjából kell pénzt venni a mélykutató furásához

A Reggeli Ujság többször foglalkozott már azzal a lehetetlen helyzettel, hogy Noviszád első kerületében nincsen mélykutató. A lakosok eddig a nyitott közkutakból ittak, de amióta a Kamenici uca végén levő és tifusz baktériumokkal fertőzött kutat betemetették, ezen a területen a magánházak nyitott kutáiból isznak, pedig e kutak vizei is sok fertőző anyagot tartalmaznak.

Az egész I. kerületben az egészségre ártalmas vizet kell inni az embereknek, mert nincsen mélykutató.

A város ugyan jövőre akar itt egy mélykutatót furatni, de egy kut kevés és emellett az is csak jövőre lesz meg, már pedig addig még néhányan megbetegedhetnek a rossz víz élvezete következtében.

A mélykutató furásával tehát nem lehet várni, hanem azonnal hozzá kell fogni a munkához.

A szükséges pénz is meg van, a városi költségvetés ugyanis 20.000 dinárt irányzott elő nem várt ragályos fellépése esetére. Ebből a 20.000 dinárból kell legalább egy ku-

tató furatni, még pedig azonnal. Egy 45—50 méteres mélykutató nem kerül többé 10.000 dinárnál és így a segélyalapban még mindig maradna 10.000 dinár, ha netán novemberben és decemberben — ami ugyan alig valószínű — valamilyen fertőző betegség fellépne a város területén. A kutatót éppen ragály megelőzése érdekében kell furatni, mert a mai nyitott kutak állandó veszélyt jelentenek azoknak, akik vizükből isznak.

A kamenici uca végén tehát feltétlenül és azonnal kell mélykutatót furatni a városnak, azonkívül azonban még egy mélykutatót kell az I. kerületben, még pedig a Báthory és Mátyás király uca sarkán. Ezt a mélykutatót furassa a város a jövő évi költségvetés terhére.

MIÉRT VESZ DRÁGA ÁRUT,
ha olcsó pénzért ugyanazt
a minőséget kapja?

**Garantált szintartó
tisztá gyapjuszövetek.**

Nézze meg szenzációs
őszi és téli újdonságainkat. 4216

Kulai posztólerakat:
NOVISAD, Kralja Aleksandra 20.

UJ JÁTÉK! **UJ TERV!**
Első osztály huzása november 19. és 20.
Az eddigienél is nagyobb nyeresési esélyek! 4709
Minden második sorsjegyet nyerni kell.
Csupán 100.000 sorsjegy az eddigi 200.000 helyett
és mégis az eddigi nagyobb nyereségek megmaradnak, sőt a közpénnyereményekből jelentősen több lesz. Sorsjegyek kaphatók a banküzletben, **Noviszád, Kralja Aleksandra 13.**
Lustig Lajos

6 üvegecske kölniviz 1 Soadont fogpasztával

együtt Dinár 7.-

„SOA“ NOVISAD

Japán letért az aranyalapról, a bankok beszüntették a kifizetéseket

Félreértésből keletkezett a Nonni folyó mellett megvívott csata?

Londomból jelentik: A japánok azt jelentik, hogy a Nonni folyó hidjáért megvívott csata után a kínai csapatok Csicikár város falai közé vonultak vissza, ahol nagy a fejetlenség. Más jelentés viszont arról számol be, hogy a kínaiak ellentámadása sikerrel halad előre.

Eddig 200 kínai és 100 japán esett el.

A Daily News Chronicle jelenti Kóbéből, hogy Japán lényegileg letért az aranystandardról.

A jegybankok nem adnak árfolyamokat, több bank beszüntette a kifizetéseket.

A mitsui bankokat a felbőszült tömeg megtámadta és berendezéseit szétrombolta. Newyorki jelentés szerint egymásután érkeznek Amerikába a japán aranyszállítmányok. Ez az intézkedés azt igazolja, hogy

Japán komolyan készül a háborúra és aranykészletét Amerikában kívánja összpontosítani, hogy megvédje valutáját.

A Daily News Chronicle newyorki levelezője úgy értesül, hogy a washingtoni japán nagykövet biztosította amerikai külügyi államtitkárt, hogy

a Nonni hídja körül lefolyt csata sajátánál is félreértés következménye

és körülbelül tíz nap múlva, mihelyt kijavították a vasutvonalakat, Japán visszavonja csapatait a folyó északi partjára. A közelebbi jövőre azt a reményt, hogy

a surlódás Oroszországgal elkerülhető lesz.

A párisi Petit Parisien értesülése szerint a népszövetségi tanács tagjai valószínűleg hozzájárulnak Briandnak ahhoz a kívánságához, hogy a november 16-án kezdődő tanácsülést ne Genfben, hanem Párisban tartsák meg. A tanácskozás alkalmával

Briand első ízben találkozik Sir John Simmonnal, az új angol külügyminiszterrel, aki hírszerint bizalmas tárgyalások során mérsékletre fogja íteni Japán és Kína népszövetségi képviselőit.

Tegnap egyébként Genfben Japán és Kína delegátusa jegyzéket nyújtott át a Népszövetség főtitkárának. A jegyzékben Kína Japánt, Japán pedig Kínát teszi felelőssé a történetekért.

A Reuter iroda jelenti, hogy Jun-Csin-Kai Mukdenben Csang-Cso-Lintól

független kormányt alakít, amelyet Japán legalább is jóindulata semlegesítéssel mozdít elő.

A kínaiak Mandzsuriából és Charbinből nagy erőszakkal küldenek a Nonni folyó környékére, ahol valószínűleg újból megtámadják a japánokat.

A Reuter iroda jelenti Tokióból, hogy a Nonni folyó hidjáért lefolyt harcokban az elesett kínaiak között egy orosz tiszt holttestét is megtalálták. A küzdelem során

harminchat japán esett el, a sebesültek száma száznegyven.

Korábban az a hír volt elterjedve, hogy Kína erősítést összpontosított Angankiban. Újabb hírek szerint Mat-San-Csan tábornok csapatai koncentrikusan nyomulnak előre Anganki és Tahsing felé.

Tokiói híradás arról számol be, hogy a Nonni folyó mellett megvívott harcok során a kínaiak között

orosz tüzerek harcoltak.

Az angol és amerikai kormányok, valamint a Népszövetség által Mandzsuriába kiküldött delegátusok megérkeztek Mandzsuriába és rövidesen megkezdik hivatalos működésüket, amelynek célja megállapítani, hogy a Kína és Japán között kitört viszálykodásért kit terhel a felelősség.

— Fizetésképtelen lett az Udvarhelyi Takarékpénztár. Székelyudvarhelyről jelentik, hogy a székelyföld legnagyobb bankja az Udvarhelyi Takarékpénztár kényszerezegységet kér. A pénztárat, amelynek alaptőkéje 100 millió lej, a Kolozsvári Hitelbank érdekkörébe tartozik. A kolozsvári bank néhány nappal ezelőtt jelentett be fizetésképtelenséget.

Novisad legjobb uriszabója

Petrovics és Krausz

Trg Oslobodjenje 2.

Grandi olasz külügyminiszter tegnap elindult Washingtonba

**Az európa-amerikai megbeszélések fontos és döntő lépést
jelenthetnek a világ valamennyi államának általános
együttműködése irányában**

Rómából jelentik: Grandi olasz külügyminiszter szombaton Nápolyban hajóra szállt, hogy Washingtonba utazzék. A Giornale D' Italia Grandi amerikai útjával kapcsolatban közölt cikkében megjegyzi, hogy Laval és Grandi közvetlen egymást követő látogatása világosan mutatja,

mennyire nagyfontossága a politikai fejlődés szempontjából az Egyesült Államok és Európa együttműködése.

Az együttműködés megvalósulásának lehetősége olasz törekvések következménye. Európa és az Egyesült Államok együttműködésének politikája most már a szerencsés megvalósulás útján van.

Laval francia miniszterelnök Amerikába való elutazását megelőzőleg Grandi néhány nyilatkozatot tett az Associated Press számára. Ezek a nyilatkozatok — írja a lap — most is megérették aktuálisukat és nyugodtan megismételhetők a küszöbön álló olasz-amerikai találkozással kapcsolatban.

A miniszter ugyanis kijelentette akkor, hogy

az európa-amerikai megbeszélések fontos és döntő lépést jelentenek a világ valamennyi államának általános együttműködése irányában.

Boldog leszek — mondotta Grandi — ha visszaérkezésem alkalmával az együttes megbeszélések kielégítő eredményeit állapíthatom meg.

Olaszország helyzete — írja tovább a

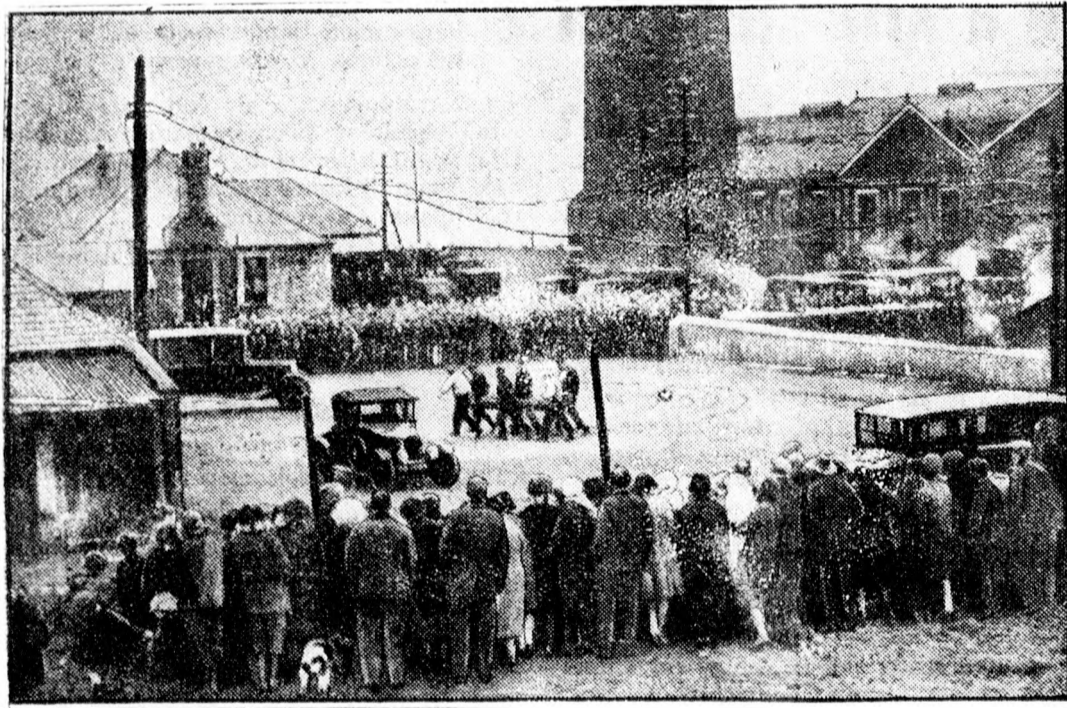
lap —, amelyet szilárd valutájának és autonóm, rendezett pénzügyi politikájának köszönhet, teljes eszelekvési és mozgásszabadságot biztosít a kormány számára. Grandinak alkalma lesz ismertetni Washingtonban Mussolini és az olasz kormány felfogását a nemzetközi problémákról, amelyek ügyében a legutóbbi két esztendő alatt,

a vélemények szerencsés összetalálkozása volt megállapítható.

Természetesen nem lehet ettől a találkozástól olyan eseményeket várni, amelyek a terjedelmes és bonyolult kérdések végleges megoldási formulájának létrehozására alkalmasak.

Olaszországnak és Amerikának nem egyes problémákat kell megoldani, hanem azt kell keresniük, miképpen lehetne a leggyorsabban eljutni a világ bajainak orvoslásához.

Weifert
sör
PANCEVO
a legjobb minőségű

Sulyos bányakatasztrófa Skóciában

Az Edinburgh melletti Lochgelly bányaváros egy szénbányájában a szénigaz tiz bányászt megölt. A mentési munkálatok nem jártak eredménnyel és a tárnákból a

szerencsétlen munkásoknak csak a holttesti tudták kihuzni.

Képünk a „Bowhill Colliery” tárna környékét mutatja, amikor a holttesteket elszállítják.

ODEON, ma vasárnap:

TROJKA

elejétől végig lebilincselő film attrakció, az orosz életből. Rendezte: Vlagimir Struzevski. Főszerepben OLGA CEHOVA, Hans v. Schlettow. Kezdet 5, 7, 9 órákor

Órlási ezüst hossz az amerikai fém piacon

Az árfolyamok emelkedését a kínai-japán viszály elmérgesedése idézte elő

Londonból jelentik: Az Exchange Telegraph hatalmas ezüst-hosszt jelent. Newyorkban a tegnapi ezüstvásáron az ezüst 5.78 millió unciás rekordforgalmat ért el.

Az árak 65—100 fonttal emelkedtek.

A hirtelen árjavulást több tényezőnek tulajdonítják. Elsősorban a bimetalizmushoz való viszszatérésnek, a gabona és a gyapot áremelkedésének de leginkább

a mandzsuriai viszály kiéleződésének,

amely rendkívül fokozza az ezüst iránti keresletet. Kínában. Sanghaiban a spekulánsok maris órlási ezüstkészleteket halmoztak fel.

Franciaország irtóhadjáratot indít a korzikai banditák ellen

Marseillében kétszáz főnyi csapat szállt hajóra

Párisból jelentik: A Matin értesülése szerint a hatóságok szigorú intézkedéseket tettek, hogy Korzikát végleg megtisztítsák a banditáktól. A csendőrség ugyanis több embert letartóztatott, akikről bebizonyult, hogy összeköttetésben állottak a banditákkal.

Bartoli banditafőnököt üldözés közben agyonlőtték.

Bartoli három esztendőn át veszélyeztette a környéket rablóbandájával. Marseillében tegnap kétszázfőnyi csapat szállt hajóra, hogy Korzikába utazzék.

A bécsi kommunisták tüntettek a szociáldemokraták ellen

A tüntetőket a rendőrség verte szét

Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal jelentése szerint a kommunisták a szociáldemokrata pártvezetőséget intervencióra akarta felkérni, egy nemrégiben kiutasított külföldi szovjet megbízott érdekében.

Mint hogy a pártvezetőség nem akarta fogadni a kommunisták küldöttségét, tegnap

a kommunisták egy csoportja ki akarta erőszakolni a behocsátatást a szociáldemokrata párt vezetőségének az Arbeiter Zeitung szerkesztőségében levő irodájába.

Rendőri készültség vonult ki, amely szétoszlatta a tüntetőket és szétverte egy másik kommunista csoportot is, amely hasonló célból tömörült.

Anglia megépített a világ legnagyobb utasszállító repülőgépét

A gépen száz utas számára lesz hely

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium elhatározta, hogy megépített a világ legnagyobb utasszállító repülőgépét, az Anglia és Kanada közötti légiszolgálat céljaira.

A gép sulya teljes megterheléssel meghaladja a 60 tonnát, repülési rádiusza 2500 angol mérföld, átlagsebessége 12 motor segélyével két mérföld lesz.

Az utasok kabinjában legalább 100 személy részére lesz ülő és 50 személy részére fekvőhely.

A repülőgép törzse tiszta dur-alumíniumból, vagy más könnyű fémből készül, a pilóta és a megfigyelő részére a gőzösök parancsnoki hidjához hasonló fülkét építenek.

Szigoru büntetés kiszabását kérte az ügyész Vay Kázmérra és vádlott társaira

A budapesti büntetőtörvényszék befejezte a Vay-ügy tárgyalását

Budapestről jelentik: Hetek óta tárgyalja a budapesti büntetőtörvényszék az ugynevezett belügyminisztériumi építkezésekkel kapcsolatban kipattant panamaügyet. Száznál is több tanu kihallgatása után az ügy tárgyalása tegnap elérkezett befejezéséhez.

A tárgyalótermet zsúfolásig megtöltötte a közönség, minthogy az elnök mára jelentette be a perbeszédnek megkezdését. A tárgyalás megnyitása után az elnök bejelentette, hogy a jegyzőkönyvnek azokat a részeit, amelyek Halassy Géza által az ügyész ellen felhozott vádakkal foglalkoznak átteszi az ügyészre, hogy Halassy ellen az eljárást megindítsák.

Ezután vitéz Szécsy István királyi ügyész kezdte meg vádbeszédét. Beszéde elején hangsúlyozta, hogy majdnem

megdöbbentő annak az erkölcsi szakadásnak a képe, amely különösen Vay Kázmér esetében mutatkozik.

Hiszen Vay Kázmér a bűn üldözésére hivatott csendőri és rendőr hatósági szervezetek élén állott. A lefolytatott bizonyítási adat megerősítette a vádlottakkal szemben felhozott súlyosan terhelő gyanút,

a vád állításai semmiben sem dőltek meg.

Az ügyész ezután részletesen ismertette azokat a visszaéléseket, amelyek a vádlottakra megdönthetetlenül rábizonyultak. Halassy csupán azért vált ki a MÁV szolgálatából, mert sógora, Vay Kázmér segítségével illegitim uton sokkal jobb jövedelemre számított, mint amennyit a vasutnál élvezett. Ez a számítása minden tekintetben bevált, mert Vay Kázmér gondoskodott arról, hogy Halassy minél több állami építkezésre kapjon megbízatást.

Magyarországon az utóbbi időben az a téves felfogás terjedt el, hogy csak a kis bűnösöket büntetik, a magasabb állásban levők megmenekülnek a büntetéstől. Ennek az alaptalan felfogásnak meg kell szűnnie. Kéri a törvényszéket, hogy

példás büntetést szabjon ki a per valamennyi vádlottjára.

Az elnök ezután a tárgyalást félbeszakította és folytatását hétfő délelőttre halasztotta, amikor a védőbeszéd elmondására kerül a sor.

Két emberélet — egy pipa dohányért

Véres gyilkosság egy tengermelléki faluban

Szplítból jelentik: Tegnapelőtt este véres kettős gyilkosság történt Szplít közelében a Mutyu nevű kis faluban. Jelavics Bozso fiatal halászfíu megkérte barátját Kroll Perát, hogy adjon neki egy pipa dohányt. Kroll visszautasította Jelavicsot, aki erre összeveszett Krollal. A feldühödött Kroll erre hazaszaladt és fegyverrel tért vissza, hogy megbosszulja Jelavics sértéseit. A halászfíu ezalatt szülei lakására menekült és látva, hogy Kroll fegyveresen közeledik, arra kérte apját, hogy védje meg Krolltól. Az öreg Jelavics ki is ment a ház elé és ráparancsolt Krollra, hogy azonnal térjen haza és mikor Kroll erőszakkal be akart hatolni a lakásba, hogy Jelavics Bozso megtalálja, az apa elszedte tőle a fegyvert és eldobta. Erre Kroll az öregnek esett, kést rántott és a szerencsétlen embert leszurta. Az öreg Jelavics segélykiáltásaira felesége is előszaladt és nekiesett Krollnak, aki erre az öregasszonyt is hasba szurta, majd elmenekült.

KleinGugen
Novisad. Vel. Beckerek. Sarta

Női-, férfi- és gyermek-harisnya. Kötött árú. Triko. Fehérnemű.
Óriási választék. Jelentékenyen leszállított árak!

A súlyosan megsebesült házaspárt a zonnal a szpliti közkórházba szállították, segíteni azonban már nem lehetett rajtuk és mindketten hamarosan kiszenvedtek. Kroll Pérát, aki egy pipa dohányért két ember életét oltott ki, keresi a csendőrség.

„Megezzlek reggelire!” - mondotta Zsivancsev Pavlovnak, aki hogy bebizonyítsa az ellenkezőjét, megölte a fenyegető mezőört

Tegnap adták át a noviszádi törvényszéknek Pavlov Sztevant, a gyilkos vilovoi pásztor

Pavlov Sztevan vilovoi pásztor, aki mint megirtuk november 5-én este meggyilkolta Zsivancsev Ignjat mezőört, tegnap kísérték át a noviszádi törvényszékhez, ahol a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaiban elmondotta, hogy a gyilkosságot azért követte el, mert különböző kihágásaiért Zsivancsev többször feljelentette a hatóságoknál és minduntalan fizetnie kellett a bírságokat.

Pavlov elmondotta ezután, hogy egy alkalommal, amikor Zsivancsevvel szóváltásba keveredett, a mezőört azt mondta ne-

ki:

— Megezzlek reggelire!

Amikor aztán a kritikus estén összelátalkozott Zsivancsevvel, az a gondolata támadt, hogy

megmutatja Zsivancsevnek, hogy nem fogja őt megenni reggelire. Ezzel oda lépett a mezőörhöz és leszurta.

Tettét már megbánta és végtelenül sajnálja, hogy hirtelen haragjában olyan meg gondolatlanságot követett el.

*

A miniszterelnökség központi sajtóirodája a Putnikkal együttesen könyvet ad ki az ország gazdaságának és kulturájának megismerésére

Tavasszal jelenik meg a „Vezető Jugoszlávián keresztül”

Beogradból jelentik: Érdekes és figyelemreméltó akciót kezdett meg a miniszterelnökség központi sajtóirodája a Putnik turistatársasággal együttesen az ország gazdasági és kulturális életének megismerésére. A sajtóiroda elhatározta ugyanis, hogy az ország gyáripari, kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági és kulturális életének valamennyi adatát egybegyűjti és azt egyetlen hatalmas könyvben fogja főleg a külföld részére kiadni. A könyv címe „Vodics kroz Jugoszlavije” (Vezető Jugoszlávián keresztül) lesz és a fenti ágakon kívül még az ország természeti szépségeinek fényképeit és leírását fogja tartalmazni.

A könyv négy nyelven és pedig jugoszláv, francia, angol és német nyelven jelenik meg és azt minden tekintetben reprezentatív kiállításban adják ki. A hatalmas művet valamennyi európai udvarnak, kormányzó személyiségnek, aktív miniszternek, mértékadó kereskedelmi és gyáripari testületnek, valamennyi nagy könyvtárnak, külföldi főiskolának és idegenforgalmi társaságnak teljesen ingyen megküldik. Ugyan csak megkapják a könyvet azok a külföldi utasok, akik a nemzetközi gyorsvonatok első, vagy másodosztályán érkeznek az országba, míg a nemzetközi gyorsvonatok harmadosztályán érkező utasok részére a

könyvet az utazás tartamára rendelkezésre bocsátják. A vezető, amely Jugoszlávia életét a legszélesebb méretekben ismerteti, 1932 tavaszán jelenik meg.

A Putnik már most felhívja mindazok figyelmét, akiket bármilyen szempontból is érdekel a könyv, hogy ezt az akciót saját érdekükben is minél hathatósabban támogassák. Ezzel a könyvvel a külföld Jugoszláviáról helyes és bőséges adatot kap, másrészt pedig az egyes gazdasági embe rek új gazdasági összeköttetésekhez jutnak a könyv által. A „Vezető Jugoszlávián keresztül” megalkotása azt jelenti, hogy országunk semmi tekintetben sem marad el a vezető európai országok mögött.

— Magyar hegedűművész tanítja zenét a belga királynét. Brüsszelből jelentik: A belga királyi pár a napokban laekeni palotájában intim családi körben fogadta teán az évek óta Brüsszelben élő Gertler Andre magyar hegedűművészt. A belga királyné külön kívánságára — aki maga is kiváló zenéértő — Gertler házikoncertet adott, amihez a királyi pár melegen gratulált. A királyné annak az óhajának adott kifejezést, hogy az Ysay mester halálával megszakított zenei tanulmányát Gertlerrel folytathassa.

Mi mindent tesz a noviszádi Ingyenkenyér Egyesület a nyomor enyhítésére?

Szombati kenyérkiosztás, az iskolásgyermek nap meleg ebéde és a beteg és sovány csecsemők gondozása —
Az egyesület a jószívű emberek áldozatkészségétől reméli a további fejlődését

Noviszád, november 7. délután fél három. A munkáskamara épületének udvara. Néhány gondtalan kisgyermek játszadozik a szűk cementnégyzetön, míg a szuterén helyiségekbe vezető ajtónyílás előtt néhány töpörödött, fogatlan anyóka és egy-két öreg ember álldogál. Az öregasszonyok karján kosarak... várják a szombati kenyeret, amelyet a város egyik legnemesebb célu egyesülete, az Ingyenkenyér egyesület juttat nekik minden héten egyszer.

...A várakozás hosszú idejét azzal töltik el, hogy kölcsönösen elpanaszolják egymásnak bajaikat. Siránkozó hangon, néhez sóhajtások és megértő fejesóválások között sirják el egymásnak a kis élettragédiákat...

...Bizony míg az uram élt (az Isten nyugosztalja szegényt) nem is gondoltam volna, hogy valamikor ide jutok... Így az egyik.

...Hát még az én fiam rendesen keresett, addig nem szorultam én senkinek a segítségére sem... de most szegény még annyit s nehezen tud megkeresni, hogy miről dennapra meglegyen a száraz kenyere...

Es mindenkinek megvan a maga baja, mindenkét a közös sors, a nincstelenség köt egybe.

A pincehelyiségben a falak mellett elhelyezett padokon azok ülnek, akik már előbb megjelentek a kiosztáson. A helyiségben kellemes meleg van, itt még a várakozás sem tűnik fel olyan hosszúnak, mint odakünn. A tágas pincehelyiséget leginkább asszonyok töltik meg. Izgatottan várják az asztalra már kikészített pirosra sült cipókat.

Valamivel három óra előtt megjelenik az egyesület vezetőnöje, majd három órakor még két urhölgy, köztük az egyesület elnöknője is.

A kenyérkiosztás kezdetét veszi. A padok egyszerre megélnkülnek és mintegy husz-harminc kéz nyul a cipókért. Mindenkinek könyve van, amellyel ellenőrzik azokat, akik valóban rászorulnak az ingyenkenyérre.

...A rancos arcok egyszerre meglevednek, a fátyolos szemekben egyszerre különös tűz gyul ki, mindenki előre törekszik...

Némelyik kifogásolja a kenyeret, vulkeménynek tartja, amelyet rossz fogai nem tudnak megrágni, de a többiek hamar leintik:

— Jó az! Hála Istennek, hogy ilyet is kapunk!... — mondja az egyik anyóka, mire a többiek is élénken helyeslik a kijelentést.

Időközben alkalmunk nyílik az elnöknővel elbeszélgetni az egyesület működéséről, viszonyairól.

Az ingyenkenyér egyesületnek mindjárt megalakulásakor tulajdonképpen az volt a célja,

hogy a munkaképtelen öregeknek, akik mindennapi betevő falatjukat nem tudják megkeresni

legalább egyszer hetenként ingyen kenyeret osszon

és így legalább a vasárnapi napot könnyebbé tegye számukra.

Később az egyesület nagy anyagi áldozatok árán megalakította a csecse-

mők nappali menedékhelyét és a legújabb időben az elemi iskolás gyerekeknek is osztanak naponta ebédet. Az egyesület mindezt saját erejéből, a tagdíjakból és egyes tagok hozzájárulásával valósítja meg. Naponta átlag

500—250 iskolásgyermeknek adnak meleg ebédet.

Sajnos ennek a humánus egyesületnek egyelőre nem áll rendelkezésre megfelelő épület, kellő helyiség, ahol ezt a nagy munkát zavartalanul és szükséghez képest végezhetné. Az egyesület palotájának terve már régóta készen áll, csak a szükséges tőke hiányzik az építkezés megkezdéséhez. A kitűnően megtervezett palotában elegendő helyiség állana az egyesület rendelkezésére és a jótékonyági akció zavartalan lefolyását semmi sem akadályozná.

Egyelőre nem tehetünk mást — mondta az elnöknő, mint az emberek áldozatkészségéhez fordulunk

és reméljük, hogy a jövőben, ha a viszonyok általában rendeződnek, sikerül majd szilárdabb alapokra fektetni az egyesület működését.

(sz. f.)

Liszt Ferenc születésének századik évfordulójára

Írta: Pataky Cora

Az egész világon most ünneplik Liszt Ferenc születésének századik évfordulóját. Szuboticián Krombholz Károly, a kiváló zongoraművész november 22-én Liszt-matinét tart a Városi Színházban, amelyen Pataky Cora zongoraművész is közreműködik. Erre az alkalomra írta Pataky Cora az alábbi Liszt-életrajzot.

Liszt Ferenc 1811 október 22-én született a Pozsony melletti Doborján községben. Egyszerű szülőktől származott. Apja Liszt Adám, az Eszterházy uradalom intézője, anyja Lager Anna pedig egy rövidárkereskedő leánya volt. Liszt Ferenc tehetségét apjától örökölte, aki szintén zongorázott, sőt kiváló zenészek véleménye szerint virtuóz-tehetség volt. Annak ellenére, hogy a gyermek Liszt Ferenc rendkívül törekeny és beteges testalkatu volt, édesapja már hat éves korában zongorára kezdte oktatni és kilenc éves korában már nagy sikerei voltak Pozsonyban, mint előadónak, sőt már komponált is. Ebben az időben került Czernyhez, a kiváló pedagógushoz, aki felismerte a gyermekben a zsenit és díjtalanul tanította. Liszt Ferenc 1823-ban tanulmányai folytatása miatt Párisba ment, itt azonban Cherubini a párisi konzervatórium igazgatója hidegen elutasította azzal, hogy a szabályzatok értelmében idegen növendékeket nem vehet fel. Lisztet ez nagyon lehangolta, amihez hozzájárult az a csapás is, hogy apja és egyben legodaadóbb barátja meghalt. Atyja halála zavaros anyagi helyzetbe döntötte a fiatal művészt és az alig tizenhat éves fiura hárult az a feladat, hogy anyját és saját magát eltartsa. Kénytelen volt zongoraórákat adni és ekkor ismerkedett meg életé első nagy szerelmével Caroline de Saint Cricq comtesse-al, aki szintén tanítványa volt és akinek az emléke sokáig kísérte Lisztet. Ez a szerelem — sajnos — szomorú véget ért, mert Caroline apja nem nézte szívesen a fiatalok barátságát, beszüntette a zongoraleckéket és férjhez adta leányát D'Artigano grófnőhoz.

Liszt Ferenc kétségbeesésében a valláshoz fordult vigaszt. Súlyos lelki válsága idején került össze Paganinival, aki 1831 március 9-én tartotta első hangversenyt a párisi Operában. A halhatatlan hegedűművész káprázatos játékának hatása alatt lobbant lángra Lisztben zsenijének Prometheusz szikrája, ami arra ösztönözte, hogy teljesen visszavonulva fokozott energiával gyakoroljon és zongorán valósítsa meg azt, amit Paganini a hegedűn.

Erre az időpontra esik Chopinnel Berliozzal, Thalberggel és az akkori zenei korifeusokkal való ismeretsége, akik mindannyian csodálják játékának zsenialitását, valamint zeneszerzői tevékenységének új irányát.

Ezután Liszt Ferenc életében új fejezet kezdődött, amelynek a főalakja Marie d'Agoult grófnő. Ez a nagyműveltségű, komoly, szép és gazdag nő lemondott gyermekeiről, társadalmi állásáról, va-

gyonáról és a művésszel Genfbe szökött. Most csodálatosan békés, derűs és harmonikus napok következtek, amelynek a gyümölcse „Année de Pelerinage” volt. Itt született első gyermekük Blondine, akit apja rajongásig szeretett és aki Cosima és Daniel születése után is kedvence maradt. Sajnos, az első évek harmóniája nem bizonyult tartósnak és idők múltán a grófnő gögje minden érzésen felülemelkedett, ami állandó surlódásnak lett az okozója, majd szakításhoz vezetett.

A tizenkilencedik század negyvenes éveiben kezdődött előadói diadalútja, amely páratlanul áll a zenei történelemben. Liszt dicsőséget-dicsőségre aratott és az arisztokrácia legmagasabbjai hódoltak meg művészetének. Rengeteg kitüntetést kapott, úgy hogy élete végén nem kevesebb, mint 63 rendjelet mondhatott magáénak. Diadalútja egy évtizeden keresztül tartott, amely után tevékenysége inkább a zeneszerzésre szorítkozott. Hosszadalmas volna a helyen műveiről behatóbban tárgyalni, mert hiszen félezer opusznál többet kellene felsorolnunk.

Zsenialitása kiterjedt a pedagógiára is, ezt bizonyítja az a számos művész, mint D'Albert, Stradal, Sauer, Bülov, Taussig, Rosenthal, Lemond, Sophie Montex és még sokan mások, akik mindannyian az ő iskolájából kerültek ki.

Sok kaland és szerelem után egy újabb nő lépett Liszt Ferenc életének porondjára: Sayn Wittgenstein hercegnő. A hercegnőben Liszt megtalálta sokat keresett eszményét, saját lelkének képmását. Miután egybekelésüket megakadályozta a hercegi család ármánykodása, Liszt Ferenc belépett a minoriták rendjébe és ezután főleg egyházi zenét írt. A hercegnő viszont értékes írásaival gyarapította az egyházi irodalmat.

Élete utolsó állomása Bayreuth volt, ahol mint ember és mint művész egyaránt nagyrabecsülve halt meg 1886 július 31-én.

Liszt Ferenc halálával a zenei történelem nagy jelentőségű fejezete zárult le, de amíg komoly zene és kultúra lesz a földön, neve és művei mindig elni fognak.

A nyiregyházi álarcos rablók után új irányban indult meg a nyomozás

A nyiregyházi rendőrkapitányságon nagy buzgalommal folytatják az Ehrenfeld-féle fatelep álarcos rablómerénylőinek nyomozását. Ma reggel szabadon bocsátották azt a két napszámost, akit a merénylet gyanúja miatt az első nap őrizetbe vettek. Ösz József és Miko János mindent tagadtak, a két embernek péntek este sikerült alibit bizonyítani.

A nyiregyházi rendőrség ma délelőtt új nyomon indította meg a kutatást.

Hírek

1931
November
8
VASÁRNAP

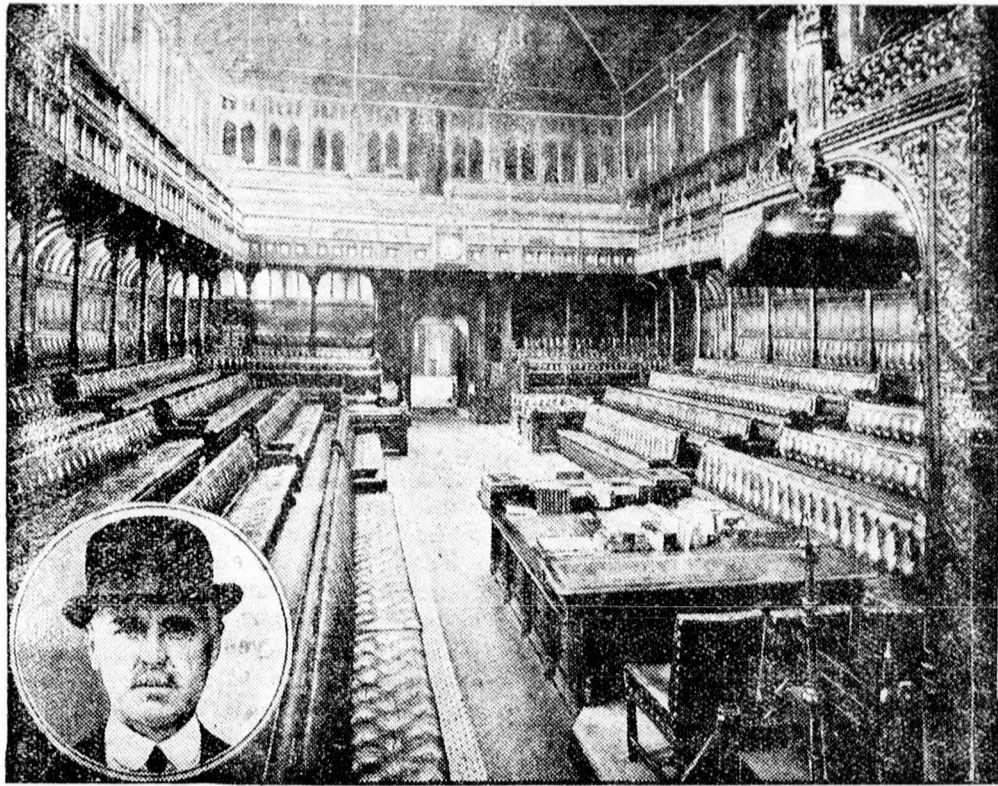
Egy ominózus előszoba. Az ominózus előszoba a noviszádi főorvosi hivatal és anyakönyvi hivatal közös bejárata. A noviszádi házaspárjelöltek itt várakoznak addig, amíg bejuthatnak az anyakönyvi hivatalba, ahol kimondhatják a boldogító igent, de ugyanitt várakoznak a különböző betegségekben szenvedő emberek is, járványos betegségekben szenvedők hozzátartozói s általában mindazok, akiknek a főorvosi hivattal ügyesbajos dolguk akad. Már most el lehet képzelni, hogy milyen nagy az anyakönyvi és főorvosi hivatal közös előszobájában a forgalom. Ezt különösen akkor lehet elképzelni, ha tudjuk, hogy a két hivatal együttes előszobájának mindössze alig pár méter a hosszúsága és ugyanannyi a szélessége. Hiszen megértjük, a főorvosi hivatal és anyakönyvi hivatal is csak ideiglenes elhelyezést kaptak, azt azonban még ideiglenesen sem szabadna eltérni, hogy a két nagyforgalmu hivatalnak közös előszobája legyen. Mert csak nemrég történt meg, hogy mialatt egyik jegyespár nyugodtan üldögélt az anyakönyvi hivatal előtti padon, a mellettük üldögélő koldus erősen várakozva gyanus mozdulatokat tett s valamit ki is vett a gallérijából, valamint, amiről jó társaságban nem illik beszélni s újsághasábkon nem illik írni. Hát ez az, amit nem értünk. Mert Noviszádon ma már még sincs annyira lakásmizéria, hogy a két hivatalnak ennyire össze kelljen szorulnia és egészséges embereket fertőzésnek kelljen kiténni. Éppen a főorvosi hivatal előtt. Milyen egyszerű lenne például mondjuk a főorvosi hivatalt az újonnan épült modern paloták egyikében elhelyezni, szép egészséges és tágas, higienikus városzobával. Így aztán stílusos is lenne az ügy és a modern kor követelményeinek is megfelelné. S mi kértene hozzá? Semmi más, csak egy kis jó akarat...

— A szkupstina telefonszáma: Beograd 20. Beogradból jelentik: A posta és táviró igazgatóság tegnap felszerelte a telefont a parlamentben. A szkupstina telefonszáma: Beograd 20.

— Beograd alatt vitorlázás közben a Szávába fulladt egy egyetemi hallgató. Beogradból jelentik: Tegnap délelőtt halálos szerencsétlenség történt Beograd alatt, a Száván. Egyetemi hallgatók vitorlázásónakot béreltek és a víz közepe felé tartottak. Hirtelen nagy szél támadt, amely a csónakot felborította. Az öt diák közül négy jó úszó támogatni igyekeztek uszni nem tudó ötödik társukat, de a hideg hullámu vízben nem boldogultak: Kurszel Alekszandar orosz származásu műegyetemi hallgatót elnyelték a hullámok. Holttestét eddig nem találták meg.

— Szénássy Karesi egyházi hangversenye. Mint már jeleztük Szénássy Karesi, a kiváló hegedűművész, a ma délelőtt 8 óra 45 perckor kezdődő szentmisen két zeneszámot ad elő, a noviszádi beltéri, katolikus templomban. Bach: Chaconna hegedűszólóját játssza, azonkívül Vivaldi: Adaggioját orgonakísérettel. Szénássy Karesi a művészetnek ebben az ágában is kiforrott tehetség, hegedűjátéka ma délelőtt bizonyára nagyban emelni fogja a szentmise áhitatát.

— Sloboda kávéházban, ma délután 5 órától zene (Danzing).

Az angol parlament ülésterme, a balsarokban Edvard A. Fitzroy, az újonnan megválasztott elnök. Fitzroy elnök, a Stuart angol királyi család leszármazottja.

RADIO SALON
Braća Hirsch
Novisad

Kralja Aleksandra 3. Telefon 50-60

Szatarakanizsai krónika

A járlatlevelek kiadását hétfőtől péntekig a városházán adják ki a városiak, nagrljaniak és uzunovicsévojak részére, míg a szombati napokon Dolinán történik a kiadás. — A szatarakanizsai polgári dalkör a közeljövőben dr. Batta Péterné rendezésében előadja az „Okos mama” című zenés vígjátékot. A szereplők az ismert kanizsai műkedvelők, ami a darab sikerét már előre biztosítja. — Ma, vasárnap jár le a benevezési határidő a Szatarakanizsa sakkbajnoka 1931, címert kiírt sakkversenyre. A verseny kedden kezdődik. Benevezési díj 5 dinár.

Svédország válogatott csapata tegnap délelőtt megérkezett Budapestre. A svédok szép és jó futballt játszanak. Az a csapat ellenben, amely most Budapestre érkezett, összeállításában merőben új, a nevek teljesen ismeretlenek, az utolsó magyar-svéd találkozás óta teljesen átalakult Svédország válogatott futballesapata. Így az erőviszonyokat nem is lehet összehasonlítani.

Elfogtak egy oszijeki származásu zsebtolvajpárt

Budapestről jelentik: Régióta keresett a rendőrség egy tolvaj párt, amely rengeteg zsebtolvajlást követett el úgy Budapesten, mint a vidéki várócsokban is. Tegnap reggel egy detektívnek sikerült elfogni a notorius párt: Antonijevics Koszta 33 éves kereskedősegéd és a vele közös háztartásban élő Horvát Ilona 26 éves munkanélküli varrónő személyében. Antonijevics jugoszláv állampolgár, örökre ki van tiltva Magyarországról területéről, Horvát Ilonát pedig, aki csehszlovák állampolgár, három évre kitiltották.

TOZSDEZARLATOK

Noviszádi terménytőzsde

A buza törvényes ára november hónapban: (Az első szám a privilegizált kiviteli társaság vételára, a második az eladási ára). Tisza I. Bácskogradistég 80 kg 1% uszály 175—260; Tisza II. Zsabalj—Titel 80 kg 1% uszály 173—256; Bega 80 kg 2% uszály 172—254; Bánát 79 kg 2% uszály 170—250; Bácska 79 kg 2% uszály 169—248; Tiszai csatorna, Kulával és Kuláig 80 kg 2% uszály 172—254; Dunai csatorna Cserenkával és Cserenkáig 79 kg 2% uszály 168—246; Szerbia Duna 77 kg 3% uszály 165—240; Szerém 78 kg 2% uszály 165—240; Szerbia—Száva, Bosznia—Száva 77 kg 3% uszály 164—239; Felső-Bácska 80 kg 1% vagon 170—255; Szombor és Alsó-Bácska 79 kg 2% vagon 165—245; Bánát 79 kg 2% vagon 165—245; Szerbiai fővonal Csupriáig 77 kg 3% 160—235; Fővonal Paracsintól délre 77 kg 3% vagon 160—235; Kumanovó 77 kg 3% vagon 160—235; Koszovó 75 kg 4% vagon 160—235; Szerémség, Szlavónia és Horvátország 78 kg 2% vagon 160—235 dinár.

Arpa 63—64 kg 122.50—127.50, bácskai és szerémi tavaszi 160—170, zab 130—132.50, tengeri bácskai öreg 100—102.50, bácskai új december-januárra 67.50—72.50, március-májusra 84—86, felsőbánáti öreg 95—97.50, délbánáti öreg 90—92.50, szerémi öreg Indjija környéki 100—102.50, Sid környéki 102—104, szerémi új 67.50—72.50, március-májusra 84—86, bácskai száritott 83—84, szerémi száritott 83—85, bánáti száritott 78—80, buzaliszt bácskai és bánáti állomásról nullás gg és g 360—380, kettes 340—360, ötös 305—315, hatos 255—265, hetes 190—200, nyolcas 122.50—127.50, buzakorpa jutazásokban 85—90, bánáti 80—85, fehér bab 2 százalék zsák nélkül 195—200, burgonya fehér szlovéniai 82.50—85, rózsá korai szlovéniai 105—110, fehér szlovéniai 72.50—77.50.

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: 26 vagon.

APOLLO, nov. 9-től

100%-os német tonfilm!

Kipróbálom az uramat

(Meine Cousine aus Warschau)

Szenzációs vigjáték. Főszereplők: LIANE HAID, FRITZ SCHULZ, SZÓKE SZAKÁLL

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és deréklájdás ellen a természetadta „Ferenc József“ keserűviz, naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Enyhe idő várható. A noviszádi katonai meteorológiai állomás jelentése szerint az ország északi részén derült, a többi területeken inkább borús idő volt, a szávai és drávai bányáság egyes helyén köddel. A hőmérséklet az egész ország területén átlag 4 fokkal emelkedett. A minimum Stipben — 3 fok, a maximum Koszovszka Mitrovicán 19 fok volt. Noviszádon tegnap délben 16 fok meleg volt.

Időjárás. Borús, helyenként esős idő várható, erősödő széllel, további hőemelkedéssel.

A közép-európai meteorológiai állomások jelentése szerint Közép-európában az idő még jobbára derült, a nappali felmelegedés sokhelyütt meghaladta a 15 fok Celsiuszt, az éjszakai lehűlés eszökkenőben van. A legközelebbi 24 órára enyhe idő várható növekedő felhőzettel és a nyugati részeken esőhajlammal.

— Dr. Fényes Samu előadása a gazdasági világválságról. Dr. Fényes Samu, a neves publicista kedden este nyolc órakor a noviszádi munkáskamara nagytermében előadást tart a gazdasági világválságról.

— November tizenegyedikén tartják a noviszádi munkásműködvelők első nagy műsoros estjüket. A noviszádi munkás működvelők november tizenegyedikén este nyolc órai kezdettel tartják meg a munkáskamara nagytermében első műsoros estjüket, amelynek programját a jövő héten ismertetik. Munkáskörökben a műsoros est iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Hogyha fejed fájdalmasan kinez
Még a hideg borogatás is rossz
Végy Aszpirint!

— Gyújtogatás gyanúja miatt letartóztattak egy pacséri földművest. A pacséri csendőrség a napokban letartóztatta Berkó Lajos földművest, akit azzal gyanúsítanak, hogy november negyedikén felgyújtotta Kanyó Borbála fészerét, amelyben egy eséplőgép volt. A lángok a eséplőgépet teljesen használhatatlanná tették. A letartóztatott Berkót a szubotica törvényszék fogházába szállították, ahol a vizsgálóbíró megkezdte kihallgatását.

— Tegnap hirdették ki a kormányzói kegyelmet a gyulai halálraítélt előtt. Budapestről jelentik: A gyulai törvényszékkel tegnap közölték, hogy a vasúti merénylet miatt halálra ítélt Laki Istvánnak a kormányzó megkegyelmezett. Laki előtt tegnap halálbüntetését életfogytig tartó fegyházra változtatta.

— Elfogtak Bécsben egy utlevélhamisító kommunistát. Bécsből jelentik: A kommunista utlevél és okirathamisításban részes Gramsamer Vilmost, aki szökésben volt tegnap sikerült elfogni és letartóztatni.

NEMES tánciskolájában

vasárnap fél 9 órakor **VENDÉGEST.** Tangóverseny. Kifünő Jazz vene. Rendes belépő. A versenyben a kezdők külön csoportban táncolnak.

— Budapesten pontos időjelzőt szerelnek az automatatelefonra. Budapestről jelentik: Az olasz telefonigazgatóság nemrég érdekes újítást vezetett be az automata telefonokkal kapcsolatban. Ha az előfizetők meg akarják tudni, hogy hány óra van, egy szám tárcsázása után, a központ automatikusan tudtul adja a pontos időt. A magyar telefonigazgatóság elhatározta, hogy az automata telefonkészülékeket ilyen időjelzővel szereli fel.

— Gayer Jakab és fiai bútorgyára jó, olcsó és szolid bevásárlási forrás.

Dománszky Jenő festőművész szubotica képkiallítása

A szubotica Ujságiróklub méltó feladatot teljesített Dománszky Jenő festőművész első szubotica kiállításának megrendezésével. A kiállítás keretében a szuboticai hozzáférőknek alkalmuk volt megismerni egy nem mindennapi tehetséget, amely mostoha körülmények következtében nem bontakozhatott ki a maga teljességében.

A festőművész, aki a bécsi képzőművészeti akadémiát végezte, még az indulás éveiben feltűnt a német festészet mestereinek és tanárai megbecsülése folytán egész fiatalon szép pozícióhoz jutott a képzőművészeti akadémián. Jelentős sikerei voltak kiállításokon, ígéretes karrierjét azonban derékbe törte ketté a nagy világgégés és letéritette a művészet nehéz útjairól. Azóta teljes visszavonultságban ugyszólván csak önmaga számára festetett.

Dománszky Jenő művészetét méltatta már a Reggeli Ujság, amely elsőnek hívta fel képeire a nyilvánosság figyelmét. A tárlat anyaga hatvanégy kép, tulnyomórészen régebbi munkák; impressziók, finom rajzok — a művész eredeti megállásai — és néhány bécsi és müncheni kiállítá-

sokon már díjazott kép. Minden egyes darab sok erőt, eredetiségről és precíz rajzolás készségről tanuskodik. Eszetkezelésén a képek precíz és aprólékos kidolgozása meglátszik a bécsi iskola hatása és az, hogy munkáját nem a sikerhajháság, az olesó népszerűség és az anyagi érvényesülés vágya irányította. A hatvanégy kép méltóan reprezentálja Dománszky művészetét. Grafikai munkái mind régebbi keletiek. Legfőbb erőssége a portré, amelyeken a fényképszerű precizitáson túl a husból és vérből való embert adja. Legsikerültebb képei: L. K. a szkopljai színház tagjának a portréja, a „Matrona“, a „Vénusz vincatrice“, a „Francis“ és többi nagyszerű portréi nagy hatást keltenek a kiállításon. Portréin érdekesen és eredetien hat, a sötét borongós háttér, amelyből plasztikusan emelkednek ki az alakok. Rendkívül hangulatosak és színesek esendéletei és miniatűrjei is.

Dománszky Jenő kiforrott művész, aki megtalálta a maga útjait. A nyilvános szereplés hiánya nem állította meg a fejlődésben, amiről az alkotás rendje szerint felsorakoztatott képei tanuskodnak.

B. L.

L. K. színész

Matrona

A miniszterium nem hagyta jóvá a szubotica Városi Színház bérbeadására vonatkozó szerződést

Konyovics Petár igazgató értesítette dr. Evetovics kulturális tanácsnokot, hogy a jövő szezonnra újból felveszi a tárgyalásokat Szubotica várossal

Már néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy akadályok merültek fel a szubotica Városi színház és mozi bérbeadásánál, amennyiben november elsejéig nem érkezett vissza annak a szerződésnek a miniszter jóváhagyása, amelyet Szubotica város kötött Konyovics Petárral, a noviszád-osi je ki szintársulat igazgatójával. A szerződés egyik pontja ugyanis kimondta, hogy Szubotica városnak joga van elállni a színház bérbeadásától és új feltételeket kötni, ha a szerződés a megállapított időre nem érkezik vissza.

Mint értesülünk Konyovics Petár színház igazgató tegnap értesítette dr. Evetovics Matija szubotica kulturális tanácsnokot, hogy a miniszterium erre az évre nem hagyta jóvá

a várossal kötött szerződését és így eláll a bérlettől, de a szezonn végén ismét hajlandó tárgyalásokat kezdeni a színház bérbeadására Szubotica várossal. Az úgy ilyen elintézésére teljes megelégedést keltett Szubotica, mert az előrehaladott idő miatt a színház bérlőjének már nem lett volna alkalma teljesíteni társulatával azokat a kulturális feladatokat, amelyekre vállalkozott. A szubotica városi színház igazgatósága viszont még a szezonn előtt gondoskodott művészi eseményekről a szubotica közönség számára: így minden hónapban szerepeltetni fogja az ország legjobb operatársulatát, hangversenyeket rendez, a mozi számára pedig elsőrendű hangosfilmeket kötött le.

— Gyújtogatás történt Mali Igyoson. Csütörtök éjjel 11 órakor tüzlárma verte fel a falu esendjét. A tűz Molnár István cukorrépa beváltó udvarában keletkezett, amelyet a tüzlők hamarosan eloltottak. A kár jelentékeny, mivel egy teljesen jókarban lévő szelektor égett el. A tüzet gyújtogatás

okozta. A tettest most a csendőrség keresi. — Felhívás. Az ingyenes eszperantó tanfolyam, magyar anyanyelvűek részére, amelyet a munkáskamara rendez saját palotájában, folyó hó 9-én este 9 órakor kezdődik azon mindenki részvételre.

— Eljegyzés. Kramer Hilda urleány Noviszád és Rausch Alfréd dr., Odzsaci, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Ileana hercegnő és férje hosszabb tartózkodásra Münchenbe utaztak. Bukarestből jelentik: Antal Habsburg főherceg és felesége Ileana hercegnő tegnap repülőgépen Münchenbe utaztak, ahol hosszabb tartózkodásra letelepsznek.

— Ma beszünteti járatait a Napred. A Noviszád—Vukovár között közlekedő Napred hajó a téli idény és a gyenge kihasználás miatt beszüntette járatait. A hajó ma indul utoljára Vukovarról, azután pedig teli pihenőre vonul.

— November 26-án tárgyalja a noviszádi törvényszék a kiskorúak ellen elkövetett erkölcstelen merénylettel vádolt titeli malmos ügyét. Sztrefanovics Vojiszlav titeli malmos ügyében, aki ellen az a vád, hogy a titeli vasútállomás közelében levő malmba kiskorú lánygyermekeket csalogatott be és erkölcstelen merényletet követett el ellentük, november 26-án felel bünciért a noviszádi törvényszék büntetőbirósága előtt. Sztrefanovics védője dr. Lemajics Jovan noviszádi ügyvéd.

— Halálbamenekült a mostohaanyja elől. Beogradból jelentik: A Sabac melletti Szkupljena községben Mihajlovics Darinka tizenhatesztendős leány felakasztotta magát, mert mostohaanyja elverte. A kis Darinka mostohaanyja már régebbi óta üldözte a leányt, aki többször is megszökött hazulról. Legutóbb három nap előtt ment el hazulról, mert mostohája megverte. Darinka a szomszédoknál keresett menedéket, ahonnan apja vitte vissza a mostohához. A leányt visszatérése után mostohája ismét elverte, mire Darinka kötelelet vett elő és a mosókonyhában felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, a szerencsétlen leány már kiszenvedett.

— A hisztériás szakácsnő rémlátása volt a budapesti revolveres támadás. Megírtuk, hogy Budapesten a Sip uca 7. számú bérpalotában három férfi revolveres rablótámadást kísérelt meg. A támadás körülményeit a rendőrség már az első pillanatban gyanusnak találta. Most azután kiderült, hogy támadás egyáltalán nem történt, az eset csupán Szőke Ilona idegbeteg szakácsnő rémlátomása volt.

MILLIÓ

és millió ember

TÖBB MINT 30 ÉVE

használja alant **HASZNÁLATI UTASÍTÁS** szerint az

„OROSZLÁN” SÓSBORSZESZT

és áldja annak felülmúlhatatlan csodás hatását

Reuma, csúsz, ischias, csontfájdalmak esetén a fájó testrészt bedörzsölésre, fogfájásnál: a foghús és az ajk öblögetésére, fejfájásnál: a homlok bedörzsölésére. Idegesség, álmatlanság esetében: az egész test lemosására és lefekvés előtt langyos vízzel hígított fürdésre. Hajhullásnál, korpaképződésnél: a fejbőr masszírozására. Hónalj-, kéz-, lábizzadásnál: az izzadó testrészt lemosására. Fáradtság, kimerültség: test masszázsa és fürdővizbe. Gyomorfájásnál, gyomorégésnél: egy kocka cukorra csepegtetve

„OROSZLÁN” SÓSBORSZESZ

Csak az ill. ábrázolt és piombált üvegekben valódi. Kérjen kifejezetten és határozott nyomatékkal

„Oroszlán”-Menthol sósorszeszt

és utasítás vissza minden pólékul ajánlott mert bárki ajánlja is azt. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és jobb üzletekben. Ár: 10-, 26-, 52- dinár.

Vigyázzon az üvegre és az „Oroszlán” védjegyre, hogy utánzatokkal meg ne károsítsák

Viszonteladónak megrendelhető: **LAVJA MENTOL DROŽD JENKA, Zagreb, Marulićev trg 5**

— Rómába utazott a magyar hercegprímás. Rómából jelentik: Serédi Jusztinián dr. bíboros hercegprímás rövid tartózkodásra Rómába érkezett. A hercegprímás meglátogatta Pacelli bíboros államtitkárt és kihallgatáson jelenik meg a pápánál.

— Szorgalmasak a budapesti adófizetők. Budapesti jelentik: A pénzügyminisztérium különböző engedélyeket biztosított azoknak az adófizetőknek, akik hátralékos adójukat meghatározott időpontig kifizetik. Ennek tulajdonítható, hogy Budapesten október végéig 130 millió pengő adót fizettek be, míg tavaly ugyenebben az időben csak 126 millió pengő adó folyt be.

— Kutjepov tábornok Olaszországban él? Párisból jelentik: A Paris Soir tegnapi számában azt a szenzációs hírt közli, hogy Kutjepov tábornok, aki tavalyelőtt titokzatos körülmények között eltűnt Párisból, Olaszországban él, ahol több személy is látta. Ezt a hírt még egy oldalról sem erősítették meg.

NE FELEJTSE EL

hogy az állami osztályorszáját húsz év november 19. és 20-ikán kezdődik. SORSJEGYET már ma vegyen-rendeljen a megbízott főelárúsnál!

„BRISTOL” Novisad, Željeznička 27.

ÁLDOTT RÖGÖK

REGÉNY

IRTA: VETŐ GYÖRGY

12

Ez már megkapta a magáét, mondta egy kis alacsony, vállas emberke, Nagy kőműves. Egy herével kevesebb. Jól tudjuk, hogy síkkasztott! De majd eljön az idő a többiekre is!

Karos Mihály egy földjét eltékozolt részeges napszamos röhögött... Igazad van testvér! Le kellene ütni az ilyen gazembereket!

György körülnézett... és úgy látta, hogy a tömeg két részre szakadt. Olyanokra, akik helyeselték a kőművesnek és olyanokra, akik ezeztől elhúzódtak!

A kőműves körül a Gerencsér kocsmá tölteleke állott... a Gerencsér emberei, ezé a sötét, törtető emberé, aki mint ismeretlen, fenyegető árnyék tornyosodott ezek fölé a mindenre kész emberek fölé...

Györgyöt is elkapta az a forró hevület, ami a tömegben izzott, közelebb lépett a kőműveshez: hallja Nagy, miket beszélt itt maga?

Mi köze hozzá, felelt félvállról a kőműves?

Györgynek úgy tetszett, hogy körülötte végtelen éjszaka, hideg, üres örvény kavargott... egész lelke izzott, felizzott, ropogott, mintha szakadni készülné... Bent a halott, vagy halállal vívódó ember, aki megbűnhődött. Aki megbüntette magát a bü-

néért, akinek a tette iszonyatos, de ezeknek az embereknek a szavain, gyalázkodásain át ez a tett hirtelen értelmet, sőt erkölcsi tartalmat nyert... mert azt mutatta, hogy a jegyző elégtételt adott azért a megfélemlítésért...

Szégelyjék magukat, kiáltott György. Egy halottat mernek gyalázni!

Haha! — nevetett a kőműves... Tudom ám, honnan fúj a szél!

Mit akar ezzel mondani? — lépett Földes György a kőműves elé.

A kőműves szeme alattomosan villogott: amit mindenki tud, hogy a Földies ezekhez az urakhoz akartak dörzsölni!... Haha!... De megjárták! Ez itt végzett magával, az a másik ur, a tanító, az meg alaposan cserben hagyta a Földies lányt.

György megszédült... Hát mindenkit ellep a szennyes ár?... Már az ő házukba is beleharapott?... Az örvény iszonyu mélyet fordult vele... Az ő házukat is kikezdené?... Azt a házat, amelyet az ő becsületes, mindig munkában élő, kemény harcát csodálatos lelki erővel megharcoló apja épített?... Aki éjt nappallá téve dolgozott!...

Felemelte az öklét!... Te gazember!... Te koresmatöltelek! És ökle belevágott a kőműves gunyosan röhögő arcába.

A kőműves körül állott rárohantak Györgyre. Az örvény egyre mélyebbet kavargott... A halottas ház előtt, a téli éjszakában vad rianás keletkezett... az élet felszínére olyan mélységek nyíltak, ahol mindenki arca megvilágított... Mint mikor a gyepő kiesik a kocsis kezéből és a kocsit ismeretlen erők ismeretlen szakadékok felé viszik!

A Gerencsér kocsmá népe ezen az éjszakán mutatkozott meg! Kik voltak ezek az emberek?... A Nagy kőművesek és a földjüket eltékozolt Karos Mihályok... azok, akik legelőször elvesztették önmagukban minden rend és minden haladás alapját: a munka olyan szeretetét, mint amilyen Földies Jánosban és a hozzája hasonlóknak élt!

György rettenetes erővel harcolt... úgy érezte az apját védi, aki valami végtelen emberi gondoskodás: szeretet erejével háromszáz holdat teremtett a családjának... és a családját nem kapatta úraskodásra, hanem munkára nevelte... valami ősi, apostoli erő szólt az ajkán mindig: dolgozzatok!... teremtsetek!... És ennek az embernek a tiszta fejét gyalázzák ezek itt, akik csak akkor dolgoztak és annyit, hogy éhen ne haljanak!... És ha volt pénzük, azt kocsmába vitték... akiknek a munka csak kényszerű rossz volt!... akik lázongtak minden ellen, ami élet volt!... akik önmagukban lezülve semmi erkölcsöt nem ismertek és mindent magukhoz akartak lerántani a pusztulásba!

A hideg téli éjszakában a teremtő ember joga harcolt a teremtésre képtelen düh kitérése ellen!

György egy, a fejére kapott ütés után megtántorodott és le is esett volna, ha egy-két ember segítségére nem siet! De ez csak fokozta a harcot. Mintha minden fék felbomlott volna... Üssétek agyon! — ordította Karos Mihály.

(Folytatása következik).

Az iskolai poliklinikát Sztarakanizsán rövid időn belül megnyitják

Sztarakanizsáról jelentik: Ez év júniusában felmerült az a kérdés, hogyan tegyen eleget a város a szociálpolitikai minisztérium rendelkezésének, amely előírja az iskolai poliklinika létesítését. Először kombinációba vették a Csodakút gyógyfürdő ajánlatát, amely igen praktikusán a fürdővel kapcsolatosan akarta megoldani a kérdést. A város azonban, mivel a pénzügyi helyzete nem engedi meg a nagyobb szabású építkezést, elhatározta, hogy a Kraljevica György és a Ljuticsa Bogdana utcák sarkán levő városi épületet alakítja át, amely pénzügyi laktanya volt. A jövő évi költségvetésben elő is irányoztak 50.000 dinárt az iskolai poliklinika céljaira. A szociálpolitikai minisztérium magára vállalta az orvosi rendelő felszerelését és a poliklinika orvosának díjazását, míg a várost terheli az épület karbantartása, a tüzelőanyag, világítás, szolgálta és ápolószemélyzet fizetése.

Sztarakanizsán több mint kétezer iskolásgyermek van. Ezeknek kötelességük lesz bizonyos időközönként a poliklinikán orvosi vizsgálat alá vetni magukat. Ennek egészségi szempontból óriási előnye van, azonban a város valaminél nagyobb befektetéssel a gyógyfürdővel együtt sokkal tökéletesebb iskolai poliklinikát állíthatna volna fel a fürdővel, ami belátható időn belül nem lesz. A poliklinikát befejezés után azonnal átadják hivatalának.

Tyuktolvajlás „en gros“

A tolvaj annyi lopást követett el, hogy nem is emlékszik, hol és mennyit lopott

A napokban a szrbobráni esendőrség veszedelmes tyuktolvajt tartóztatott le, aki már több mint egy éve rendszeresen űzi a tyuktolvajlás mesterségét és eddig mintegy 400 darab tyukot lopott össze különböző helyeken.

A szrbobráni esendőrség éjjeli őrzésének feltűnt egy ember, aki hatalmas zsákokat vitt a vállán. A esendőrség igazolására szólította fel a gyanús alakot, aki elmondta, hogy Müller Péternek hívják és foglalkozása malomasztalos. Az őrzés felszólította, Müller, hogy mutassa meg a zsák tartalmát. A zsákban a esendőrség legnagyobb meglepetésére 30 darab tyuk volt, amelyekre nézve Müller azt a magyarázatot adta, hogy azok saját tulajdonát képezik. A tyukokat, mint mondotta, a piacra vitte eladás végett. A esendőrök a magyarázatot nem találták hihetőnek, Müller letartóztatták és bekísérték a esendőrségre, ahol a kihallgatás alatt Müller megtört és bevallotta, hogy a tyukokat lopta. Elmondotta, hogy már

több mint egy éve foglalkozik ezzel az aránylag jól jövedelmező üzlettel. A lopásokat rendszerint éjjelenként követte el, amikor sorra járta a környékbeli szállásokat és az összelopkodott szárnyasokat azután másnap reggel a piacon eladta az „en gros“ kereskedőknek.

Biztosan már nem emlékszik, hol követte el a lopásokat, sem pedig arra, hogy mennyit lopott eddig. Azt hiszi, hogy körülbelül 400 darab szárnyas szedett eddig össze a környékbeli szállásokon.

Amit éjjel lopott, azt nappal eladta és a jó vásár után elitta a „keresetet“. Délután lefeküdt és körülbelül éjjel tíz óráig aludt, akkor felkelt és elindult éjjeli vadászására.

Müller Pétert kihallgatása után átadták a törvényszéknek, amely itélni fog az „en gros“ tyuktolvaj felett.

...

Hirschmann főtítkár eltözdézte a FIFA millióit?

Mi rejtőzik Hirschmann váratlan lemondása mögött

A FIFA a világ futballsportjának legmagasabb fóruma. Munkálkodásáról eddig valami nagyon sokat nem igen tudunk, ellenben itt-ott néha komoly panaszok hangzottak el a futball legfőbb irányítószerveinek működése ellen. Most azután olyan kinos szenzáció középpontjába került a neves testület, amelyre alig akad példa a futballsport történetében.

Néhány héttel ezelőtt az a meglepő hír terjedt el a sportvilágban, hogy Hirschmann a FIFA főtítkára távozik helyéről. Egyes külföldi lapok tudni vélték, hogy Hirschmann lemondása a jugoszláv Szekulics kiadásával kapcsolatos, de ezt az indoklást komolyan senkinek sem fogadta el. Hirschmann csak okot keresett a lemondásra, távozásának valódi indító okát sokkal komolyabb és pikánsabb körülményekben kell keresni.

A FIFA választmánya november 1-én tartotta Brüsszelben legutóbbi választmányi ülését. Az ülésen nem tudni mi okból felvetődött a kérdés, hogy tulajdonképpen hogy is áll anyagiilag a FIFA. A pénztárkönyvből hamarosan megállapították, hogy a testület anyagi ügyeit kiválóan hozzáértő kezek

irányítják, mert a kimutatás szerint nem kevesebb mint 130.000 holland forint — közel 23 millió dinár — készpénzvagyont mutattak ki a könyvek.

A gyűlés tagjai közül valakinek eszébe jutott utánanézni, hogy tulajdonképpen hol is van elhelyezve ez a hatalmas pénzügyi összeg. Most következett a nagy meglepetés. Kiszült, hogy a 130.000 forinból mindössze 3000 van meg, a többi ismeretlen helyre költözött. A papírforma és a tényleges helyzet közti különbség persze nagy meglepetést keltett a tagok soraiban.

A vizsgálat megindult és máris különös dolgokat mesélnek a lemondott főtítkár pénzügyi manipulációjáról. A FIFA hatalmas vagyona hirszerint eluszott a tőzsdén, még pedig Hirschmann magánvagyonával együtt, ami szintén tekintélyes volt. Hirszerint nagyszabású mentőakció indult meg még pedig kétirányban. Egyrészt a pénzből szerencsésnek valamit visszamenteni, másrészt pedig Hirschmann szereplését kissé elfogadhatóbb színre hozni, mert a jelenlegi helyzet bizony nem vet ragyogó fényt a futball legmagasabb testületének működésére.

A vidék is tiltakozik a téli „tavaszi“ mérkőzések ellen

A Reggeli Ujság cikke az ugynevezett téli „tavaszi“ mérkőzésekről élénk visszhangra talált az egész szuboticei alszövetség területén. Azok az okok, melyeket a szuboticei intézők a téli mérkőzések ellen felhoznak, a vidéken még fokozottabban mértékben állanak fenn, mint Szuboticeán, mert egy vidéki bajnoki mérkőzés költsége átlagosan 1200—1400 dinár. Mivel a téli időben 30—40 főnyi közönségnél nem lehet többre számítani, a bajnokság befejezéséig egy-egy vidéki elsőosztályú klub deficitje eléri majd a 7—9000 dinárt.

Ehez járul még a játékosok nagy megterhelése és a meghülés nagy veszélye, mely vidéken a megfelelő öltözék hiánya miatt még sokkal nagyobb mint Szuboticeán.

A vidéki egyetlek legnagyobb része csak a bajnoki mérkőzések jövedelméből él és ennek el-

vesztése több egyetlet tönkretjuttathat. A beígert tavaszi serlegmérkőzések senkit sem érdekelnek majd és az egyetlek rossz esetben még közönségüket is elveszítik. De a téli mérkőzések lejátszása azért is feleslegessé vált, mert a vidéken egy egyetlet sem áhítozik a ligabajutás kétesértékű díjcsőségére.

Már az alszövetségi közgyűlésen is csak egy — nagyon fiatal — egyetlet kardoskodott a liga mellett, de az őszi bajnokságban épen ez az egyetlet nagyon gyengén szerepelt és mindössze egy mérkőzést nyert meg, tehát ugyancsak elmehetett a kedve a ligától.

A vidéki egyetlek legokosabban teszik ha lemondanak a ligába való bejutásról és a téli kisorsolt bajnoki mérkőzéseiket egyszerűen tavaszra halasztják.

December 1-én és májusban Beogradban vendégszerepel Bécs válogatott csapata

A JNSz nemzetközi titkára megegyeztet Meissl Hugóval arra vonatkozóan, hogy Bécs válogatott csapata december 1-én és jövő év májusában Beogradban fog játszani a legjobb beográdi tizenegy ellen.

A beográdi labdarugó alszövetség legutóbbi ülésén a bécsi csapat vendégszereplésével kapcsolatosan azt a határozatot hozták, hogy a december 1-i mérkőzést a BSK és Jugoszlávia rendezik és a két csapat kombináltja lesz a főváros válogatottja. A májusi mérkőzést azonban a beográdi labdarugó alszövetség fogja rendezni.

Változás a svédek ellen szereplő magyar válogatott csapat összeállításában. Budapestről jelentik: Magyarország válogatott csapata ma Svédország válogatottjaival mérkőzik. Mándi, a magyar csapat egyik hátvédje bejelentette a szövetségi kapitánynak, hogy sérülése miatt nem vállalja a játékot. Helyébe Korányit állította be a szövetségi kapitány.

A Bernold SK felkéri az alábbi játékosokat, hogy vasárnap délután pontosan fél kettőkor a Karagyorgye pályán megjelenjenek: Szalay, Dabics, Ritzl, Sántha, Veitmann, Bátori I., Handler, Földesdi, Bátori II., Labanc, Gyurics, Stéh. — Kara intéző.

APOLLO, nov. 5—8

Német operett

„Főhadnagy úr, a feleségem“

(Trara um Liebe) Rendezte: Richard Eichberg. Főszereplők: **Martha Eggert, Felix Bressari, Georg Aleksander, Maria Paudler, Ernő Verebes.** Kezdet 5. 7. 9/4 órakor

November 15-én nemzetközi motor és kerékpárversenyt rendez a szuboticei Sampion kerékpáregylet

A versenyre meghívták Uroicsot, Skrbant, Auszlerert, Müllert és Marinkovicsot is

A szuboticei Sampion motor és kerékpáregylet vezetősége pénteken este értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy november 15-én nagyszabású nemzetközi motor és kerékpárversenyt rendez. A verseny rendezésére azért határozta el magát az egyesület vezetősége, mivel a legutóbb rendezett verseny egy anyagilag, mint erkölcsileg magyszerűen sikerült. A november 15-iki versenyre többek között meghívták Uroicsot és Skrbant Zagreből, az osztrák Müllert, a szegedi Auszlerert és a becskeréki Marinkovicsot is. A legnagyobb érdekfeszítését Müllert és Auszlerert találkozását előzi meg, mivel az revansjellegű lesz.

Nagy várakozással tekintenek még Uroics és Skrbant jugoszláv bajnokok szereplésére, akik a legutóbbi szuboticei versenyen — a Balkániádon való szereplésük miatt — nem vehettek részt.

A részletes programot a napokban dolgozza ki a verseny rendezősége.

...

Ma országos futballszünet. Tekintettel az országos választásokra, ma az országban sehol sem rendeznek nyilvános futballmérkőzést. Sportszempontból a pihenő talán nem is válik hátrányára a játékosoknak, egyesületeknek és a közönségnek, mert erőgyűjtésül szolgál az őszi szezon még hátralevő bajnoki és barátságos mérkőzéseinek lejátszására.

Noviszd- oszijekai Nemzeti Színház műsora HABAG ház

Vasárnap délután három órakor Marcel Pagnol „Topáz” című vígjátékát adják 5-15 dináros lezárt árak mellett. Este 8 órakor Hasencleer: „Finomabb ur” című komédiáját ujtják fel.

Kedden: Molnár Ferenc „A jó tündér”.

Kipróbálom az uramat

Liane Haidt és Szőke Szakáll új hangosfilmje a noviszdai Apollo tonkinóban

A noviszdai Apollo tonkino tegnap mutatta be a sajtó részére Liane Haidt és Szőke Szakáll új hangosfilm komédiáját, amely „Próbára teszem az uramat” címen fut Európában. Liane Haidt és Szőke Szakáll neve olyan márkát jelentenek, amely már előre biztosítja a film sikerét. S aki sokat vár ettől a filmtől s azzal a szándékkal ül be a nézőtérre, hogy jól akar mulatni, az nem csalódik. Szőke Szakáll humorja ismét brillirozik és a helyzetkomikumok is egymást érik úgy, hogy a kacagás egyetlen percére sem szűnik meg a nézőtérre. Liane Haidt nagyszerű és temperamentumos játéka ismét teljes sikert arat s nem marad el Huszár Pufi alkotása sem a többiek mögött. A kitűnő új bohózat minden bizonynyal magával fogja ragadni a noviszdai közönséget is.

Az új műsorféltéftön mutatja be az Apollo a nagyközönség részére.

— A sztáribecseji esperesi kerület papjainak gyűlése. Petrányi Ferenc sztáribecseji apátplébános, a sztáribecseji esperesi kerület nemrégben kinevezett esperese f. hó 3-án Adára hívta össze a kerület papságát az első gyűlésre, melyen ő elnökölt. Az egybegyűltek melegen üdvözölték az új kerületi esperest.

— Gazdát cserélt az egyik sztáribecseji Patika. Putsay Kálmán gyógyszerész megvette s a napokban már át is vette Horvát Dusanának a báró Jovics-féle palotában elhelyezett gyógyszerárát.

— Fotoklub alakul Sztáribecsejen. A sztáribecseji amatőrök fotoklubjának előkészítő bizottsága f. hó 10-re, kedd este fél 9 órára hívta meg az érdeklődőket alakuló közgyűlésre a Nép kör helyiségeibe. Az alakulás iránt nagy az érdeklődés.

— Szovjetország beszünteti a gabona kivitelét. Moszkvából jelentik: Szovjet ország nem exportál több gabonát. Az oroszok annyira elhasználták gabonakészleteiket, hogy most kénytelenek Bulgáriából tengerit importálni.

— Igazgatósági ülést tart helnap a bazeli nemzetközi fizetések bankja. Zürichből jelentik: A bazeli nemzetközi fizetések bankja november 9-én igazgatósági ülést tart. Az ülésen foglalkoznak a Magyarországnak nyújtott hitelek meghosszabbításával. Ez a meghosszabbítás minden valószínűség szerint meg fog történni.

— Elrendelték a kényszerjegyzéget Terzin Györgye szuboticei gazdálkodó ellen. A szuboticei törvényszék szombaton elrendelte a kényszerjegyzéget Terzin Györgye szuboticei gazdálkodó ellen. A bíróság egyeztető bíróné Taszics Alekszandart, vagyonfelügyelővé pedig dr. Ruby Gyula ügyvédet nevezte ki. Határidők december 11. és 16. Terzin negyven százalékot ajánl hitelezőinek.

— Cionista egyesület alakult Sztáribecsejen. November elsején Sztáribecsejen megalkult a cionista egyesület. A gyűlés a következő tisztikart választotta meg: Elnök Spitzer Rudolf, alelnökök Steiner Nándor és Bleier Sándor, ügyvezető elnök dr. Krausz Oszkár, titkár Nagy János. Választottak ezenkívül 25 tagu választmányt is. Az egyesület működését már meg is kezdte.

M I N D E N K I A Z

ATHENAEUM 20 dináros könyveit olvassa

ELSŐ KÖTET

URSULA PARROTT: EX-FELESÉG

Az Athenaeum új könyveiről prospektust bérmentve küld:

UNIVERSITAS

könyvkereskedés
Subotica
Aleksandrova ulica 5.

Nyílttér*

Hirdetmény

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Gausz Károly fióküzletéből kiléptem és folyó hó 14-én **Futaki ut 77 szám alatt mézsáros és heates üzletet nyitok** és kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását.

Noviszd, 1931. november 7.

Belanovič János

*E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Rádióvásár

20 darab 4 csöves kitűnő állapotban levő, nagyrészt gyári telepes készüléket darabonként

600- dinárért

csövekkel együtt eladok

KRAUSZ NIKOLA

NOVISAD, JEVREJSKA UL. 18.

**MIÉRT
LEGJOBB AZ
AMERICAN
TAKARÉKOS ÉS FOLYTONÉGÓ
KÁLYHA**

Mert minimális tüzelőanyag felhasználásával egy teljes lakást kellemesen fűt és kitűnő szabályozója által kellemes egyenletes meleget ad. Kezelése egyszerű, kényelmes és tisztá. Más ajánlatoktól ne engedje magát befolyásoltatni. Kérjen ajánlatot!

VOJVODJANSKA LIVNICA D. D. NOVISAD
Egyedületes Novisadon
SAVA NIŠEVIČ Kralja Petra 10. Telefon 22-32

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönséget értesítenem, hogy a **FUTAKI UT 38. SZ. ALATT LEVŐ** volt **KOPOLOVIČ VÉNDÉGLŐT ÁTVETTEM** és e hó 10-től kezdve apona a híres **RIGÓ JANCSI** cigányzenekara hangversenyez. **Minden szombaton és vasárnap tánc.** Elsőrendű konyha, jó italok. Abbonensek felvételnek. Nb. közönség pártfogását kéri.

Mamulovič Nikola vendéglős

Legolcsóbban gyári áron vesz:

főtűzőknit, harisnyát, sü-tétké, pullover, iskolásgyermek ruházatra és mindenféle kőtűzőt — mérték után is — az **Első Noviszdai Trikotázgyár** lerakatában (Bauer F.) Novisad, Futoski put 27/1-a férfizoknik már 10 dinártól

Tűzhelyek

kályhák, fekete és zománcozott kivitelben, vaddisznójegű német ekék, egyéb vasarak és sodrony fonalak nagy tételben raktáron, ki-árusítási árban ovison kapható, mert árakkészletemet ez év végén a főtérre hozom át. **Kuszli Gyula** vaskereskedés, Noviszd, Tomarinska 8. 3457

Vulkán

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **vulkanizáló műhelyemet Subotican** Skadarska ul. 7. (Fiat garázs) megnyitottam. A legmodernebb gépekkel eszközök mindenféle **autógummi és gummipő** javításokat. Tisztelettel **Ljuba Jakovljevič** 0570

Fizetési nehézségek esetén moratoriumot egyezséget

kieszközöl kereskedőknek, mezőgazdák, iparosoknak stb.

VARDAR Novisad, željeznička ul. 62.

Szerdától - vasárnapig, november 4-8-ig
 1. PARAMOUNT MICKY RAJZ.
 2. 100%-os Paramount tonfilmoperett.
Bohémszerelem
 (Männer um Lucie)
 Főszerepben: Liane Haid, Walter Rilla, Oszkar Karlweis és Huszár Pál. Rendezte: Korza Sándor. Bíró Lajos és Benno Vigny kézírata után készült 100%-os hangosfilm.

MINDEN művelt ember tudja, hogy ami az autók közt a ROLLS ROYS, az a rádiók közt MINERVA 32. 0532

KÉISZOBÁS családi ház jutányos áron eladó. Bővebbet Égner bádognál Noviszád, Detelinar 212, a dohánygyárral szemben. 5009

MÁLNATÖKÉK ültetéshez kiválóan alkalmasak, eladók. Noviszád, Zseljeznicka 69. 5014

Egy HÁLOSZOBA berendezés sűrűn eladó. Noviszád, Toth Kalman 12. 4949

Kis családi ház eladó a Vrágkertben. Süle Antal Vrágkert, Noviszád. 6008

FEHÉR és sárga Hartzer kanári madarak nőstények 30 dinártól kezdve. 1 szabó és 1 női varrógép nagyon olcsón eladók. Földesdi Primorska ul. 31.

ELADÓ

SZTARIBECSEJEN jóforgalmu, 54 éve fennálló vendéglő eladó vagy bérbeadó. Üzlethelyiségnek is alkalmas sarokhoz. Bárány vendéglős St-Bečej. 4997

CSEREPZSINDELYES, emeletes, féregmentes keveset használt tyúk-kefrec olcsón eladó. Ugyanott fajbaromfi eladó elköltözés miatt. Bővebbet Noviszád Bana Dunjcsa 10 a Grafika hátsó épülete. 4995

Előszobaszekrény, konyhaberendezés, csillár és mindenféle házfelszerelés olcsón eladó. Noviszád, Ustavka 23. 5001

NAGYOBB HÁZ forgalmas helyen eladó. Cím a noviszádi kiadóban. 4990

TELEP 1/2 hold, építésre különösen alkalmas, a Darányi telepen a kat. és a ref. templom közötti uton, eladó. Érdeklődni lehet Madjarska ul. 61.

Eladó vagy bérbeadó VENDEGLŐ FÜSZERÖZLETTEL. Schütz Imre Temerin. 4969

FÖLD eladás a Bácskában és Bánáton kisebb és nagyobb parcellákban befélti könyvecské ellenében is. Vardar Noviszád, Zseljeznicka ulca 62. 4981

Elsőrendű fekete és színes erpolyok jutányos áron készülnek ÖZV. GERBER JAKABNE Szubotica, Szudareviceva 32. Javítások gyorsan és pontosan eszközölköznek. 5071

Subotičara utazik? Szálljon meg a **Park-Hotel-ban** VIII. Antanovičeva ul. 21. Kellemes MELEG SZOBÁK. Központi fűtés. Fürdők. Kitűnő olcsó házi konyha. Telefon: 70. 0577

FOGLALKOZÁS

OLCSÓN vállalkozó mindenféle bádognos és vízvezeték munkát. Philips, bádognosmester Noviszád, Dunavska ul. 9. 5000

PÁLINKAFŐZÉST bárkitől bármely mennyiségben kifőzésre elfogadják. Kazánhoz szükséges anyagokat ingyen behozom, egyéb feltételek a helyszínen. Frank Pál, Subotica, Oslobodjenja ul. 34. 513

FIGYELEM! Volt udvari szakács és cukrász otthon és házakban, eljegyzésekre, lakodalmakra, fóz és süt a legolcsóbban. Hideg bufféket és szendvicsek-különlegességeket a legjobb kivitelben készítek. Sztefanovics Aleksander Noviszád, Szevana Szemca 8 vagy Dimovics cégnél, telefon 30-34 sz. 5013

ALLAST KERES

MINDENES szakácsnőnek, szobalánynak, kiszolgálónak vagy bárminek ajánlunk azonnali betéppésre. Érdeklődni özv. Wallóné, Noviszád, Njegoseva ul. 9. 4993

Egy kezdő FODRÁSZNŐ azonnala állást keres. Cím a noviszádi kiadóhivatalban. 4979

Deutsches Fräulein, mit serbischen und ungarischen Sprachkenntnissen, sucht Stelle zu Kindern. Anträge unter „Kinderliebend“ an die Verwaltung des Blattes. 5012

PERFEKT SZAKÁCSNŐ azonnala ajánlkoz. Anna Ploy Noviszád, Primorska ulca 26. 5095

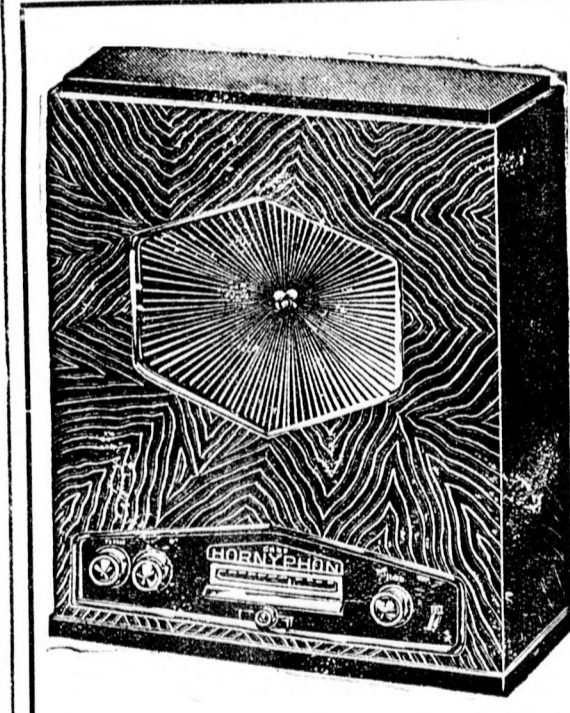
Hirdessen a Reggeli Ujságban

APRÓ-HIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár, a legkisebb apróhirdetés 10 dinár
 Az apróhirdetések ára előre fizetendő. Állást keresők 50% kedvezményben részesülnek olyan formában, hogy hirdetésüket díjtalanul közöljük ugyanannyiszor, ahányszor annak teljes árát kifizették

A KERETES HIRDETÉSEK ára: milliméterenként 0-80 dinár, a lap szövegrészében 2-50 dinár, a napi hírek között 3- dinár

Telefonon csak kivételes esetben veszünk fel hirdetőket
 Jelligés leveleket, ajánlatokat stb csak akkor továbbítunk, ha feladójuk válaszbélyegyet mellékel
 Vidéki kisebb hirdetőst megbízásoknál kérjük a hirdetés árának előzetes beküldését akár készpénzben, akár postabélyegeken
 Reklamációkat csak értelemzavaró sajtóhibák esetén fogadjunk el
 Hirdetőket a vasárnapi számunkba szombaton délután 4 óráig, egyéb számunkba a közlés előtti napon est 6 óráig veszünk fel

HORNYPHON WL 303. beépített Ferrand induktor, dinamikus hangszóróval
KONRATH RADIO, SZUBOTICA összes fiókjai és vizontelárusítóinál
Noviszádon Kurtz Kornélnál Jevrejska ul. 16

Szépség! Legmodernebb festést készítő **TOBOLKA RUDOLF** festő és mázoló, Noviszád, Batorijeva u. 25

Szerkesztésért és kiadásért felel: **TOMAN SANDOR**

LIFKA
 Minden előadáson tüntető lelkesedéssel ünnepli a közönség
INGAGI
 az őserdő titokzatos fiát.
 I. rész: A dzsungel diszfelvonulása
 II. rész: A gorilla és a fekete asszony
 Mindkét rész egyszerre.
Németül beszélő film
 Vasárnap utoljára. Jugofilm Zagreb

KIADÓ
 AZONNALRA kladó olcsón szép lakás két szoba, konyha, speiz. Érdeklődni Noviszád, Duna ucca 21 a trafikban. 4998

SZÉP LAKÁS, két szobával konyhával és spejzzel olcsón kladó nov. 15-re. Érdeklődni lehet: Noviszád, Gizella tér 4, a ház-mesternél. 4968

Két udvari lakás: szoba, konyha, speiz dinár 400-,-, szoba, konyha, speiz 350-,- dinárért december 1-re kladó. Noviszád. Kamenicska ul. 16. 4975

BEOGRADBAN, a Teraziján (Prestolonaslednikov trg 43) mindenféle üzletnek alkalmas helyiség kladó. Közlebbit a kiadóhivatalban. 4961

KIADÓ december elsejére a Szaforikova ucca 7. számu házban egy háromszoba-előszobás uccal és két szobás udvari, továbbá 1932. február elsejére egy háromszoba-fürdőszobás uccal lakás. 4989

MAGYAR-NÉMET kölcsönkönyvtár 3000 könyv
Kardos, Vilsonov trg 7

KÜLÖNBEJÁRATU uccal szoba előszobával november 15-ikére kladó. Noviszád, Školska ulica 10. (az építészeti igazgatóságnál levő téren. 5003

KIADÓ két szoba, konyha és speizből álló lakás nov. 15-re. Bővebbet Noviszád, Laze Koszilcsa 19. 4996

KET SZOBA, előszoba, cselédszoba, konyha, speiz uccal lakás kladó. Noviszád Uzpenszka 3. 4994

UCCAI LAKÁS szoba, konyha, speiz november 15-til kladó. Noviszád, Vrágkert, Generala Petra Bige 18. 5010

Két szép uccal LAKÁS szoba, konyha, speiz, ugyanott kukorica göré és disznóól azonnala kladó. Noviszád, Ruzska ul. 44. 5011

ÜZLETHELYISÉG mely műhelynek is alkalmas két szobás lakással azonnala kladó. Noviszád, Ustavszka 18. 5006

EGY SZOBA KONYHA kladó. Noviszád, Kőlcset ucca 8. 5007

KERESLET
 MAGAS JUTALÉKOT azonnala kifizetem. Részlet-üzletnek ügynököt keresek. Kardos Vilsonov trg 7. 4986

MINERVA RÁDIÓK csodaszériája — megtekinthető és meghallgatható vételkényszer nélkül a Central Rádióval, Subotica, Kaszinó palota. 0532

NAGY KERESÉTEK nyújtunk agilis hölgyeknek és uraknak, akik szerbül, magyarul és németül beszélnek, konkurrencia nélküli luxus cikkek eladásával. Érdeklődni: Symetra, Noviszád, Petra Zrinjskog 18, naponta délelőtt 8-11 óra között. Ugyanott magyar-német-szerb tolmács felvétetik. 4972

10.000 dinárt sőt többet is kereshet privát felek látogatásával. Cím a szubotical kiadóban. 0346

KÜLÖNFELE

Jó meleg szoba csakis a Philips-féle Radiatorral érhető el. Minden korsz- és fakályhára használható. Philips Noviszád, Dunavska ulica 9. 5000

MATRACOK, sezlónok, paplanok I - **INDUSIRJA JORGANA**, Noviszád, Pasticseva ul. 6. 3994

DOBOZOK postacsomagoknak, ruhának, cipőnek, legolcsóbban és nagy választékban Barthánál, Zrinjska 17. sz] 4154

Kölcsönkönyvtár állandóan új könyvek. — „Kultura“ Noviszád, Futoska 5. 4483

Ujrendszerű, mérnökileg elismert és patentírozott **kályha-találmányomhoz** társat vagy finanszírozót keresek. Kurai Dániel, Subotica, Vil. Cara Lazara 54. 578

Sajtot, vaját és deligyümölcsöt olcsón vásárolhat **Garay Béla** né ujonnan megnyitott üzletében **SUBOTICA** Aleksandrova ul. 11 (Domínusz ház)

HARMONIUMOK Mintaharmoniumok, beépített játszószülékekkel vagy anélkül jutányosan eladó

„OKULARIUM“-nál R. WOLF Noviszád Katolikus porta 3. 1112

S & O
Közli: Kis Tibor

DUK
Közli: Thurzay Inci

L6 X 100
Közli: Pósa Gyuri

HOLPARIPA
Közli: Zákány Lajos

ALMU ALMU
Közli: Lenkei Baba

BAN & BEN
Közli: Józsa Manó

?
Közli: Kaposz Anti

ADRIA MEGY 0
Közli: Kraus Laci

3 : 1
Közli: Ujvári Bandi

!! mustbol
Közli: Ujváry Bandi

D. R. S.
Közli: Szolleti Linnuska

1/2 MUST
Közli: Sánta Kornél

Beüvejtvenyek

Figyelmeztetés. Felkérem mindazokat, akik mindeztől még nem kapták meg a rejtvénybajnokságon nyert díjakat, közzöljék azonnal pontos címüket a Reggeli Újság kiadóhivatalával s ez alkalommal jelöljék meg pontosan, milyen jutalmat (csokoládé, könyv, stb.) reklamálnak.

Ujvári Bandi (20), Kereszturi Irenke (5), Bodi Bálint és Jancsi (5), Kaposz Anti (20), Andrázzy Margitka (14), Móricz Károly (7), Tóbolka Róbert és István (16), Thurzay Inci (8), Habersack Olga (5), Répási Bócsi (14), Weber Marta (14), Kálmán Józsi (14), Erdős János (12), Ifj. Brucker Béla (10), Griesser Géza (12), Kovács Ferenc (5), Frei Károly (10), Spiller Károly (14), Kocsis János (11), Jenei Lajos (11), Zákány Lajos (13), Sánta Kornél (13), Varga Laci (13), Kiss Tibor (23).

kat. — **KAPOCS ANTI.** Ezt bizony már én is szeretném tudni, ki nyeri meg a rejtvénybajnokságot. Nagyon helyesen eszelekedsz, ha csak a tanulás után töröd a kobakodat. — **UJVÁRI BANDI.** A beküldött rejtvények igen jók. A fényképezőgépet megreklamáltam az illető cégnél, amely közvetlenül küldi el a gépet címre, nekünk tehát nem kell semmiféle portót küldeni. — **JOSZT MANCIKA.** Nem szabad türelmetlenkedni, hiszen jól tudod, hogy mindenki sorra kerül. A pontokat utólag is beszámítjuk. — **BESE JOZSIKA ES ANNUSKA.** Mindenki annyi pontot kap, ahány rejtvényt megfejtett s így csak természetes, hogy az egyiknek több, a másiknak pedig kevesebb van. **SZVIDERSZKI TIBOR** és **BÉLUSKA.** Miért izgultok gyerekek? Nem olvastátok, hogy most nem összegezzük, hanem minden számban csak a megelőző számból megfejtett rejtvények után jegyezzük fel a pontokat s majd a bajnokság végén összeadjuk az összeseket. — **SIPOSS MARGITKA.** Kedves, meglehangu leveled nagyon jól esett. Annak, aki belátja hibáját, mindig szívesen megbocsátunk. Nem is volna érdemes az „álatnyelv“ miatt összevesznünk, amely kellemetlen sajtóhiba volt ugyan, de semmiesetre sem olyan esemény, hogy emiatt hajba kellene kapni Margitkával! Remélem, hogy ezután ismét szent a béke közöttünk és a „rejtvénybörze“ továbbra is működhet a „Tündérszág“ kis olvasóinak nagy örömére. **KURILLA ILONKA.** A keresztrejtvényt megkaptam, legközelebb közölni fogjuk. A nagy keresztrejtvény is rövidesen sorra kerül. — **RÉPASI BÓZSI.** Igazad van, ezentúl majd jobban vigyázok a sajtóhibákra. — **JOZSA ILUS.** Várom az ígért rejtvényeket. **LÖWENBERGER BABA.** Tanácsodat megfogadtam s máris intézkedtem, hogy a levélzsekrényt mindennap kiürítsék. **SZILNER ROZSIKA.** A beküldött rejtvények kifogástalanok. **THURZAY INCIKE.** Elhiszem Incikém, hogy pontosan küldted be a levelet, mégis későn kaptam meg. No de nem baj, a pontokat utólag beszámítottam.

Kiss Tibor (30), Németh Lajos és Nándor (19), Pósa Gyuri (27), Ifj. Brucker Béla (6), Józsi Manó (12), Griesser Géza (20), Szilner Rozsika (24), Komáromi Lajos (17), Löwenberger Laci (5), Löwenberger Baba (19), Józsa Ilus (25), Gion Feri (19), Thurzay Inci (13), K. R. (17), Répási Endre (15), Józsa Manó (20), Sánta Kornél (14), Zákány Lajos (27), Mihályovics Miklós (22), Kurilla Ilonka (25), Móricz Károly (30), Szolleti Linnuska (23).

Megfejtések a „Tündérszág“ november elseji számából

Elkészült megfejtések a „Tündérszág“ okt. 25-iki számából:

KERESZTSOROS REJTVE NY: 1. Liba, 2. Iren, 3. Béka, 4. A Nak — REGI ES UJ SZAVAK, Vas, Tagló, Vaszony, Teve, Tör, KET JUHASZ. Az egyiknek 5, a másiknak 7. — **OSZLOPREJTVE NY:** 1. A Fán, 2. Nada, 3. Irtka, 4. A kar, 5. Laci, 6. Zsak — CSIGAREJTVE NY: Ritka vetésnek vékony az aratása. — **REGI FELHAT:** Igyál bejyar, mulik a nyár. — **REJTET NEVEK:** Gyula, Tamás, Jakab, Lajcsi, BETÖREJTVE NYEK: 1. Tuz, 2. Se több, se kevesebb, 3. Bejperel, 4. Sorsjegy, 5. Veréb a kalap alatt, 6. Eső után, 7. Bolha, 8. Nincsen falu legány nélkül, 9. Orángután, 10. Vagy 11. Parafa, 12. Esernyő, 13. Magánjelent, 14. Leves, 15. Jóravale kisány. — **SZAMREJTVE NY:** 16. Tó, óra, Jani, hajó, ezer, Ávala, (hajnali óra vezet a jóra).

Megfejtések a múlt heti számából

ROVATVEZETŐ: ALL BACSI
és egyéb huncutságok
REJTVE NYEK, JÁTEKOK, MÓKAK

A Reggeli Újság vasárnapi ingyen melléklete
Vasárnap, 1931. november hó 8.

A téli sport örömei

Küszöbön a tél s a németországi gyárakban, ahol sportcikkék előállításával foglalkoznak, már élénk a munka. Képünk a ski-készítést mutatja be, amely tudvaleg a legnépszerűbb sportcikkék egyike.

De három nap múlva újabb kívánsága volt a leánynak. Hallott egy rendkívül szép hercegről, aki messze országban lakik. Ezt szeretne volna férjül. Apja azonban így szólt: — Kedves leányom, mindent odaadtam, amim volt, varázsbotodert testemet, életemet, sőt lelkemet is odaadtam. Elvadász tőled: szerezd meg magad a hercegről, akit kívánsz, elj boldogul és gondoldj rém szeretettel!

E szavak után lehajta fejét az apa és meghalt. A leány keservesen megsíratta és így szólott: — Jobb apa nem volt a világon! — És ebben teljesen igazat adott.

Az apja temetése után nem maradt a leánynak sem ruha, sem pénz, sem bitóka. Ekkor magára öltötte minden nap darócruháját. Azután kezébe vette varázsvesszőjét és megsubintva azt, ama vár közelébe kívánkozott, amelyben a

Ha minden ember pénzen vásárolhatja varázsvesszőt mondja a varázsló — akkor csakhamar nem volna többé erdő a földön, még ha minden fáska és minden ágacska is varázsvessző volna. Aki ilyen vesszőt elfogad, az feláldozza életét és harmadnapra meghal, ha kiadja kezéből, még ha olyannak is adná, aki lelkét is kész érte feláldozni.

Akkor a tulajdon lelke szabadon megy ki.

— Jól van — mondta az apa — gyermekem kedvéért kész vagyok a kívánt áldozatra. Add ide a vesszőt!

A vén varázsló beírta az apja nevét egy könyvbe és a keresztet teljesítette. A vesszőt megjárt hosszú utat a gazdag ember vagyonának utolsó részét is. Felemészette. De nem törődött vele, mert egyetlen kívánsága és kívánsága volt, hogy leánya minden kívánságát teljesítse és boldog legyen. — Még szerencse lesz rá, ha meghalok, gondolja magában; mert ő egyre még többet fog kívánni s ha nem teljesíthetem kívánságát, nagyon boldogtalan volnék. Nagy örömmel vette át a leány a várt várt atyja kezéből a varázsvesszőt s nem tudta, hogyan köszönje meg neki.

A varázsvesszős hamupipóke.

Volt egyszer egy gazdag ember s ennek volt egy egyetlen leánya, akit határtalanul szeretett. A felesége meghalt. A leány rendkívül szép volt s mit csak kívánt, az atyja megtette neki, mert nem volt nagyobb öröme, mintha leányának örömet szerezhetett, talán azért is, mert büvös leány volt, akinek minden kívánsága teljesült.

— Csináltass nekem, apám, ruhát szinezüstből, adok neked érte egy csókot! — mondta egy napon atyjának a leány s csakhamar megkapta az ezüst ruhát.

— Csináltass nekem, apám, ruhát szinaranyból — mondta nemsokára a leány — s adok neked érte két csókot!

Ezt a kívánságát is teljesítette az apja leányának — Csináltass nekem, gyémántból ruhát, édes apám s három csókot adok érte! — kérte ismét a leány és azt mondta rá az apja:

— Megkapod leányom, de koldusbotra juttatsz. Az apa megcsináltatta a ruhát, a leány pedig hálásan borult a nyakiába, háromszor megcsókolta s így szólott:

— Most legkedvesebb, aranyos apuskám, szerezz nekem egy varázsvesszőt, akkor mindig a te aranyos gyermeked veszek és mindent megteszek, amit csak a szemedből kívánhatok!

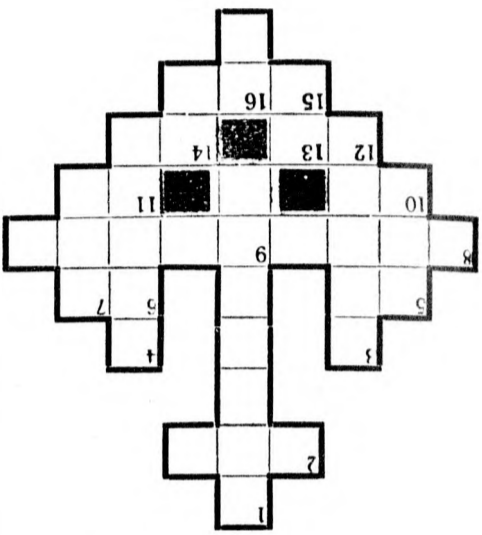
— Gyermekem — mondta az apa — olyan varázsvesszőm úncsen s bajosan is lesz kapható. De üdvösségem is kockára eszem, csak hogy téged boldoggá tegyelek.

Erre elutazott az apa, miután magához vette előbb utolsó vagyonát s mindenfelé tudakolta, hol lehet varázsvesszőt kapni, de egyik kereskedőnél sem talált. Eközben egy távolfekvő országba jutott, ahol egy öreg varázsló lakott, akiről azt hallotta, hogy van olyan varázsvesszője. Rögtön felkereste ezt a varázslót, előadta neki kívánságát s megkérdezte tőle, mennyiért adná el a varázsvesszőt.

- Gyerekek, ki tudja hogy...**
1. Hol is fekszik Spanyolország?
 2. *A két jó szomszéd* című verset ki is írta?
 3. Ki az az Ali bácsi?
 4. Mi is a *Sivatarag hajója*?
 5. Hol is él a krokodilus?
 6. Milyen csapat is az a Ferencváros?
 7. Hat a „B. S. K.”?
 8. Minek a tagjai vagyunk tulajdonképpen mi?
- Ujváry Baud.

- MI ez?**
- Közl: Frei Károly
1. Nincs teste és mégis látjuk. Mi ez?
 2. Múkor marad 10, ha tízből tízet elveszünk?
 3. Meghalt, de nem született. Ki az?
- Számrejtvény**
- 7, 9, 2, 11, 14 = virág
12, 4, 9, 5, 13, 14 = női név
6, 8, 10, 1, 3 = leánynev
1 - 14-ig = A számrejtvény beküldőjének a neve.

Visszintés. 2. Fesztény. 5. Kötő. 26. 6. Keresztül. 8. Fia nev. 9. Fekete mint a... 10. Személyes név. 11. Az ikes íge ra ja. 12. Az anyai ragzás többes raga. 14. Helyhatározórag. 15. Fohász. — **Függlelges.** 1. Gyerekek öröme karácsonykor. 3. Mindnyájunk Ura. 4. Női név. 5. Helyhatározó. 7. Hűvely. 13. Kérdőszócska. 14. Rag. 16. Jelen idő.

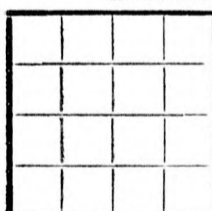

Közl: Andaházy Margitka

Keresztrejtvény

Kockarejtvény

Közl: Sánta Kornél

- Leánynév
- Férfi név
- Állat
- Minden mester volt

Pótlórejtvény

Közl: Kereszturi Irénke

T. r. é. o. s. á. l. g. z. b. o.
s. a. g. ö. y. r. s. é. m. s. o.
s. a.

Kinek a névjegye ez?

Közl: Szűcsák Laci

Városokból — város

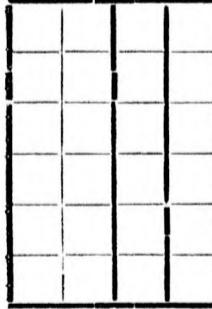
Közl: Worlitsék Magda

Velez, Ru-na, Velikibecskekerek, Aleksinac, Szkoplje, Beograd, Novisad, Osijek, Indjija.

Ha a fenti városokat helyesen összerakjuk, kezdőbetűi egy újabb város nevét adják.

Oszloprejtvény

Közl: Frei Károly

- Gyönyörű tó
- Leánynév
- Félsziget
- Szerszám
- Ut mentén van
- Fiunév

A vastagabb vonallal megjelölt kockák felülről lefele olvasva, egy nemrég elhunyt híres feltaláló nevét adják.

ALI BÁCSI PÓSTÁJA

Ifj. BRUCKER BÉLA. Szívvel örülök, hogy jobban érzed magad. Mielőbbi javulást kívánok. — WORLITSCHÉK Magda. Köszönöm a vaskos küldeményt. Meséket lehetőleg mindig tintával írjál. GRIESZER GÉZA. Keresztrejtvényed legközelebb sorra kerül. ZAKÁNY LAJCSI. Rejtvényeid elkésve érkeztek, most azonban utólag kaptad meg a pontot

Varjak, szarkák csapatostól

(Küldöm, akinek szól.)

Ugy látszik, hogy kemény tél lesz, mert kertemben minden ágat a november jege vérez.

Vendégségbe szarkák járnak a kertemben s a vetéshez csipegetve hozzálátanak.

Eleinte hagyom őket, szegények lám, hogy tengődnék aratási maradákon.

Eleinte nem is bánom s egypár tábla vetésemnek csuf romlását vesztég állom.

Eleinte szánom őket, mert mindent hólepedő fed;

kietlenség hava hullt le s hogy fázavott egész éjjel, szegény szarka miből éljen?

Mert lélekben sivar idő s gondolatban sovány század ez a mienk s amint látom

szegény varjak, szegény szarkák csak éppen hogy vegetálnak... Eleinte nem törődve

a gondolat-magot szórtam két kézzel, — így: nesztek, nesztek! (Azt hittem majd csak jóllaknak).

De a szarka-szemtelenség bizony csak nem maradt vesztég. Jöttek, szálltak egyre többen,

mindenféle tarkabarka csergő-szarka, barát-szarka havas tájról, felvidékről,

a mocsaras alvidékről; jöttek, szálltak egyre többen, egyik végről, másik végről

S nagy, költői cserregésbe kezdtek bele s hóalatti új vetésben, (vetésemben) szedegettek, csipegettek.

Aztán végre megsokalltam: így lopkodni mégse járja szegényembernek kenyerét

s tenyeremet összecsapva kiáltottam: hóhó — elég: ez a kert és ez a vetés

az egyetlen örökségem. Három napja állok résen, de az éhes varju-járás

nagyévtágyu szarka-járás bizony csak nem szűnik mégsem. Őszi sövény alá lesbe

elbujok vers-csalitomba s hol magányom fölött a nagy egyedüllét szele vágat,

kiteszek egy vad, iromba háromsoros vers-csalétket s néhány szarka rajtaragad...

A végső békeség végett szólok: szarka, add meg magad. Aztán, hogy feljűk nyulok

éles csőrrel riogatnak, a kezemhez odakapnak s vergődnek nagy szárnyveréssel.

Cserregés, nagy cserregéssel zenésített vers-sorokkal, dőcögő, nagy vers-tankokkal

riogatnak, de nem félek; dicsérje az urat minden

tehetséggel áldott lélek: az alkotó — alkotással, az építő — építéssel

s aki szarka: — cserregéssel. Varjak, szarkák csapatostól

vetésemre le-leszállnak s nuncs kéznél sehol egy ostor, amivel közéjük vágják...

Fekete Lajos

Rasztko Petrovity:

Emberek beszélnek

Fordította: Csuka Zoltán:

— A tulsó oldalról csaknem egészen a kastélyig jöttem, de nem találtam semmiféle épületet.

— Ez azt jelenti, hogy mindössze két három lépésre lehet a kápolnától, de a falombok eltakarják a szemei elől. San Diego lányomait még ma is látni lehet a parti sziklán. Ezt természetesen nem kell elhinni.

— Miért nem? En elhiszem. En hiszek az Istenben és azokban a csodákban, melyeket a szentek hajtottak végre, amikor az Isten velük volt.

— De nagynéni, — szakítja félbe a fiatalember (ugy látszik ez a völgy) — hogy van az, hogy a lányomokat csak ott látni, ahol partra szállt, és nem az egész szigeten, s a tulsó partron sem, ahonnan jött.

— Az Isten jelet akar hagyni azon a helyen, ahol a szent megérkezett.

— Miért tagadná az Isten azokat a fizikai törvényeket, amelyeket saját maga írt elő! A fizikai törvények szerint pedig a szikla nem hajlik be az ember léptei alatt.

— Igazán nevelés és ostromba dolog, hogy a mai fiatalok milyen hitetlen!

— Enni kell, enni kell kedveseim. Éhes vagyok. az ur is éhes, ti is éhesek vagytok és itt civakodtok egymással.

— Tessék itt helyet foglalni uram. — Ha megengedi, majd ide ülök, maga pedig üljön az asztal fölé. Külömben idegennek fogom magam érezni.

Velem szemben van a leány és a két fiatalember. A kislányok a nagy asszonyon úgy alusznak, mint valami ferde ágyon, egyáltalán nem zavarják a mozdulatait. Időről időre kinyitják szemüket, hogy egyenek valamit a tányérról, azután ismét viszaszűnyednek az álomba. Néha még össze is rázkódnak álmaikban. Nem hallom az egész beszélgetést, amely körülöttem elhangzik. Egészen szórakozott vagyok. Azon gondolkodom, hogy ezek az emberek mennyire szívélyesek és rokonszenvesek. Az asszony talán tulságosan energikus, az egyik fiatalember tulságosan el van telve saját magával, de a leány igazi ritkaság. Mindannyian a völgy társának udvarolnak: úgy látszik, hogy a fiatalember a völgy jövőjére nagy behatással lehet.

— Igazán kedves magától, hogy eljött — mondja neki a leány — Miguel nagyon szereti magát. — Az bizonyos, hogy senkinek a tanácsa nem lehet olyan hasznos, mint az igazi baráté — mondja a korcsmáros.

— Miguel elmondotta nekünk, hogy maga milyen energikus és törekvéssel és eszével milyen sikerei voltak.

— Oh, nekem igen sok szerencsém volt. Lehet, hogy csak véletlenül láttam meg mindig, mit kell tenni és hogy mit tesznek mások. Az bizonyos, hogy mindenkor készen voltam a munkára.

— En mindig gyönyörködtem abban, ha egy fiatalember sikereket ért el az életben. Igazi győnyörűség ezt látni. Izabella kériek, feküdj nyugod-

tan és ne üsd a mellemet. Gyönyörűség látni az embert, aki tudja, mire kell fordítani az erejét.

— En attól félek, hogy Miguel nem az az ember, aki ezt tudja. O egy kicsit félnék, talán álmodozó. Ezt már rég mondtam neked, ugy-e Miguel — mondja a leány.

— Oh, ezt mondtad... természetesen Bernes sokkal energikusab nálam és azután, ha beszél mindenki hallgat rá. En még olyan dolgokban sem tudok meggyőző lenni, aminek az igazságát már mindenki születésétől fogva tudja.

— Sohasem szabad kételkednünk önmagunkban Miguel — mondja a nagy asszony; te jó fiatalember vagy, egyenes és ezt mindig keresik. Neked is lesznek sikereid.

— Hogyan sikerült először a terveid megvalósítani?

— En mindig hittem abban, hogy a mi munkánk a nép részére nagy ügy, s azután láttam, hogy Saragossa vidékén a fiatalok nincsenek megszerveve. Nincs megszerveve racionális módon, ami a közügynek használna. Nem elegendő felöltözni és zenevel rendelkezni. Akkor azután megcsináltam én ezt magam, senki segítségét sem kérve. Mikor azután látták, hogy mit jelent a saragossai fiatalok, természetesen azt is megkérdezték, hogy ki vagyok én.

— Ismeri maga N-t? — Mielőtt titkár lett volna, velem együtt dolgozott.

— Ugy látszik, hogy N hihetetlenül energikus férfi. Ugy hallottam valóságos csoda.

— Azt lehet mondani, hogy több mint ember. N egyike a világ ritka férfainak. Most szokta látni?

— Valahányszor Madridba megyek. Nem felejtett el; néha meghív vacsorára. Felesége és nővére négykezes játszanak. Nagyon kedves dolog az estét ilyen családi békeségben tölteni.

— De én azt gondolom, a fő dolog az, hogy eltaláljuk mit kell cselekedni a közélet használatára és saját hasznunkra. Lám már két éve vagyok beiratkozva, de a feleségem, Mária is megmondhatja magának, hogy tulajdonképpen meggyőződésem szerint az vagyok az első perctől kezdve. Az első perctől, a legelső perctől kezdve. Csak nem tudtam kifejezni azt amit érzek, nem tudtam ki vallja ugyanezt, senki sem volt, aki megmagyarázza nekem a dolgot. Ugy-e Mária?

— Oh, igen. A férjem érezte, hogy valami új dolog fog jönni, de nem tudta ezt kifejezésre juttatni.

— En még akkor, amikor azok a háza ellen kezdtek dolgozni már kiabáltam. Igen, ép itt lenni a kávéházban kiabáltam, vannak akik emlékeznek erre. Azt kiáltottam: meglátjátok, hogy ez nem lehet így; valaki nem fogja megengedni, hogy így menjen, nem azért mert a boltomat féltetem, hogy be fogják zárni, a falu nem lehet egyetlen kávéház nélkül, hanem azért mondtam, mert így érez-

tem. És mikor az igazi idő megkezdődött, csak éreztem volna, hogy ez az igazi, csak eszembe jött volna, hogy itt az idő... de ki tudhatta ezt ezen a kis szigetcserkén. Kinek jutott volna eszébe. Később aztán, mikor már láttam, szégyenkeztem csatlakozni, nehogy azt mondják, jme most csatlakozik mert sikerült a dolog! Így volt két év előtt, amikor Maria azt mondta nekem: igazán buta dolog, hogy ez a meggyőződésed és mégsem irakozol belé! Akkor aztán én is kerétem a felvételemet.

— Oh, a nagybácsai kezdetől fogva a megújított hódás mellett volt.

— Ugy szeretném én is, hogy Miguelnek is sikere legyen. Segíthet maga neki?

— Mindent elkövetek, amit csak lehet. De meg vagyok győződve arról, hogy egy fiatal ember, akinek olyan képességei vannak, mint neki, minden segítség nélkül sikerrel jár.

— Sok tanácsot kell neki adnia.

— Hogy izlik a hal? — fordultak először hozzám, tetszik talán még?

— Nem, köszönöm. Nagyon kintű. Milyen mélyen alszik a kis Izabella.

— Nem lehet ágyba tenni addig, amíg nem vagyok vele. Nagyon gyáva kis lány. Ő az én csillagom, az én kedvencem. Honnan jön, uram?

— A maga szülőföldjéről.

— Nem azért mondom, mert én is oda való vagyok, de azt hiszem, ott vannak Castilia legszebb asszonyai. Mikor a múlt évben férjemenel együtt ott voltam, nő létemre is megfordultam a nők után, annyira szépek. S végül is ezek a nagy, szép asszonyok igazi nők. Levághatják a hajukat, bepisosítják magukat, mindig nők maradnak és sohasem hasonlítanak a férfiakra.

A vendéglős leoldja nyakáról az asztalkendőt, megfordul a száját és beszélgetésre készen késé elmozdul az asztaltól.

— Mit gondolsz, lesz-e hamarosan háború?

— Kivel gondolja, hogy háboruszkodni kellene?

— Oh, elég ha az ember kinyitja az újságot. Az egész világon erről innak. Gondolja, hogy el lehet kerülni?

— Nem tudom. Egy napon a háborúk talán egészen el fognak tűnni. A mely, ősi erők, amelyek a háborúkat megindították nem fognak többé hatni és akkor minden nemzetnek igaza lesz.

— De vannak nemzetek, amelyek békeben élve őrzik kultúrájukat, míg mások, a kultúra nélküliek, szeretik a háborút és a rombolásban lelik örömeiket.

— Minden nemzet idők folyamán és sok kinnal egyetlen nemzet sem szereti a jólétet kockáztatni, szegényebbet is és ez az ő kultúrája. Mint egy ség, egyetlen nemzet sem szereti a jólétet kockáztatni, mert minden háboru kockázatos, hogy ne is szóljak arról, hogy egy nép sem szereti fiait a halálba küldeni.

Miért vannak akkor háborúk?

— Hát ép azt mondom: a háboru nem azért jön, mert azt az egyik nemzet akarja, a másik pedig nem, mert az egyiknek igaza van, a másiknak pedig nincs, vagy pedig az egyik kultúrtaian, a másik pedig nem az. Egy napon majd az egész emberiség igazat fog ügveini arra, hogy ilyen dög-

vész ne érhesse. Minden nép külön is állandóan fog ügveini arra, hogy ez meg ne történhessék vele. Mint ahogy minden ember ügveini arra, hogy láz ne kapjon, vagy helyesebben, hogy ne kapassa meg azt az igazalmi állapotot, amelyben minden kéliső ok nélkül összeverekszik a szomszédjával.

— De addig is amíg ez el nem következik, egyik országnak nem engedheti meg azt, hogy a másik elnyomja csak azért, mert igazi béke elkövetkezése várt.

— Ez biztos. Gondolják csak meg, én ma itt vagyok magunknál ezen a szigeten, amely egyszerűségben és szépségében egyedülálló. Semmi nincs rajta ami idegen lenne előttem, vagy ami idegenné tenné részemre. Maguk az éjszaka épen úgy lehettek volna valamelyik hazai vidékemen és ugyan olyan kellemesen és otthonosan érezhették volna magukat, mintha csak szülőföldjükön lettek volna. Nem tudom hát megérteni hogyan lehet két ember, aki gyilkolja egymást, hogyan gyilkolhat egyik a másik hazáját, azt gondolván, hogy ez a föld az, amely rosszat kíván a részére.

— Tán csak nem fogja azt mondani, hogy senki nincs, aki a mi emberünket gyilkolli és halálát kívánja?

3. folytatás.

Kérdések

1.

A gyermekévek tünd emlékeire,
Hol is bukkannok még egyszer, ó Uram?

Várja-e őket egy új, lágy kímélet,
Vagy talán vége —

Ok már lehulltak
Az örök ősz multnak
sápadó rögére...

2.

A régen óhajtott szerelmem, ó Uram —
Mely tölem messze felve kószált melán
Leglelke-e egyszer az én fáradt szívem,
Vagy ő is elköszönt álmod omladékan...

2.

Lelekem a csöndnek fagyos gurigáján.
A barnuló estben állok,
Valamit sejtőn reszkeve várak...

...Olmosan intenek a darvak új-új messzeséget
Távol bizonytalan és szomorú tájról —
Talán mint vágyaim, mint az ideálok
Mik ránszakadnak a magányban bárhol...

... (A Jövő sírón zokog a bus időfalon
...Es járba ful a mának énke) —
Nézem a röpítüket és néma ajkamon
Egy kérdés bomlik, szakadva remeg:
Vágyak, ideálok, álmok beérnek-e,
Vagy csak elkószálva, elülnek mint ezek...

Dudás Kálmán.

ész s a fekete gondok tompán gubbasztanak a halálhajnán.

Csak menni előre — folyton előre, hátha jöhet még közelebb megállás — kiálló, keskeny sziklafogas, mibe görcsösen kapaszkodjék bele a horgas életharom.

S amint fáradtan utolszor feljebb karol a sas-lelki madár, égő testébe feiságtató kristályok fordulnak s a kifosztott bőrre parányi végyöngyök ügveognak.

30.

A szív dobogása már lázas össze-visszaság.
Ritmusatlan, rémes hangzavar — kuszta lüktetés megpomlott, vesztett ütemeknek.
Végő elfaradás.

Megkergült, fejetlen körbeforgás — koponyát átverő, örült, vad hullámok — fellázadt vértenger ereket ostromló vérzivatar.

Végtelenbe szárguló acélmozdony, mely szintelen pályára futott s a magas föltesen, a tengely-marasztó sáros agyagban még mindig vadul rohanna előre — s tehetetlen dühből megveszte, örültté bomolja: fuj, prűszköl, felhorkan s vadul össze-visszazakarkatolva: acélkerékeket előre helyett hátrafelé gördít, mielőtt mélybe zuhanna.

Nincs tovább!

31.

Még tompa szemekkel s kábultan kavargó, lüktető aggyal, utolsókat csapkod a madár — szinte egy helybe megfűgve, tudatlan, végő, öszrös nős megkapaszkodással — halálra kimerülten — de máris megpillen.

A lehangyaltó szárnyak szilaj feszülésből most hirtelen lankatlan lekonyulnak — lazán, kétfelől kiábrya.

S a mélybezuhanás vad peremén még egyszer felnyihnak a haldokló, sötét szemek s bágyadt fájdalommal utoljára feléle néznek.

S odafönn, a közeli csucson felcsap a tűz s felbug a zokogó álomhegedű.

32.

A fagyos, mélyesöndű, fehér éjszakában: a hold betegem fénylik, erőtlen, sápadt, sárga színnel s a tájakat kékesbe világító hó fedti.

A gígászok lábánál, tört obeliszken: halottan fekszik a saslelkű, fekete madár.

33.

Odalenn messze, régi hazában — holnap indulnak utunk a magányos hollók — távoli, ködös, mely völgyekbe, hol füstös, szegényes lámpák mellett: örök, nagy reménytelenségben virasztanak a gunnyasztó, babonás, kicsiny emberek.

Vagy még messzebb, kitártásvívi, végtelen síkságok felé, hol behavazott utak mentén csupaszon állnak és várnak a jegenyefák komor hollókat — estvívő és jégfelhőket maga előtt kergető, zord, északi széllel.

Szirmai Károly

Este a nagyvárosban

Olci a nagyváros estje
Tarka fennyel, tarka zajjal,
Sivalkodó, nagy gomolyban,
Kinnal, kéjjel, könnyes bajjal,
kacajjal.

Ezren ezerfele mennek,
Százan százfajta akarnek,
Boldogsággal kergetőznek
És vakon egymásba marnak,
dühösen.

Forgatagban, fényben, zajban.
Félte, ijedten vigyázok:
Valami szél el ne fújja
Ázt a pislogó kis lángot:
a reményt.

Pórsodi Ferenc

Csoda az élet

Milyen jó volna mindig adni
s cserébe semmit sem fogadni
Nem sporolni soha másra
s mosolyt hinteni
sok-sok sírásra.

Kitárni a szívem, a lelke
küzdemi álmerkert pihenten
Legyünni a sors minden átkát
s hirtelen büszkén
új hit vallását.

Ébredni nagy, furcsa Tavasra
s a felhőt, mi eddig takarta
lefejteti bizó kezemmel
s nevetni sokat
még szerelmemmel.

Mert az Élet a legszebb mámor
Jóban, rosszab, mindig, akárhol
csak másnak mosolyt tudjunk adni
s cserébe semmit
el nem fogadni.

Adorján András

Emlékvess

(F. C. úrlányrak)

Napok, Hetek, Percek, Órák
Árnyékska, Gyöngyvívág, Rózsák,
Álom, Ebrédes, Bus, Való,
Gazdag, Szegény, Vák, Házaló,
Órom, Kacaj, Sírás, Néma,
Szépség, Ért, Beteg, Béna,
Pérez, Arany, Drágakövek, Kincs,
Veríték, Küzdés, Hiány, Nincs,
Sorozat, mely nem ér véget
S egy szó a neve: az élet.

kapcsolat imakönyvét, előkereste pápaszemét s be-
lekezdett az imádkozásba.

Gyevi koma szintén magába nélyedt, mert hi-
szen ő is „gyovonni” akart, de imádsághoz nem
igen szoktatott esze már kis idő múlva máshol ka-
landozott.

Irgyven tekintett Ballangóra, ki, mintha kicse-
relték volna, fel sem tekintett imájából.

— Koma! — szólalt meg Gyevi.

— Ne botromoskodj! — szót oda szemrehányó
tekintettel Ballangó — hát nem látod, hogy imád-
kozok.

— No no, de mit imádkozik kend?
— Mit? A tavali penitenciát... gyovonni aká-
rok.

Gyevi elhallgatott. Ballangó megígizította az
orrán az ócska pápaszemét és komoly arccal újra
kezdte — a penitenciát, akit igaz, hogy még ta-
valy kapott, de hát az a fő, hogy rendes becstől
lettel el legyen végezve, mert hát Ballangóról ne
menjen senki azt állítani, hogy ő nem rendes, val-
más ember, azt a betyár...

Czirákly Imre

Eltékozolt élet

Már kint járt a külváros apró házacskái kö-
zött. A zaj, a város ideges lármaja messze maradt
mögötte, a hangokat felitta a puha hótakaró.

Csodálatosan távol szaladt tőle minden: a tár-
gyak, arcok, emlékek, gondolatok. A csend, a las-
san sűrűsödő homály elszigetelték érzékeit, s va-
lami megnevezhetetlen fájó tompa kábület vett erőt
rülötte van, beleolvad, elvész a szürke semmiben és
öt valami megmagyarázhatatlan ösztön hajtja is-
meretlen cél, ismeretlen messzeségek felé.

A házak ritkulni kezdtek és sötét, komor fái-
val feltűnt a temető. Két suhanc jött vele szem-
ben és hangosan valami izléstelen megjegyzést mon-
dottak rá. Nem hallotta. Kűmösöl, mély tekintetét
bágyadtan emelte a temető irányába és most kis-
sé meborzongott arra a gondolatra, hogy itt ke-
resztül menjen...

A sirok fölől sóhajászterű szél emelkedett és
a fák közé suhant, ahonnan havat seprte az arcába.
Egy pillanatra megállt és fázósan huzta össze nya-
kán a szírmegallert. Azután megadta magát an-
nak az ismeretlen erőnek, amely előre hajtotta és
nekiindult a temetőnek.

A járatlan utakon bokáig gázolt a hóban és
nem érezte, hogy a vékony félcipő teljesen átmed-
vesedik. Egyik helyen befagyott pocsolva székadt
le a lába alatt és a hideg víz megfűrdötte lábát.
Ezzel sem törődött.

..Pefelé fordult tekintettel állt meg a temető
tulsó szélén. Előtte bizonytalan lány körvonalakkal
arizolódott ki az egyszerű fakereszt, rajta el-
hervadt koszorúk drótkarikáival. Az apja sirja...
az apjé, azé a drága emberé, akihez élete, a ra-
jongó szeretete és gyermeki imádsás szálaival örök-
r eodakapcsolódott.

Elbűn a szent közelségben csodálatosan fel-
olvadt a lelke és egyszerre megrohanták az emlé-
kek. Kísérteties élességgel képek ötlöttek fel és
paragtek le filmszerűen előtte.

..Hátvesz... Valami esintalanságot követett el
és ráitakapták. Anyukától menekül, aki megve-
réssel fenyegeti. Már-már utólérik, amikor erős kéz
karolja át és védi meg. Ő odafurja borzas kis fejét
Apuka ölébe, itt meg van mentve... És itt olyan jó!
Nem... Apuka nem engedti az ő édes kis lányát bán-
tani... nem szabad... ne félt szivecském nem bán-
d

senki... — Oh, mennyire szereti ezt a szép, erős
embert! Senki még úgy a világon!...

...Tizenkétéves... Temetés, Apuka meghalt...
Még nem tudja, mi az a halál, csak annyit sejt, hogy
ezek a sötétruhás, komor bácsik örökre elviszük
azt, akit mindenképp jobban szeret, hogy soha
sem adják neki vissza. Jedd és haragszik ezekre
az emberekre... Sokat sir és amikor a temetőben föl-
delni kezdik a koporsót, utána akar ugrani. Alig
tudják visszatartani és megvizsgálni...

...Azután szomorú és türes lesz a ház. Lassan
fogynak a butorok és mások, kisebb lakásba költ-
öznek. Apuka sohasem jön vissza...

...Huszonegy éves... Fejlett, szép és jókedvű.
Ekkor lép életébe ő, az első, akire most átvészli
mindazt a szeretetet, amellyel az apját szerette.
Milyen boldog! Amióta Apuka meghalt, először ér-
ri magát igazán boldognak...

Megborzongott. A szél erősödni kezdett és
élesen vágta felé a havat. A hópihéek, mint apró tü-
szurások érték arcát. Lehunyta szemét és arra
fordult, ahonnan a szél a havat hozta. Jól eszték
neki ezek a kis tüszurások, amelyek hűtötték forró
homlokát. Aztán egyszerre fázni kezdett és eszébe-
jutott, hogy milyen könnyű ruhában jött el hazul-
ról. Egy régi, nyári selyembluz, vékony szoknya
van kabátja alatt és a lábán könnyű bálcipő...

Délután öt óráig várt rá és amikor nem jött,
magára kapta kabátját és eljött. Már negyedik
napja nem volt nála. Tudta, hogy már nem szereti.
Olyan különösen viselkedett legutóbb is. Megmond-
ta neki: ha nem jössz, tudom, hogy már nem szer-
etsz. Most megbántva, megalázva és megszegyeni-
ve érezte magát. Nem akart vele többé találkozni,
mert tudta, hogy gyenge lesz és sirni fog előtte.
Nem... nem fogja neki megmutatni, mennyire sze-
reti és hogy nélküle nem tud élni.

Már nem is bánta, hogy olyan könnyű ruhát
vett magára. Legálább megfázik és meghal. Nem
lesz alkalom beszédre. Miért mondják rá, hogy
öngyilkos lett?...

Kilépett a temetőből és folytatta tovább célta-
lan utját. Még megállt egyszer és visszanezített a sir-
ra. Mintegy bucsuzni akart és ezt sutogta üzenetül:
— Viszontlátásra Apukám.

Azután megfordult és alakokat látott maga fe-
lé közeledni. Amint közelebb jutott hozzájuk, a

A holló

(Opus 2.)

1.

Egy kissé tovább kóboroltak el, egy kissé meg-
ikéstek.

Igy történt, hogy a tavasz megállította őket
a vándorlás országtúján, másutt kellett fészket
rakniok és nem a régi hazában.

Komor márciuselő viharzárnán jöttek. Mi-
kor a bőjtí hetek egyforma, szürke napjai egy ban-
dukoltak egymás nyomában, mint csupa gyászoló
nagyapó — mikor éjjelenként a kihalt, sötét
utcákat ide-odaszáguldó kiscserepes robogások
verték fel s nyomukban rejtentő, tuvilági kórus
zúgott: sirás, síkkongatás, örült gúnykacaj — majd
váratlan s üldöző rémseregek véget nem érő vi-
sítása — testek nehéz zuhanása, halálsóhajítás, tom-
pa halálhörögés — irtózatoss csend. — S az éjben
félénken kibámuló nem lát senkit, nem lát sem-
mit, de ha elaludt, újra kezdődik a lelke-dermesztő
orgia s az ablakokat valaki kívülről borzalmasan
lövegeti.

Reggelre már nem zúgott úgy a szél s a ta-
vasz lehellete a levegőben bujdosott. Téliessen friss,
üde illatára felébredt a Teremtés lelke.

2.

A két holló ismeretlen nyugtalansággal kerin-
gett az új táj fankás síksága felett.

Fekete szemű komor sziklacsoporton akadt
meg.

A hatalmas, szürke kötömbök az alacsony dom-
bok közepén: külön világot zártak magukba. Egyik
merekedő oldaluk mély vízmosás húzódtott tova,
a többi falak máladoztak az öregségtől.

A hollók alásuhantak a csucok közziklás sza-
kadékaiba, hol régi barlangok húzódtak meg: szá-
radt fűcsomók, kőrök és lila szalmavirágok mögött.
Itt meglepedtek az egyik árván gubbasztó vén fa
koromáján, hogy fészket rakjanak.

3.

S haladt szerényen a munka. De néha komor
délelőtről fel-felröppentek, hogy pihenésre egy-
egy kiálló, száradt ágra üljenek, messzibe bámul-
va, hangtalanul.

S nem éreztek sem vidámságot, sem szomorú-
ságot. Lelküket nem nyomta azvon a szürke na-
pok élétsivár hangulata. De a kőborlás és a nyug-
talan elbarangolás vágya is elmúlt.

Az élet most olyan volt számukra, amilyen a
valóságban kellett, hogy legyen. Meg kellett hal-
nia minden egyéneknél, ami nem volt egy a legna-
gyobbal, a fajfenntartás ösztönével. Ez uralta ön-
tudatlan minden cselekedetüket.

Ami tettek, meg kellett tenniük. Feltétlenül —
gondolkozás és nehézség nélkül. És nem fájt a
gond, mert a gondot nem érezték, mert nem is
gondoltak róla.

Minden természetes volt, csak egyféle lehető-

ségü. Az élet csak azoknak terhes, akik természe-
ten kívül akarnak élni.

De hát ők hollók voltak és nem emberek.
S a faj csak úgy maradhatott meg a maga
hollóféltetésességében, ha nem tért le igazi utjáról.
Érezni tudtak azért ők is. Aggódtak ők is a
kicsinyekért. Kődös, messzi évezredekben setten-
kedő, ismeretlen veszedelmektől félték. Am ez az
ézés homályos volt. Tudattalan, természetes.

Szeretni tudtak azért ők is. De kizárólagosan,
változtatlanul. Nem gondolkozástól, értelemről erős-
bitve, hanem őseréjében a gazdagon fakadó szere-
tetzésnek. De csak addig, amíg kellett. Amíg szürk-
ség volt róla az élet érdekében. Az igazi természet
nem kért többet fiaitól és sajtó emlékezőesékekkel
nem vesszözte végig öregedő lelkeiket a Ballagó
évek szürke napjainak fájó kínzópadján.

4.

Es fénvsugaras vagy komorszürke nappalokon
nyugtalanul mozdultak meg a fészkekben a tojás-
ból kibúvó kicsinyek, puha csőrüket látogatva az
egyedül fontos táplálék után.

5.

Az esztendő színfoltos mérőszalagja pedig egy-
hanguan pergett tovább. Nappalok villantak meg,
egymást váltogatva felsötétlő éjszakákkal.

A komolyság fekete házában az élet szorzal-
masan és pontosan végezte tovább megkezdett mun-
káját.

A hollófiókákban friss erővel, szabályos ütem-
ben dobogott a szív s ellankadás nélkül préselte
bele a drága vért a mezduzzadó erekbe. A fiatal
energia meállás nélkül hőmölverött tovább a ros-
tokba — keményvé, acélossá vált tőle a hus, az
izom — a bőr mefeszült — a csontok az élet ala-
kító keze alatt kinvüitorziak s a nihés szárnyka-
rokból fekete tollak sarjadzottak elő.

S az első diadalugaras nyári reggelek már
láthatóak, mint keringenek a fiatalok természetes
nyugalommal és biztonsággal, körbe-körbevelve a
vén sziklacsoport felett.

6.

Őreg estéken, mikor a nap már rég aludni tért,
a vén hollók halk meséket suttoztak a megnvülő
lelkü fiókáknak. S a mesészárnvokon suhanó fia-
talok előtt boldog madárvilágok nyíltak meg.

Távoli hollóhaza. — Kődbevesző messzeség —
messzeségből halványan felkélő hegyescsok.

Magashól nézve: földhátra éült óriási hegy-
város — templomtornyai: szélesalju, ének szókő
hegykupok. Háza: vörhenyes, szürke, iromba kő-
tömbök sziklarengettege — kertjei: enyhezöld li-
getek, parkjai: sötétlő, sűrű fenyvesek vagy lombt
hullató erdők.

Levegője erős, éltető — friss, mint a kristály-
tisza hegyvataok.

Méla muzsikája szelídutógas — viharzó or-
ronátja: felzúgó, ószi orkán.

Óróme: mely erők madárrepedése — bána-
ta: haldokló lombok fájó sötétsége.

S borongó titkokat zúgnak a sötétlő, komor
fenyvesek s rejtélyes dobhangsoktól reszket meg
olykor a sziklapáncs földhöz.

A sötétorku völgykalanokból őszesten köd-
kisértetek szállnak s az éjhomályban meglepik az
erdő lombon mely álomban alvót.

Hollóélet. — Keringés, keringő repülés — szom-
jas, meg nem álló; levegőt legyűrő, büszke szár-
nyalás — magasság, messzeség, mélység — hi-
degő tisztult repülésmóror. — Kóborlás, ha ideje
jön — örök vándorlások: hazttan, bitang... Hol-
lósziromjúság. — Nem tudni: hová, merre, miért,
csak menni!... Soha meg nem állva! Ha a vándorlás
hívó szava szól. Napfényben vagy komor vihar-
felhőkkel — nem kérde, de örökre vágódva új-
ra, ismeretlenre...

Közben vadászhat ételre. Messzibe szagló hul-
lák. Hare varjakkal néha. Sivattag fiatal nyulai;
amott: portyázó egerek vagy pockok — őrtálló,
füllelen ürgek.

Most — óvatosan, oldalról keringve, mit sem
sejtve lekanyarodni — aztán feszüljenek meg in-
nal kihuza a sarlóba begörbülő karmok, hogy
híttelen keltük — beletépienek és belevágának
a tompan szakadó állati testbe. S följön nyomukba
a kemény koppanó csőr és verje szét acélhegyével
a roppanó, hasadó koponyát.

S dolgja a vér s szakadja a hus csatfokba.

Ószi utrakelések — kitárszítva, lekoppasztott
végtelen puszták — sivatagengerek, szomorúság.
Tél — vándorlás — messzibenyúló, fehér rónák
— soha el nem fogyók. Sehol egy megnyugvó, fe-
kele pont.

Éhség, kivertesség — s mégis: édes, boldog lenni-
akadás.

Szóval minden, ami csak együtt adhatja az á-
lomná széplőt és nemestülő mulat.

7.

Játékok...

Ahogy jöttök, úgy mutak el. A komolyság
házába nem vártak, nem hívtak és nem marasz-
talják.

A játékok egyformasága és csömöre nem ökte
meg kedélyüket.

8.

De jött a vadászat ideje.

Az ősi szennyvedély nyugtalanul lobogott fel a
fekete tollak alatt a sürt, piros vében. Nemzedék-
ről-nemzedékre — évszázadokon — évezredekken ke-
resztül. Hajszoia öket össze-vissza. Le melyen dél-
nek — fel messze északra, csak a rohanó esztendők
szabtak irányt vándorlásuknak a tépben.

A vadászat soha ki nem merülő izgalmai és
melegétségei értelmet és életformát adtak lelkeik-
nek és örök megujhódsát.

S beteltek féltig, hogy nagyobb vágygal érez-
zék a nagy szomjúságot.

9.

De néha-néha az öreg madarak csodás, idegen-
szertű, fehér országról meséltek. Országról, mely

tulcsik minden élő világon s mely ködös fennsíkba
zártan, felette lebeg minden régi földnek.

De olykor, ha odafönn felhőben viharok dul-
nak, szerteszakadna a lomha páratömbök s a meg-
nyit kölkapukon átal felkéklik messziről az ég-
bolt.

S hátul, a sík peremén, megéled a lég s áttét-
sző falára rávetődik halaványan, magasba kintve
egy lengevonalu, csodakönnved kupsor.

S fátyolos testikkel ott állnak a föld szélén,
jéglapocslal zártan az óriás hegyek, mint zárt
oszlopai a létező világnak. De néha-néha, ha ke-
resztül tűz a nap a tér végtelen síkján, a kendőző
ködfátylakat ledobják s hókristállyal kivet, kar-
csu törzstük felragyogva a messzibe visszacsúgár-
zik.

S akik a válaszhatáron élnek, mesélik, hogy
a havas csucokat, miket törpe halandó sohasem
pillanthat meg, csodás madarak lakják, legyűrűn
a legvadabb vihart és uralván legtrikább meztől
a légnak.

A legmagasabb hegyet „Sások csucsa”-nak hív-
ják — így beszéltek.

S néha-néha, a titkos magasságban, ködfelhők
gyomrából — acélszárnyak csattogása hallik —
ilyenkor — ugy mondták: fiatal madárseregők sa-
sok csucsaért, ott trónoló öregekkel borzasztó esa-
tára keinek. S ha győznek, belerendli az egész vi-
lág — a legtavolabb messzeség is.

10.

A fiatal hollók lelezertetőva figyelték a fur-
csa mesékre, de egyikük lelke nyugtalan vágy-
gyal a távolba nyult. S az elhanezött meseszálakat,
magabizartan — estenként tovább szöfte, szövő-
gette: élményekké — csodás, meleg valóvá. — Hall-
gatagon, titkokat rejtgetve.

S ugy érezte, hogy majd egyszer, ha majd
acélos erővel tágra nyitnak a fekete szárnyak. Ő
is el fog menni, hogy odafönn a csucokat megos-
tromolja, versenyre kelve fiatal sasokkal. S az
álmok és vágyak örökre megfestették a lélek szí-
nét.

11.

S eközben júliusba fordult a nyár.

A nappalokat alig lehetett elviselni — a kövek
megettűszedtek, a vízmosás kiszáradt.

S eljött az új vándorlás ideje — a szétzaka-
dásé, mikor majdnem mindenkinék meglesz a maga
külön utja s egyedülvalósága.

Még forró nyár volt, mikor utrakerekedtek észak-
nak s elszakadtak egymástól, külön a vénnek, külön a
fiatalok, hogy többé sohasem ismerjenek egymásra.
A család, szerető meleg világa a messzi mulkákba
tűnt, hogy ismétlőhessék a természet örök paran-
csa és szülthelessék évről-évre új panányok rabsozól
ga milliója az örök envezet számára.

A mélységes álomban szunnyadó nyári délu
tánba szomoruan szölt bele a más-más felé vonulók
bucszó, ószi károgása.

Eszakára maras fák teteljét ilték meg, nap-
pal pedig, hol ivelő keringéssel, hol egyeses vonal-
ban vándoroltak tova. S a hátraforogó, óriási föld-
test a szemnek megnyitló utább síklapjára csodás-
nál-dódsáfó tájakat rajzolt.

A tavalyi penitencia

A falusi plebánia iródjában ketten ülnek.

A plebános és Ballangó Gábor.

Egy kis piros kancsóban bor állott az asztalon,
mellette két pohár. Az egyik felig teli, az üreset
épp most tette le az öreg Ballangó. Esetlen mozdul-
lattal verte le a hamut cigarettájáról odatartott te-
nyerébe s mint aki tudja a módját, a tenyerébe
vert hamut szépen beleszórta onnan az odakészített
hamutartóba, aztán folytatta:

— Mán peigg én menek! Mert plebános ur, azt
mán éppenséggel nem akarom, hogy aszongyák majd
esztán minden lemaradt emberről: lemaradt ejis,
akár a Ballangó Gábor a tektai bucsuru....

A plebános felállt. Lassu léptekkel mérte vé-
gig a szobát, megállt a fehére meszelt buboske-
mence mellett, nektámaszkodott — csak ugy meg-
szekésből, mert hiszen a nyári délután napsugaras
melege öntötte el a szobát — s ugy nézett az öreg
parasztra.

— Már pedig hallja kend — szölt most már a
pap emelt hangon — én mégis csak azt fánakosol
mán, hogy maradjon itthon kend.

— Mán mé? — hortkánt fel az öreg.

— Mán mé! Hát azért, mert látom, hogy
kend nem odaváló. Eddig szép szóval kérteltem,
nem volt elég, most még az okát is hallani ki-
vánja? Hát megmondom.

A bucsujárás nem lakodalom. Az nem azért
van, hogy kelmed végigkóstolja Tektiáig minden
kocsma bort. Az nem azért van, hogy egy vén
részezes ember megbotránkoztassa az ajátosko-
dók csapatát. Hát ezért! Kivánta, megmondtam.
Az öreg lecsapta fejét, ugy hallgatott.

Pipához szokott vastag ujjai között szinte el-
vesztett a parázsló cigarettavég.

Mert hogy igazsága van a papnak, az már
szent igaz. De hogy lemaradjon a bucsujárásról?
Hiszen ez rettenetes lenni! Istenem, most negyven-
esztendeje, mikor először ment bucsura édesany-
jával s azóta csak a háboru tartotta vissza, hogy
minden évben nem volt ott.

No meg a Gyevi koma...! Annak meg éppensé-
ggel megígerte, hogy együtt mennek az idén. Mert
az a vén istentelen még egyszer sem volt.

Hiába, nagy szegény lenne, ha most neki le
kellene maradnia...!

No de meg miért is? Hát nem rendes keresz-
tény ő?

Erre a gondolatra valóságos tűzbe jött. Hát
nem rendes keresztény vagyok én, hej, hát ki akkor
az igazi istentelő keresztény, azt a betyár...

Már majd kibugyogant a szájaan erre a felhábo-
rító gondolatra valami káromkodás-féle s dacosan
kapta fel a fejét a papra, ki még mindig ott állt
s nyugodtan nézett farkasszemet az öreg szúrós
pillantásával.

Ballangónak a cigarettavég már az ujját pör-
költe. Összemaraszolta a csutakot kérges tenyeré-
ben s beleszórta a hamutartóba.

Köhöbentett egyt s aztán megszólalt maga
elé nézve:

— De ha oszt aszondanam, hogy Tektiáig egy
kocsnába sen teszem be a lábam?

A pap nem felelt.
Az öreg folytatta:

— Meg ha aszondanam, hogy ott meg is gyo-
vonok?

A pap közelebb lépett. A piros kancsót meg-
emelte és csendesen töltött a két pohárba. Mikor
látta, hogy az öreg még mindig nem tekint fel,
hanem kétségbeesetten várja a választ, szinte ész-
revetlen mosoly szaladt az arcára s ugy mondta:

— Hát akkor én is aszondanam, hogy így is-
ten vezerelje kelmedet Ballangó Gábor....

Ilyen előzmények után indult el Ballangó Gá-
bor a tektai bucsusokkal.

Sátoros alkalmatossággal, színával megrakott
s a gyalogjáró bucsus nép apró betyúival meg-
rakott kocsija ott haladt a menet végén. A lovak
csendesen poroszkáltak az éneklő, imádkozó csa-
pat után.

Ballangó a löcsfejre akasztotta a gyeplőszá-
rat s csendesen beszélgetni kezdett a komával.
Gyevi Gáspárral, kinek nem hiába, hogy ez volt
az első bucsujárása, de szőnyven unta is a dolgát.
Szó esett ott mindenről. Már épen a tavalyi
disznóvágás kellemes remiszencéikában bővelkedő
megtárgyalással tartottak, mikor az országuúti csár-
da elé ért a menet.

A kutai körülállták a szomjas poros emberek
s Ballangó is megállt.
— Itatunk — mondta és leszállt a kocsiról.
Gyevi Gáspár is megtörölte ingujjában verej-
tekező homlokát s aztán — nem hiába, hogy ez
volt az első bucsujárása — leszólt a lovak mellett
álló Ballangóhoz.

— Hanem egy ital boré bemehtene kend!
Ballangó komoly megbotránkozással tekintett
vissza.

— Már mind én? Az mán nem lehet, mivelhogy
fogadásom van! Rendes Keresztény magyar ember
meg betári a szavát.

Gyevi koma elhallgatott.

Már az utolsó gyalogos is elhagyta a kutat,
a csoport újra megindult s a lovak íratására kerül-
hetett a sor.

Az első vödör víz felhúzása után szólalt meg
Ballangó ujja.

— Mer az így van! Aki fogadt, annak be kék
tartani. Aki nem fogadt, az mán megest mási!

Gyevi értett a szóból s leszállt megemerteni a
boros üveget.

Fenn a kocsiban aztán, mikor Gyevi koma
az üveget levette a szájáról, Ballangó is érte nyult
mondván:

A fogadás csak a kocsmái bemenetelre szólt!
Gyevi koma még nagyon sokszor leszállt így
utközben, mivelhogy itatás is sütni előáda ma-
gát az uton ebben a kutya melegben.

Folyt a beszélgetés a sátor alatt. Hol arról,
hol arról esett szó s bizony — mi tagadás — i-
mádság az uton nem nagyon került napirendre
Ballangók kocsiján.

Már a bucsujáró hely közelében jártak, mikor
Ballangó minden bevezetés nélkül elővette naev.

A hideg, ködös, őszi éjszakában Hangay könyvet lapotvogat a Sárga fejére...
Sárga! — ordította az ember — Sárga?! Ne háj meg! Mi lesz a családból? A Jani gyerekből, aki most lenne iskolás? Aztán nem látad, hogy még egy almát is kivesszünk a zsákból?... O, hiszen nekünk te vagy az egyetlen ember ezen a világon! Ne halj meg, Sárga!

De bizony a Sárga, aki az utóbbi időben egyre többet volt uton — amióta az emberek egyre rosszabbul mérnek — csak elnyult az uton, a sötét uton. Feje nehezen, egyetlen csuszott ki Hangay kezéből...

A füllábu ember kétségbeesésében gyúfiát vett elő. Világosságot akart, látni akart.

A gyufa fellobbant...

Sárga szemében még tükrözött valami. Az életnek ez az utolsó kis szikra hirtelen fényt gyújtott Hangay életében, közel hajolt a lóhoz és mindent bevilágító szóval kérdezte:

Haragszol, Sárga?...

A ló ajka megremegett. A kis életszíkra még egyet lobbant.

Nem haragszik!! — sirt fel Hangay — azt mondta: nem haragszik!!

II.

Péter, a munkafelügyelő, aki az ölberakott farakásokat vette át a munkásoktól, megállott egy hosszú irtás szélén.

Az erdőben messze és közel csattogott a fejsze. Az irtás fűszálain a korai reggelen csillogott a harmat és jéoleső meleg borzongott végig a testén. Bent az erdőben a harmat nehéz nedvességgel folyt szét, homály és hideg maradt a háta mögött. Nagyot nyújtózkodott. Mosolygott. Itt már jó, ezen az áldott napon. Kalapját feljebb lökte a homlokán és cigarettát csavart.

Jó reggelt, felügyelő ur! — mondta valaki mögötte.

Megfordult. Pár lépésnyire tőle egy fa alatt Vendel ült. Reggelizett. Szalonnát és kenyéret evett Szájában nagyon friss izek csoroghattak, mert szaporán rakta a falatokat egymás után.

Ilyen hamar megéhezelt?

Vendel nevetett. Nagy sárga fogai is kilátszottak kuszált, sűrű bajusza alól. Szélesre dolgozott öklével megtörölte száját. Meg... Van már vagy négy órája, hogy ezt a jó reggeli levegőt nyelem. No, de meg is van a látzatja. Nézze csak!... És egy hatalmas farakásra mutatott.

És ez mind a tied?

Az enyém.

Átvevésre készítetted?

Igen.

A méretek pontosak?

Egy kicsit meg is toldottam. Jó idő jár ránk. Dolgozhatunk. Bezzeg a tavalyi év! No, de tessék csak ezt bejegyezni, aztán én is tovább állok.

Felállott. Maradék kenyerét vigyázva kötötte be a piros kendőbe. Barna szemében mosolygó derű, meglegedés csillogott.

12.

Előbb néhány vonalat húzott — majd szétve ősszefogta őket újabb vonalakkal s folyton gyorsabban száguldó irammal a meglévőket csomóba kötöftte. S bogozta össze-vissza — kereszte, ferdén, elhajolva. Majd körbecsavarta furcsa, dus szelével s húzást folytat sokszorosa — nem állván meg egy pillanatra sem. Mindig vadabb és lázasabb ütemmel újabb redőket vont, míg sűrű vonalredőkkel tellett meg a szikla s kibukkant lent, a messzi mélységben a semmiből: egy négyszögből és körökből formált össze-visszaváros, magába-zárva és végleg befejezve.

Majd esetet fogott friss kezébe s a vonal közötti hézagokat festgetni kezdte. Messze a szélén még tompa színekkel dolgozott, de közelebb pergetven natat, a hirt színeket élénkebbre kente s a szürke lapról — erdők komor feketézöldje mellett mezők vidám halványzáróját virított vagy püpacsengeteg égő pirosa virágozott.

Még odébb, a végén: a felperdülő lapra, türelmetlen kézzel sivar, szürke festéket öntött s alant, a mélyben — kietlen-ridegen: sivatag suhant.

Amott, a fenyvesek sűrűjébe csillanó csodakék csapott s felmosolygott alulról egy nefejejtskék tőszem.

S mindig mást és mást csinált, hogy utóbbi türelmetlen kézzel mindent letöröljön a síkról.

13.

Igy mentek, vándoroltak — folyton magasabb vidékek felé szállva, félig ösztönyszerűen az ősi telepek felé, melyek elindultak érettük, onnan északról — vörükben, csontjaikban és idegeikben, hogy visszahozzák őket élni, életet teremteni és újra meghalni.

A lapos és dombos tájékok az elsuhanó messzeségekbe tűntek s az alájuk nyomuló tarka földhát magasabb hegyekbe szökken, sötétlombu erdőseggel.

A tavaszi mesék hóroviuga fiát végre itt volt előtűt. Emelt homlokával és szótlan mozdulatlan-sággal várta haza kóborló gyermekeit, ősi utján a fekete vándoroknak.

14.

Fenn, az egyik kiálló kőszirten magányos holló. Csak magamagát kívánó társtalan, büszke. Kópár, csatlódott célhozérésben, a nagyszerűnek hazudott kol-dus álomvalóságban. Lelkét súlyosan ülte meg a kézzelfogható célok szegényes semmissége — az ál-lomás, mely élete az átlagnak s halála a nagy ál-módoknak.

Fanyarizni valóságga ért hát a nagy álomvá-rás s összeomlottak a márványtestű álompaloták.

S ott ült, senkit sem kívánván, csak valaki el-gesse, régi mesemondót, aki halkán továbbszövé-mesédtet mesevásnát.

15.

Fuzta kőszirt, magányos madár. — Szárnyak szabadsága: álom s lelkek bőrtöne: nagy természet.

De kinyújtóznak néha a vágykarok s megfeszít

ve, szétvetik a bőrtönfalakat.
S ki tudná megmondani, mi a fontosabb: a vágyak élte-e, vagy az utolsóknak koppanó, ke-mény valóság?

16.

S valahonnan messziről elindult az öreg me-semondó, kezében a multnak ódon hegedűje s jár-szani kezdett. S amerre haladt, a jeges mezőket zöld báronyszőnyegekk borították be s piros virá-gokat hajtottak a hókrisztályok.

S odafönn, a messzi hegytetőn: csodasugárzás támadt, szivárványos, végt-nem-érő.

17.

Indulni, menni — megállás, lélegzetvétel nél-kül. A messzeségbe, a végtelenség utján, ahol nincs utolsó küszöb, utolsó ajtó.

Ideugázzák a pályát, a magasba koválygó, fehér orom — idelátásznak a magasba koválygó, fehér ködgomolyok.

18.

Magasba suhan már a fekete madár, az álmos levegőtenger megring alatta s tovarohanó hullámo-kat hasítanak az acélkék szárnyak: álomvitorlák.

Alant, a mélyben havas fergeteg dul — der-mesztő, kegyetlen, halátsikoltó, ám hiába minden a felhők felett, melyek alabástrontestű gomolyban usznak, ki láthat a földre?

S tovább áll a vad iram, a legtisztább mámor. Nagyok futása... Ki tudná: miért és mégis csak egyre tovább, messzebb, magasabbra!

19.

Valahol, messze a hollóházában most nyílik az ősz, most virágoznak ki pirosba a sötétzöld hegyoldalak s a mozdulatlan nyárfakoronák nap-lementével halványaranyban égnek.

Odalenn messze: most bucsuzik a fény s a haldokló napsugár még egyszer megcsókolja az el-múlt világot. S a halványzürke éjszakákon a ko-mor völgyekből most indul el előrelépődzva a bu-j-dosó, szomorú kód.

20.

De odafönn északon, mozdulatlan hegyóriások havas sirkerjében, hová a végtelenség kapuja tá-rul, megállt az idő s megállt az élet.

21.

Egymerevű, mérhetetlen óriások, a testté vált igazi nagyság emlékoszlopai; fenséges, hideg szép-ségek — fájdalmasak, mert szépségük el nem ve-nető. — Mert ki tudná megfogni a szépséget?

De ki tudná megfogni csak azt az érzést is, amit a fenségesség minden egyes szívéből másként és másként választ ki — vérzón és fájón, mert látni kell, hogy az a gyönyörű, hideg csillogás, mit érez a lélek felszív a szem és belehel a tüdő, csupán csak egynek ugyanolyan, de nem lehet odakölcös-özni vagy ajándékozni másnak.

22.

Utolsó állomás. Kezdeté és véget nem érő az

életem a halálban. Az igazi életem, melyet csak a halál menthet meg és megszabadhat fel. — Kezdetre a végtelen nagyságnak, melynek hogy örökre éljen, nagyszerű halálba kell merednie.

Nagy keztőlés, mikor két örök ellenség egymásra talál s a halál megszenteli azt, amit alkotott az élet.

23.

Messzibe dühögött már a hajdani lét.

A hódítók útján, mely a diadalcsucs felé vezetett, nem akadt sehol temetetlen halott. A hónapok itt nem kellett sírásó, hogy elvégezze a legszebb temetést.

S akik erretele meg tudtak maradni — mozgó, földet járó parányok — azoknak nagyon drága volt nyomorúságosan tengődő életük. De a hódítók sokszor elfeledték az irgalmat, hogy tovább tudjanak menni. A hollónak is sokszor, makacs nektámadással kellett kiterőszakolni az éltető lálatot. S ezek a kicsiny, de nehéz küzdelmek, nagyon csunyaak voltak és lealázók.

A végső győzelemért sokszor mérgezte meg, hogy csak örök véréldozat vezethet fel a hódítók útján.

24.

De itt van már a végtelen kezdet.

Behavazott, megtört obeliszk csucsán ül, pihen a fiatal, fekete madár.

A nagy utolsó pihenés előtt már nincs többé megálló, sem defilé. A képzelt már nem vehet a gondolatnak többé nyoszolyát, hogy elodázhassa a végső küzdelmet.

Ez az utolsó asztal. De nincs rajta terriék. Nincs párolgó hus és vér, mely melegíten és erőt fuoztatson. S nincsenek sasszárnyak, melyek a kőszali zergét leverjék a melybe s horgas karmok, melyek kopasz sziklaasztalra emeljék.

25.

S ott ül szoborszerűen.

Beleiben mozduló éhség. Szárnyain lankadt ki-merültség. Lelkén rideg, fekete kétely.

Közleiben a célnak s mégis oly messze fölé. Alatta apró halmoz, messze mögötte havas fennsík — előtte: hallgató hegyóriások.

Sehol mozduló élet.

S mintha egyszerre, a végtelen magányban feléledne a fekete nagy halál s láthatatlanul kilépné a havas kriptából — és jönné.

Hideg lehelete végigszáll a tájon — nyirkos-rideg arcot dermeszt s nem látszó kézfeje a messziből tompán vállakat érint. Lerázhatatlanul, félelembe fagyaszta.

S megmozdul a lombán lesteppedt Csend is s óriási, romba puhanycsúszó lustán jobbalva elindul. S közben zsongani kezd, majd fülekbe zugsni, sűrű kagyilószerűkőn által. Mindig erősebben és jobban.

Azután, mintha megállna a közelben, néhány lépésnyire csak.

Most széles hanghullámokat ereget ki formátlan száján, velőbe rohanó, súlyos áradással, hogy ott minden összcseccsajjon — forrongó, örvénylő, zúgó forgatagba.

S bennültá dermesztve, sokaig ott tilt magábalverten a fekete madár.

26.

A tört obeliszk felett újra megring a levegőtenger. Kitarva magabulandúlnak a selymeskekre villanó fetele szárnnyak. Odalenn a sírkert lassan mélységbe süllyed, ám felcsillag a magasba tüzes sok ezer csillag: jeges hókrisztály — halotti fénynyél.

Messze délen, a föld peremén — halaványolajzöld mezőben: narancssárga korong — sugárkoszorúban — haldokló parázsban kihunyó.

S feltele rohanva, mélységbe csuszik az egetverdeső, fehér hegyorom tornya.

Most ismét rikuk a lég — fagyaszta égető, tüzesen sajtó, kegyetlen hideg. — Es meglágy a verejték és foszik a toll.

De azért csak feljebb, feljebb — magasságra! Húrta kiteszülve huzzanak folyvást az acélos inak s mozgassák ütembe, egyformán verve a takust — a csomókba kötött, rugalmas izmokat — kormányként vagy fékek, biztonságmérőnek a végtelen légben.

S él még a vágy s él még a remény. Tágultan fenylenek a fekete pupillák s a felajzott idegek a repülés gyönyörében libegnek.

27.

Am néha-néha kiszárad a torok. A tüdő is kísértés olykor felsípól s az üres belekből hájzó feszülés svárog fel az agyba.

De azért csak tovább repül a holló, mind feljebb, magasságra.

Am egyszerre csak guzsba kötődnek az izomnyalabok s az inak egy pillanatra hiába huzzanak. A kimerültség figyelmébe idegekbe nyílnak.

S hirtelen tetővön megbillen s megáll a madár. Kihagyta a magasba csapkodó szárnyak.

Riadtan rándul meg, egyensúlyát veszítve s beledobban a szíve s belerendül a lelke s a hideg ész rideg ablaka komoran felpattan.

28.

S lefelé nézve, most már borzaszt a mélység s megpillantja az ész, mit a kezelet nem látott. Lélegzetállító, rémes szédület — mélységbe-huzó, irtó döbbenés. Egy ferde billenés még s mindennek vége!

S hiába most minden józan ész s hiába fénylő öntudat, a végtelen magasságban mi sem parancsol, csak az életösztön.

S a lankadó inakban s a görsbekötött izomcsomókba belevágja kemény agyarást s a lecsüggőgdő szárnnyakat újból szabályos ütembe szorítja.

S újból fellengenek a tollak, gyengén, kifosztva s feltele vonszol a tépett álomvitorla.

De lassan sötétbeborul a hegyorom s messze a föld peremén: tengertbe tűnik a napest.

29.

S az elomló, fehérés-szürke homályban még fáradtan száll a madár, még lengenek a tépett, elernyedt vitorlák. Az ősi, nagy életakarás vad szele sodorja s a gyöngö reményesség — a gyilkos, komor

Két ember — egy lélek...

1

Hangy látta, hogy csunyán megkészt. De a kis lovát nem siettette. Hiszen annyit dolgozik szegény az utóbbi időben. Ma is ilyen későn mennék hazafelé, pedig ugyancsak korán kezdték a járást. Nehezen boldogult ma. Hiába, egyre nehezebb az élet. Az emberek szíve összeszorult. Máskor gyorsan ment az alku. Ma meg még a régi emberei is mit csináltak? Néhányszor szólt, hogy: hal-lod-e testvér, de szűken mérte! Hiszen rossz is van abban az almában! Aztán én sem válogatom. Egyaránt veszem. Te meg még: egy almát is kiveszel a zsákból? No, meg te egyszerre adod el az egész termésedet, én meg csak majd elkülözgetom. De mindezt csak gondolta. Mondani nem mondta. Valami nem engedte. Szégyelte volna mondani. Még majd koldusnak nézik...

Pedig de rossz vásárt csinált. Biztosan a legrosszabbat valamennyi vásárja között. No, de nem baj, csak már otthon legyen, mert csunyán beesteledezt. Az asszony ugyan beszélni fog, hogy: hallja-e kend, miből fogja etetni ezt az öt ártatlan gyermeket ilyen könnyelmű vásárok után? Hát van kendnek szíve? Aztán a Jani gyerekek se mehet zülkübe az iskolába!...

Hangy elmosolyodott erre a gondolatára és kicsiben mulott, hogy a lovacskát meg nem suhintotta egy kicsit az ostorral, hogy: gyorsabban tel — a Jani iskolás lesz!

A lovacska talán érezte mitől van szó... hogy Hangy, a fellábu Hangy, aki télen almát, nyáron meg krumpit árul, hogy a családnak egy kis kenyere legyen — a fellábu Hangy már megint álmotolni kezd. Gyorsabba fogta hát a lépést, mert Hangy ilyen állapotban akár egész éjjel is elálmotolna egy helyen. Voltak már ők egy!

Hangy elegetten kezdte tömködni a kis rövidszáru cserépipáját. Hiszen minden jól megy. Látni a lovacska is hogyan neki eredt!

Ment, mendegélt a lovacska. Hangy meg egy szíva a pipából az almát, hogy otthon képzelté magát. Edeseket szippant... A Jani gyerekek már iskolás lesz! A lányok meg szépen utána nőnek, aztán, hipp-hopp leveszik fellábu válláról ezt a súlyos, két lábának is alig elviselhető terhet. Hiszen ha a másik lába is megvolna még!...

A gyerekek!... Erzsike szebb, mint a másik... önti el szívét az édes, jó melegség, ami mindig eljön, ha úgy érzi, hogy az ő fellábnak mégis csak sok ez a birkózás éjjel és nappal.

Hát akkor: gyű! Sárge! A mai rossz vásár helyett is jön majd jobb!

De a sárge mindebből már alig tud valamit, pedig tulajdonképpen ő ezeknek a szép almoknak a forrása. Őrá alapozza Hangy az elvesztett féllábra járó terhet. A Sárge azonban megállt a nagy, sötét úthán, ahol bizony már csak az almok világitanak. Megállt ősz, hideg mezők árnyékában — a fekete semmben, — távol emberektől, fántól.

Gyű hát, Sárge! A másodk falu már a mienk. Ott is a falu szélen, vár a kis fehér homlokú ház! Az ő életük tűzheve, melege... Mint a fátyla lobog feléje ott pár gyermekszem és ezek mögött még egy pár... az asszonyé!

Szegény, hogy megtörtött! — sutlogja Hangy. Es nagy, fekete csöndet érez... Mi ez? Hiszen áll a ló!

Mintha a világ is megállt volna! Mi ez Sárge? Te állsz? Te, aki tiz év óta folyton mentél, éjjel-nappal? Te, aki mindenből kihuztál bennünket, tiz év betegségből, kárából, bajából? Hiszen a kármi jött, mindig tebened bízunk! Orvost hoztál a házhoz, kárta hasznolt, bura örömet. Es most állsz itt, messze az éjszakában?!! Ót zsák almával a szekéren, ami hónapok kenyerét vízi a kis családnak, meg kis csizmát a Jani gyerekeknek, aki iskolás lesz. De te állasz Sárge!... Hangy szívű keserűség szorította össze: Hát te már nem gondolsz ránk, Sárge?

De a Sárge nem mozdult. Csak a gyepült ránk gott nehezen... vonaglott a gyepült.

No, mit akarsz? — forrt fel a keserűség Hangyban és az ostorral Sárge felé suhintott. Igaz, vissza is rántotta azonnal — de az ostor szíjja éles vijjogással már átkarmolta a levegőt ott, ahol Sárgeának kellene lenni...

Hangy szíve beledobott a sötétbe: hol a ló? Merve falába megbóltott, elesett. Raesett a Sárgeára. Mert a Sárge ott fektet a sárba... az ő fájo testétől vonaglott a gyepült.

Hangy megreverte a gyufát és a ló elé került. A felvillanó fényben Sárge felemelte a fejét és visszanézett Hangyra...

Ez a nézés már a halál árnya alól érte Hangy. Egyszerű és tiszta nézés volt. A bucsu sugárzó szomorúsága:

Isten vedel, te fellábu Hangy!

Allatok közül csak a ló és kutyra tud így nézni, akik az ember árnyékában megerzik az élet különös köteleltségét: szomorkodni tudnak!

— Jaj! — szakadt fel Hangyból — mi van veled, Sárge?

O, a Sárge leroskadt az uton... A keresztes uton egyszerűen leroskadt. Nem bírja tovább, a rettenetes, emberfeletti terhet: égető nyarak perzselő tüzet, ködös ősz éjszakák — mint ez a mostani — hideg, leleklebe didergő nyirkosságát, téli rengetegét. Tiz évig ment, huzta az almát, krumpit: a Hangyok jövőjét. Eső verte őket, szél kényfujta — de mentek... Kis sárge ló és fellábu ember az uton...

Hangy két kezébe fogta a Sárge fejét. Ez jól esett Sárgeának. Eleresztette nagy, kiszáradt fejét szeliden, megpujón, mint a beteg kis gyerekek, szemét fáradtan behunyta... Fájdalmasan!

Megadom magam

Néha felüti fejét bennem a kétség
Fijeli fekete szőny, álomriasztó
S rettenetes gyászindulót tombol durván
Meggyszórt sorsom vérző palástján, hurján.
Kinlázott béműl szememre nem jön álom
csak mellem ziház fűtyölve, rekedten
Ablakom tárom a zivatarló éjnek
S a percek lelkemben magas lánggal égnek

Halkulnak a meleg, finom melódiaik
Hatalmas fánfánok ordító éneke
Kacagva üti-veri elbásvázott lelkem
Mert néha itt-ott szivből kacagni meritem.

Alig pár évemmel reszket már a kezem
Életem gyepölőjét tartani nem tudom
Kihullik kezemből akár a dus vágynak
S itthagynak az emlékek is, szépek, lágyak.

Keresek, kutatok valami cél után
De meghalt már régen minden cél vágy, eszme
Nem él csak a fekete ur: borús bánat
Tépi, szaggatja nagyfényű rubámát.

S tivornvás kétségnek megadom magam
Nem akarok akarni, kinlódni, fázni
Alig pár évemmel reszket már a kezem
én mindenhova mindig későn érkezem.

Adorján András

Ifjuságom elhajózott messzi partok felé

Ifjuságom elszállott, megörztek bennem a tűzek fényei,
nagy remények pozdorgóvá zuzódtak és halk, lágy dallamok
vad tengerzúgással éktelenedtek

Huszadékvérem mámorra elröppent, mint feeskék az őszi fel-
legyek
elől, amelyek hideg borut hoznak szürke hátukon és meg-
dermesztik a védetlen madarakat.

Nincs már bennem dal, költészet, vágy, mámor, lányképek
nem honol bennem szilaj dalok éneke, esőkök látása és
díszesérvárás ötlese.

A toll gépbeszorított páriája vagyok, aki vágyik valamire,
száraz torokkal kapkod levegőért, de kezem csak a semmisé-
markolászva és hallgatok.

Pompás gondolatok indulnak el az agyamból, színes képek,
s testem ideggyújtás keresztl robbognak a kezem felé,
hogy szívárvánnyá ivüljenek.

De mire az újamba érkeznek a rózsás gondolatok, elcsitulnak,
ellapulnak és mint a mindennapi élet jelentései zárkóznak
sorokba a papíron.

Hajók pusztulnak, repülők zuhanak, vonatok ütköznek, gépek
de mindez semmi, csak amik bennünk dülnek, amik bennünk
maradnak, azok a világ őriái

Sás Mihály

tett volna. — Erzelet, romantikus, de szépen meg-
írt történet az „Őszi péntek” és a „Romantikus
historia, amelyet nem illik elhinni”. Kár, hogy ezen
írások romantikája sokszor a gyerekeséggel, a gro-
teszk szerelenséggel ölelkezik. — „Ugyancsak ro-
mantikus és érzelgős írás a „Férfikönyvek” című
novella, amely a „grande passion” lélektanilag erő-
sen ingatag, de folyamatos elbeszélő szürke törté-
nete. — Jó megfigyelés vannak a „Fehér tapasztala-
tokat gyűjt” című írás szerzőjének, de stilusa szin-
telen, nehézkés, maga a történet pedig igénytelen.
A többi novelláról már nem mondhatunk so-
kat. Egvnémelyik nem is novella, csak anekdóta,
esetleg film-mese vagy kurta regényrészlet. A bi-
nálóbizottság ugyan nem ragaszkodott mereven a
novella tankönyves meghatározásához, de ragasz-
kodott a tehetség jeleire, az elengedhetetlen sti-
lári minimumhoz.

A jellegzetes levelek felbontása után kitűnt, hogy
a jutalmazott és közlésre elfogadott novellák szer-
zői a következők:

„A holló” szerzője: Szirmai Károly.
Az „Egyeszerű novella”-nak Anna szomorú má-
kaságáról” szerzője: Árpád Gusztáv. A „Mellós le-
ánya” szerzője a jellegzetes levélben nem közölte ne-
vét. Kérjük, közölje azt velünk mielőbb.

Az elfogadott novellák közül a „Valaki vissza-
nézett szerzője: Adorján András. A „Két halál egy
élet” szerzője: Tóth Pál István. A „Játék a tűz-
zel” szerzője: Graber János. A „Szép Kincses Ist-
ván esküvéje” szerzője: Adorján András.

Borsodi Lajos
Koröni Elemér
Szentteleky Kornél

Mansardszobában

Millió csodának örök örvénye
város az éjben
itt terül a mansardslak alatt
s ködbevesző fénvek ölen

Pihen a várv, remény, akarat
Bábel-tornyok büszkén emelkednek
s éj ormára

halk suvarával üdvözli
kutató, könnyező szememet.
Szemben egy bárban jazzmuzsikaszó
felkacag buva

s a tükörpadlón suhanó párok
takarják a pincék alján
rejtőző koldusos világot.

Sokan a tóval szöguálnak végig
az éji úton
és a kocsis embereket rázol
pedig ők munkából jönnek

s nem pezsgős, léha tivornyából.
Furesa jöv magasból nézni mindent
éjnek idején
Jobb is lesz, ha ablakom becsukom
s ha néha kíváncsi leszek
kinézek majd a kulcslyukon...

Adorján András

formák kialakultak és a hangjukról hallotta, hogy
férfiak. Hat katona alakja szakadt ki a homály-
ból, utánuk egy parasztelegényke jött. Valameny-
nien lapátot vittek vállukon. Kicsit megijedt és
azon a ponton volt, hogy visszafordul, de beláttál
hogy ezt rosszul tenné és elszántan, felmelt fővel
indult feljűk. Nem figyelt az ocsmány megjegy-
zésekre, amelyeket mondtak. Az egyik katona egy
lapát havat dobott rá. Szó nélkül ment tovább és
hallotta háta mögött az otromba röhögést. Még kiál-
tottak néhány trágár megjegyzést, azután elhall-
gattak és minden elcsendesedett.

Ajkát keményen összeszorította, szemére kis
könnycsepp szaladt. Mindennek ő az oka — gon-
dolta magában — és egészen kétségbeesett.

Elérte a vasúti töltést és belépett a sínpar kő-
zé. Milyen jó lenne, ha most jönne a vonat — gon-
dolta — ki sem térnék előre... Azt hinnék, hogy vé-
ledlen volt.

Megindult a sínár között a város irányában.
Átható csend borult fölé. Messziről bágvadtan, foj-
tottan csilingelt a villamos és halkan zurott a sűrű-
gönykarók, amint elhaladt mellettük. Távolról pi-
ci, reszkető fénypontok — az állomás lámpái —
szürkák keresztül a sötétséget. Egszerre megállt
és fűvelni kezdett. Ritmikus susorás ütötte meg
a fűt. Szíve hangosan kezdett dobogni. Megfor-
dult. Távolról két apró, tüzes szem közeledett fe-
lé. Vonat jött... Gvorszovnat...

Meglassította lépteit. Valamelyik távoli ház ud-
varából elnyújtottan, kiseretfészen szökött az ég-
nek egy megijedt eb panaszos vonítása. A hang
mintha kétfészelt volna a nagy csendet, amely most
megnyit és ezer szájjal suftorított felé az élet.
Mintha minden beszélt volna körülötte... Megállt
és hallgatta ezt a káotikus susogást, amely végig-
bizsergett egész testén...

Felrezzent. Háta mögött, alig harminc lépés-
nyire zakatolt, prűszkőlt, dohogott ijesztő mindent
letrpő szárguldással a vaskolosszus. Szinte már ar-
cán érezte forró lihegését. Hanrtalanul, rémülten
tágranyított szemmel meredt rá. Minden tagja meg-
merevedett és a sikoly ijedt megbuvással szorult el
a torokán. Egy pillanatra lecsukódtak szemei és ek-
kor forró zuhatagot érzett magára, lelkére, a szí-
vére ömleni. Az élet biborhullámá csapta meg és
özönlötte el öntudatát. Fhni... élni! — ágaskodott
fel lelkében a vágy hatalmas lángolással és fel-
nyitotta szemét. A lokomotív lámpája elvakította.
Már csak őt lévés választotta el... Éles sikoltás
szakadt ki melléből és őszitönös rándulás lendi-
tette ki testét...

...Csak a kabátia sarka ért oda oda... A sötét
szörnveteg mohón kapta magához...

Azután rohamt tovább, most már lassítva és a
mozdonny elégedetten, narvokat fuva futott be az
állomásra. A fénves, kivilágított kocsiiban kaca-
gott az élet és senki sem gondolt arra, hogy az ő
élete egy könnvelmtien eldobott, megtévedt életen
szaladt keresztül...

A távoli ház udvaráról pedig újból felhangzott
az ijedt állat panaszos, siró vonítása és most mint-
ha még kétségbeesettebben, még hangosabban szó-
kött volna ki a hideg, halálos éjszakába...

Szabó Ferenc

A mi irodalmunk (Ujgyezeteimből)

1.

A „Cafféhaus” — ahol valamikor Schubert zongorázott
s Mozart gondolt... Egy filmperegette, amilyen kegyet-
lendül modoros lehet, de mikor Schubertet a zongorához
ültette, Mozartot játszatja vele: „én ilyen nem tudok ak-
kotni”,... ez telitalálat, ezért minden modorosságot meg-
bocsájtok... Szegény Schubert, koplalt, mert nem tudta
adminisztrálni magát, az elindulásra gondolt, összehasonli-
totta a Mozartéval, aki császári palotából indult el s kom-
molyan beszélhetett arról, hogy főhercegnőt fog eljegyezni.
— nem, nem azért jöttem ide, hogy Schubertot ke-
ressem, vagy Mozartot, de akaratlanul is megtalálom őket,
csak le kell másolnom az uccákról, a házakból, a — caffè-
ból a — milliót. Nem az „alanyit”... merthogy minden
milliórajzban van kis líra; nemcsak egyszerű konturokkal
rajzol, hanem tarka színekkel, széles ecsetvonásokkal ki-
színez az egyéni prizmán szétbontott színekkel, az egyéni
megérzés pallettájáról felszedett festékekkel. A messzeség,
az idők távolsága megszűnt, ha tényleg lesz a lírának
amely a biográfus adatai mentén megszólal, — fájdalom a
közösségben, célkeresés az elfordásban, a hit fellelkes-
déseinél és így tovább mindenben, mindennel, ahányféle-
képen egy tartalommal teli életmegnyilvánulási variálód-
hatnak.

De ha csak a milliót adnám színezés nélkül, akkor nem
lesz a rajz csupasz adatvázat.

— Nem, nem azért jöttem ide, hogy Schubertet, vagy
Mozartot megkeressem, de megtalálom, én az idegen. És
az az érzésem, hogy azt a magyar író, a kisebbségi magyart
a külföldi író talán meg, amikor odatéved búságunkba
csak a megfigyelési dróthuzalát kövesse, anélkül, hogy
bekapcsolná szubjektívitásának áramát.

Már meg is mondom ezt, már meg is hívom a német
„kollegát”, jöjjön hozzánk, írja meg amit ott lát. Pedig
sokáig nem ért meg, mi az, hogy jugoszláviai magyart,
sokat élt Budapesten és környékén. Elgondolkozom. Fszre
nem veszem, hogy tulajdonképpen hangosan állítom össze
sorakozó következtetéseimet a mi magyarjainkról, hogy azok
mások, más vágyakkal, más körülmények között élők, mint
— odaát. Félreért és akaratlanul el kell nevetnem magam,
a Zsárko jut eszembe, aki annyit ugratott... és nem tudom
magam megértetni. Jöjjön el és írja meg azt, amit még
tőlem is várnak.

2.

Itt a hegyek közt élnek. A tövény szabályozta az er-
dők termesztését és irtását. A tiz részre osztott fapark
negyven évig munkált erdőrezslette egy nemzedék munkája,
a tízedik rész nemzedéke négy évszázad előtti őseink
munkájára néz vissza a nagy, ágas-koronás fákra. — a
multra. — Csuhas barátok jártak erre, követ köre építettek
kolostoroknak, magukhoz húzták az embereket, búszke várak
lakói és az örvénnyel kűzködő szegény tutajosokat. Itt
vannak az emlékek, a harangjaink alatt imádkoznak, minden
daráb földnek legendája él. Fedőkörül mesélnek a romok
és várak, a fehérszász Fedőkörül, erre járt lovagokról,
trubadurokról, biznysággal, hogy itt voltak...

Hát igen, most másfélé megy az élet, más utakat keres,
nem is az arany felé, hanem az élet folytatásért. —
de érzem, tisztán látom, hogy hová ágaznak ennek az
életnek a gyökérai, hogy az életrejük, a mult, az erdők,
a völgyek, a romok, a főhercegek születési helyei, az
apák munkája. — Hol vannak a mi őseink?

Ha volna egy összekötő, közös utra irányító akadémiánk, vagy akár irodalmi társaságunk, talán kivethetnénk a válságból, Merthogy van valóság. Ha már azon lehet vitalkozni: mit adjunk? — akkor van valóság.

Aranyvaluta... munkanélküliség... nyakig túlik a problémákban és az is probléma, hogyan helyezkedjék el ebben a nagyvilágfordulathoz, néhány magára szigetelt társaság, társadalom, faj...?

Mit nyújtsunk hát az irodalmunknak? Zenesét, életrét, bájos szórakoztató, drága meséket, elfeledtetni a problémákat? Szabad narokkunkot adni? Vagy így válaszolni: nemzéségek, kisbűbészek! Az embereknek, a multból analízisom az embert, magyart, németet, szerbet, franciát, akárhát, de ez is csak mese... és mintha nem lett volna igazam... Egy hoztonostfejt nem azt mondja, hogy embertársam munkájának jövője kell hogy érdekeljen, akármelyik hiteltárfáról kér segítséget nagy utjához, küzdelméhez.

Magister.

Figyelő

Kacsó Sándor: Vakvágányon!

Brassói Lapok Kiadása, Brassó

Abban az egyetemes nagy virágzásban, amelybe az erdélyi magyar szövegdalok borult, Kacsó Sándor Vakvágányon című regénye. Az erdélyi magyar írók egyre sürűbben foglalkoznak a problémákkal, amelyek az erdélyi magyarság életére süllyednek és Kacsó Sándor ezek közül az erdélyi fiatalok problémáit ragadta ki és írta meg ebben a regényében. Az új körülmények közé került egyetemi magyar fiatalok két malomkő között való zuzódását, önszanyargatását és lehullását írja meg ebben a regényben Kacsó Sándor, az elhivatott ember tollával és megalátsáiival. Birtók Béni alakja nemcsak erdélyi alak. Birtók Béni ott él Szilovenszkyban és a Valdaszban is látja mindazt a hibát, amely fájának sajátja és amely kisbűbészi sorban egyszerre szembeötlőbbé vált, mint valaha. S Birtók Béni végül is visszamenekült a faluba vissza az anatóliához és — itt fut vakvágányra az élete, legalább is Kacsó regényében. Mert Kacsó Sándor nem tud vagy tán nem akar kárat találni a problémák egyre bouvolódóbb szövevényéből és ahogy végigolvassuk a regényt, úgy érezzük, mintha hányozna valami, mintha hiányozna megoldás az életigénylés, a továbbélés, amely nem kerülhet vakvágányra s valóságilag még Birtók Béni sem került arra. Mert az író ezt a kérdést maga is végeredményben nyitva hagyta és a továbbiakat az olvasó szabad képzeletére bízta.

Kacsó Sándor regényében csaknem minden soron ott érezzük az ifjúság harmatoságát és minden mondatán is megérezzük az erdélyi hegyek és rétek üde lehetete. Siliusa Frissen és harmatosan árad s halad előre. Regény alakjai az erdélyi magyar ki-

sebség élő alakjai, különösen mellbedobott a márt meg nem értő, vagy megerőltet nem akaró professzor és a vele szemben álló alakjában sok i-mély tragédiája. A bankigazgató alakjában sok i-nyére fel kell figyelni, mert bizonyos, akinek ilyen szeme van és ilyen megalátsái vannak: az nem fog vakvágányra futni, az megtalálja a maga egyenes és végtelenbe száguldó pályáját, amely a magasságok felé vezet.

Cauka Zoltán

Irodalmi hírek

Fekete Lajos verseskötete a „Tengerzuga” i-ránt az érdeklődés állandóan fokozódik. Mintha a közönség rá akarna cáfolni arra, hogy valóság van és hogy nem érdeklődik a tiszta, neme költészet iránt. Azok, akik Fekete Lajos költészetét eddig ismerték, joggal várhatnak újabb értéket, nagy te-hetségnek újabb, érettebb és megejtőbb gyümölcse-it. A „Tengerzuga” december elején jelenik meg, addig lapunk kiadójátalra is elfogad megerendé-eket. Minthogy ez a sokat ígérő verseskötet kevés példányszámban jelenik meg, akik megszerezni ó-hajtták jól tessék, ha mielőbb előfizetnek rá.

A Pozsonyban megjelentő Magyar Műnerva ok-tóber száma Bartók Béla zenet tanulmányát hozza, maíd Mezei Gábor, Páll Miklós novelláját, Tamás Lajos, Govorkovich János, Lahner Zoltán versét mutatja be. Reményi József folytatja a magyar iró amerikai naplóját Wimberger Anna pedig Dér című regényét. Tamás Lajos Berde Mária új regény-ről értekezik. Kázmér Ernő külföldi könyvekről számol be. A Magyar Műnerva előfizetési ára egy-évre 60 dinár. Kiadójátalra: Bratislava, Kertes-z utca 1.

A Kolozsvárt megjelentő „Pásztorlány” lea-tóbbi száma Veres Gyula, Daida Jenő, Maksay Albert, Kibédi Sándor verset hozza. Pál Árpád János, Benedek könyvéről is hosszab tanulmányt. Nyírő József és Donáth László novellákkal szere-pelnek. Kós Károly novellomájában arról számol be hogyan lett építész. Paul Pongracz regény-fofataása és eleven Szente rovat egészítik ki a Frissen szerkesztett folyóirat legújabb számát. A ki-adójátalra címe: Cluj Strada Baron I. Pop 5.

GYŰJTSE OSZSE ÉS KOTTE SSE BE A MI IRODALMUNKAT

A MI IRODALMUNK

A Dececi Ujság Irodalmi melléklete — Szerkesztő: Szenteky Kornél

A Mi Irodalmunk novellapályázatának eredménye

A bizottság jelentése

Negyven novella érkezett be a Mi Irodalmunk novellapályázatára. Memnység tekintetében szép e-redmény, sajnos minőség tekintetében nem mondhat-juk ugyanezt. Igaz, hogy sok olyan irás akadt a negy-ven novella között, amely mint olvasmány vagy mint felvetett ötlet nem is értéktelen, de legtöbbsz-ör nyelvvel és stílussal fogatékossága lerontja a téma, az életre való ötletek értékét. Nem vagyunk a francia impresszionisták elfogult követői, mi nem vállaljuk, hogy egyedül a stílus teszi a művészt, de nem tagadjuk meg azt az esztétikai igazságot, a-melynek Hegel és Taine voltak hirdetői s amely sze-rint a stílus az alkotóbeli fahad, annak életszemle-tét tükrözi vissza az alkotóbeli fahad. A forma meghatá-rozásában és megteremtésében kétségkívül a stí-lusnak van a legfőbb szerepe.

Sajnos, újabb generációnkon már erősen érez-hető a nyelv kultuszának hiánya, a stílus értékelé-sének, formáló készségének alacsonyabrendűsége, fmenen magyarázható, hogy a Tegtszűzűb, a legmű-vészebb elgondolás sem tud művészi fermát ta-lálni, mint az a Keplarné, aki nem ismeri művésze-tének anyagát: a márványt vagy a terméskövet. Ha nem ur az anyag felét, akkor legszebb elgondolásokból is értéktelen torzok születtek. Az író-nak mégis csak ismerni kell nyelvét, amelyen ír, annak minden rejteit lehetőségét és tulajdonságát. Ezt a hiányt csak fáradságtalan önképzéssel, a nyelv és irodalom lelkes szeretetével lehet pó-tolni. Mi bízunk abban, hogy legközelebb már olyan tehetségeket találunk az újabb nemzedék sorában, akikben nem lehet észre venni a nyelvi és stílusbeli fogyatékoságokat.

A negyven novella közül legkiválóbbnak talál-tuk „A holló” című pályaművet, amely messze ke-mlkedett a többi közül. Legnagyobb értéke az a kiforrott, pompás, gyönyörű irásművészet, amely ok-vetlenül a leányaiból magyar írásművészetek mellé állítja szerzőjét. Képei mely színekben pompáznak és mögöttük megrázó szimbólumok lüktetnek, mint hatalmas lángok a puha, párák köd mögött. Inkább prózában írt költemény, mint novella, történetesen nem fordultos, de mégis magyarázó, ragadó, mert az élet keserű történetét éreztetik a holló farrái száma-csappansában és szomorú kimalásában. A bírálobizottság egyhangúlag ezt a pályaművet, nápos díja találta alkalmasnak az a pályaművet, A második díja nem találunk megfelelő no-vellát. A többi pályaműve messze elmaradt „A holló” kiválósága mögött. Ezért a bírálobizottság úgy határozott, hogy a második díjat nem adja ki. A harmadik díja azonban már két novellát is

találunk. Az egyik címe: „Egyszerű novella. Deák Anna szomorú mltkáságáról”. Úgyesen boncolgatja egy bűbűsken joghallgató akaratgyengességét, suta le-ánykeresét. Analízise ügyes, alakja élőképű látszik, de a mese vonalvezetése naiv és sokszor fárasztóan részletező. Hányzik a művészi ökonomia. A bírálobizottság 250 dináros tiszteletdíjjal jutalmazza szerzőjét. A másik novella, melyet ugyancsak a megosz-tott harmadik díja tartunk érdemesebbnek: „Mellós leánya”. Folyamatos, romantikus tárgyú, lágyan el-beszélt történet. Alakjai mintha a görög regiség-tanból léptek volna elő, kevés életet érzünk rajtuk. Különösen a rátszolgánól helki motivációjának hi-nya hat bántóan. Alkalamában távol állnak tollunk é-rzők a szoborszerű, régies, finom művészettel meg-rajzolt alakok. A bírálobizottság 200 dináros tiszteletdíjjal ju-talmazza szerzőjét. A jutalmazottakon kívül több olyan novella-talált a bizottság, amelynek fogatékosságai nem olyan fokúak, hogy ne jelenhethének meg a Mi Iro-dalmunk hasábjain. Ilyen például a „Valaki vissza nézett” című novella, amely kedves, meleg, hat-galatos irás, csupán maga a történet nagyon igény-gelenos. — Szillemes, ügyes, kissé molnáferenc-szerűsége a „Játék a tüzzel” című párbeszéd, de ötle-nyan távol van az életfői és az igazságtól, de ötle-tessége finom és elegáns. — Érdekes irás a „Kó-halál — egy élet” című novella, megírása elég el-ven, kár, hogy formanyelvét még nem találta me-a szerző és hogy a haldokló bucsúja nagyon banális. — Friss, kedves irás a „Szép Kincsés Is-ban esküvője” című, de romantikája régies, léle-vani esküvője” című, de romantikája régies, léle-vani megálatapozása pedig hiányos. Maga a mese a-ziban olyan gáttalanul ömlik, mint a megáratd Tis-zive. Ezt a négy novellát megjelenésre és a rend-tiszteletdíjakra ajánljuk. A tehetőség jelet láttuk még... Kinek nem emo-tek szőrt?” című novellában, amelynek irásmodó művészi ökonomia kedveltes, emberszemlélté kicsinyes és elfogultan nőies. — Kedves, megha-de roppanthul igénytelen irás a „Hektor háne” mű. — Kizkötők a Kifőzés eszközével a „Sors m lege” című novella írta, noha témája jó és cili-tettségét sem lehet elvitatni. — Megrázó témá-van a „Kovács Kálmánék fűszerebaltja” című rásnak, amely vádirat, igaz, hogy primitív vádi a mai társadalmi rend ellen, de amelynek megírá-ból hiányzik az elbeszélés elengedhetetlen művés-te. — Eleven, de bizonytalan banalitások között n-zog a „Pincsi ur beérkezett” című szatíra, am-több szellemességgel és szatírával jó novella le-

Heti rádióműsor

Vasárnap, november 8

Beograd 9: Átvitel a pravoszláv püspöki templomból. 10.30: Mezőgazdasági előadás. 11.05: Gramofon. 11.20: Vizállásjelentés. 11.57: Időjelzés. 12: Déli harangszó. 12.05: Radiójevic Milutin népdalokat játszik. 12.30: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Rada Sándor cigányzenekarának hangversenye. 17: Orvosi előadás. 17.30: A „Tódó” jazz-zenekar hangversenye a Palace étterméből. 19.30: Előadás. 20: Timoties Milan népdalokat énekel. 20.0: Rádiósevegés. 21: A rádiózenekar esti hangversenye Lucics Radica közreműködésével. 22.20: Hírek, utána séta Európán keresztül.

Budapest. 9.00: Hírek, kozmetika. 10.00: Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. 11.00: Egyházi zene és szentbenedek a királyi udvari és várplébánia templomból. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel Berg Ottó. A hangverseny szünetében: Rádiókrónika. Felolvassa Papp Jenő. 2.00: Gramofonhangverseny. 3.00: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 3.45: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása (Rádió Szabad Egyetem). Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. 5.00: A Szekesfővárosi Zenekar hangversenye a Vigadó nagyerterméből. 6.40: Magyar dalaink a XIX. század második felében. 7.50: Sport- és lövészeredmények. 8.00: Budapest legrégebbi templomai. Fiada Ferenc előadása. 8.20: Ezüsthegedű. Szimfonia 3 felvonásban. Irta Mariancsics Imre. Rendező Odry Árpád. Utána: Időjelzés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának zenéje a Spolarich kávéházából.

Bécs. 9.50: Szimfonikus hangverseny. 11.30: Leipzig. 12.00: A külföldi németek egyesületének hangversenye. Közreműködik Alpar Gitta, Jöken Károly kamarénekes és a berlini szimfonikus zenekar, valamint a berlini tanítók énekara. 3.05: A lángész. 5.30: Kamarazene. 6.25: Szimfonia. 6.55: Wieser Dolores saját műveiből olvas. 7.35: Stutschewsky gondokaművész hangversenye. 8.05: Goldini: A szimfonia impresszió c. vígjátéka. 10.20: Jazz.

Prága. 7.30: Karlsbadi reggeli zenekar. 8.30: Közvetítés az evangélikus templomból. 11: Hangverseny. 1.45: Gondoskodás a munkanélküli legionárusokról. 5.50: Utí benyomások. 6.50: Német adás: Manzer-négyes hangversenye. 7.00: Fuvószene. 8.00: A cseh filharmónikusok hangversenye. 10.20: Kávéházi zene.

Hétfő, november 9

Beograd 11: Műsorismertetés, utána gramofon. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádiózenekar déli hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 16.30: Tor-óra. 17: Skalár Ivan citeraórája. 17.30: Farkas Gitta énekhangversenye. 18: Délutáni hangverseny-átvitel a Ruszki cár étteremből. 19.25: Időjelzés utána francia nyelvlecke. 20: A rádiózenekar esti hangversenye. 21: Átvitel a Nemzeti Színházról: „Alt Heidelberg”. 22: Újsághírek. 22.20: Gramofonhangverseny.

Budapest. 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye. Vezényel ifj. Roubal Vilmos. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 4.00: Aszszonyok tanácsadója. 5.00: Tizenhárom asztaltársaság. Molnár Jenő vidám karcolata. Felolvassa a szerző. 5.15: Zenekari hangverseny. 6.20: Német nyelvoktatás. 6.50: A Weidinger szalónzenekar hangversenye. 7.50: Az altatás felfedezésének százéves jubileuma. 8.25: Ifj. Lányi Ernő és Nádor Mihály dalai. Előadja Kelmay Ilona és Szedő Miklós. 9.25: Időjelzés, hírek. 9.45: A Debreceni Trió hangversenye. A trió tagjai: Galánffy Lajos (zongora), Buza Gábor (hegedű) és Erdész Mihály (gordonka). Utána körülbelül: 10.50: Időjárásjelentés. Majd: Gramofonhangverseny.

Bécs. 11.30: Silving-zenekar. 12.40: Gramofon. 3.20: Gyakorlati tanácsok háziasszonyoknak. 3.30: Gyermek zenélnek gyermekeknek. 3.55: A ballada. 4.20: Gyakorlati utasítások a gyermekek otthoni foglalkoztatásáról. 5.00: Szólisták hangversenye. 7.45: Castell „Különös találkozás” című novellája. 8.15: Táncczene. 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. 10.15: Rác Béla és cigányzenekarának hangversenye Budapest-ről közvetítve.

Prága. 11.00: Gramofon. 12.00: Időjelzés, mezőgazdasági előadás, hírek. 5.55: Gramofon. 7.45: Cseh dalok. 8.05: Szakszofonhangverseny. 10.15: Hírek. 10.20: Gramofon.

Kedd, november 10

Beograd 11: Műsorbemondás, utána a rádiózenekar hangversenye. 12: Déli harangszó. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Dimitrijevic Milan és Mali Zsika népdalokat adnak elő harmonika és hegedű kísérettel. 17.30: A rádiózenekar hangversenye. 19.25: Időjelzés, utána német nyelvlecke. 20: Schwartz Lilly énekhangversenye. 20.30: Átvitel Zagrebból. 22.30: Hírek. 22.50: Táncczene a Ruszki Cáról.

Budapest. 9.15: Hangverseny. Közreműködik Lányi Margit (ének), Bodó Endre (hegedű) és Lakatos Árpád (saxophon). Zongorán kísér Polgár Tibor. 12.05: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 4.00: Pista bácsi mesél a gyermekeknek. 5.00: Villányi Andor novellája. 5.25: Lakatos Gyula és Vince cigányzenekarának zenéje. 6.30: Francia nyelvoktatás. 7.00: Hangosfilmexpedíció Közép- és Kelet-Afrikában. K. Halász Gyula előadása eredeti gramofonlemezpéldákkal. 7.45: Guglielmotti Anna Mária hangversenye a székesfővárosi Vigadó nagyerterméből. Utána körülbelül 9.30: Időjelzés, hírek. 9.45: A Berend szalónzenekar hangversenye. Szünetben körülbelül 10.10: Időjárásjelentés. 11.00: Bura Károly és cigányzenekarának zenéje a Metropoli szállóból.

Bécs. 10.50: Vizállás. 11.30: Buchbinder-zenekar. 12.40: Gramofon. 3.20: Mesék. 3.55: Ausztria a párisi nemzetközi könyvművészeti kiállításon. 5: Geiger-zenekar. 6.40: Kerékpáron a világ körül. 7.05: Torna. 7.35: Munkásdalárdák. 8.05: A barátság. 8.50: A 3. gyalogezred zenekarának hangversenye. 10.25: Hírek. Időjárásjelentés. 10.30: Jazz zene.

Prága. 11.00: Gramofon. 3.30: Kereskedelmi iskolák Amerikában. 5.55: Gramofon. 6.30: Német leadás. Horner Valy operaénekesnő áriákat és dalokat ad elő. 7.55: Hömel Margit hegedűversenye. 8.25: Yves Tinaire párisi énekesnő hangversenye. 9.00: Zenekari hangverseny Szepon Ilona zongoraművész közreműködésével. 10.20: Kávéházi zene.

Szerda, november 11

Beograd 10: Népiskolai óra. 10.45: Gramofon. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádiózenekar hangversenye. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Bosnyákovics Miléva népdalokat énekel. 17.30: A modern német zene megalapítói. Előadás. 18: Átvitel a Moszkva kávéházából. 19.25: Időjelzés, utána előadás a filmletről. 20: A rádiózenekar esti hangversenye Velybiska Theodora közreműködésével. 21: Vigjárték. 21.30: Hauser Andrija hegedűhangversenye. 22.30: Időjelzés és hírek.

Budapest. 9.15: A 2. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. Vezényel Szeghő Sándor. 12.05: Az Egyetemi Énekharok szőlőkvertettjének hangversenye. 3.30: Morse tanfolyam. 4.10: Az élet utvesztői. Nánassy László Dezső dr. előadása. 5.00: A Jeniszteitől a magyar határig. Tharnói Kostyál Ferenc előadása. 5.35: Hangverseny. Közreműködik Vig Miklós (ének) és Vig György (saxophon). Zongorán kísér Polgár Tibor. 6.20: Olasz nyelvoktatás. 6.50: Kertész József novellája: Duckó megálmodta. Felolvassa a szerző. 7.15: Rác Zsiga és cigányzenekarának zenéje. 8.30: A 8.35-kor kezdődő hangverseny ismertetése. 8.35: A zeneművészet klasszikusai. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényli: Dohnányi Ernő dr. Utána körülbelül 10.00: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Majd: A Fejes szalónzenekar és Horváth Gyula cigányzenekarának zenéje az Ostende kávéházából Kalmár Pál (ének) közreműködésével.

Bécs. 11.30: Geiger-zenekar. 12.40: Gramofon. 3.20: Gyakorlati tanácsok háziasszonyoknak. 3.30: Az esti hangverseny bevezetője. 4.00: Az osztrák nemzeti könyvtár papirusz-gyűjteménye. 4.30: Természettudományos barkácsolás. 5.00: Payr-zenekar. 6.15: Az alkotmány és a munkajog. 6.40: Lapzárta után. 10.15: Dostal zenekar.

Prága. 1.50: Nyersanyagvásárlás az ipar számára. 2.00: Házvezetéstanfolyam. 2.10: Gramofon. 6.15: Külpolitikai szemle. 6.30: Német leadás. Volkman-dalok. Munkásrádió. 7.05: Fuvószene.

Csütörtök, november 12

Beograd 11: Műsorismertetés, utána gramofon. 11.20: Vizállásjelentés. 11.57: Pontos időjelzés. 12: Déli harangszó. 12.05: A rádiózenekar déli hangversenye. 12.30: Tözsdejelentés, utána a rádió-

zenekar folytatja hangversenyét. 13.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Népdalok. 17.30: Jazz-zene. 18: Felolvasás. 18.55: Pontos időjelzés, műsorbemondás. 19.30: Orvosi előadás. 20: Jugoszláv est Zagrebból. 22: Időjelzés és hírek, utána a rádiózenekar esti hangversenye.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.05: Hangverseny. Közreműködik Farnadi Edit (zongora) és Christián Nelli (ének). Zongorán kísér Polgár Tibor. 4.00: B. Czeke Vilma meséi. 5.00: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 5.35: Az 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 6.50: Angol nyelvoktatás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Hugenották. Dalmú 4 felvonásban. Az I. felvonás után: Ugetőversenyeredmények, hírek. A II. felvonás után: Időjelzés, hírek. Az előadás után időjárásjelentés. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának zenéje a Bodó kávéházából.

Bécs. 10.55: Allamhymusz. 11.00: A bécsi szimfonikusok hangversenye. Közreműködik Achsel Vanda kamarénekesnő és Hinterhofer Grete zongora művész. 1.10: Gramofon. 2.45: Az osztrák alkotmány. 3.15: A Vienna-WAC közepurópai kupamérkőzésének helyszíni közvetítése. 4.15: A bécsi szimfonikusok nemzeti táncok zenéjét adják elő. 6.50: Az államünnep. Egy munkás beszél. 8.00: Nestory: Csak szentelenül című háromfelvonásos énekes boházata. 10.20: Korngold-jazz.

Prága. 11.00: Gramofon. 1.50: Mentőmunkálatok bányákban. 2.00: Mikor kezdjen a gyermek sportolni. 5.35: Gyermek zenélnek. 6.05: Baromfitegyesületi előadás. 6.30: Német leadás. Mezőgazdasági előadás. 7.20: Szimfonia a stúdióból. 8.00: Rádiózenekar. 10.20: Angol színészek előadása.

Péntek, november 13

Beograd 11: A rádiózenekar hangversenye. 12.05: Gramofon. 13.30: Hírek. 15: Népiskolai óra. 15.45: Gramofon. 17: A főzés művészete. 18.55: Német nyelvlecke. 19.30: Szokolelóadás. 20: Oszlói átvitel. 21.30: Hírek. 22.20: Zenekari hangverseny. 22.50: Gramofon.

Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny. 12.05: Vörös Jancsi és cigányzenekarának zenéje. 4.00: Dívattudósítás. Szunyogliné Tüdös Klára előadása. 5.00: Edisonról, a nagy emberről. Fuchs István előadása. 5.30: Hangverseny. Közreműködik Konczné Keömley Bianca (ének) és Gróh Klára (hegedű). Zongorán kísér Polgár Tibor. 6.30: Gyorsirótanfolyam. 7.00: A Mándics szalónzenekar zenéje Weygand Tibor (ének) közreműködésével. 7.55: A norvég nemzeti est műsorának ismertetése. 8.00: Norvég nemzeti est. 9.35: A rádió külügyi negyedórja. 9.50: Bura Sándor és cigányzenekarának zenéje az Emke kávéházából. Szünetben körülbelül 10.10: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 11.00: Az 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye.

Bécs. 11.30: Cerda-zenekar. 12.40: Gramofon. 4.30: Bábszínház. 7.00: Milyen állást foglal el a mai ifjuság Hegel kulturgondolatával szemben? 8.30: Két egyfelvonásos operett. 10.50: Hügel-zenekar.

Prága. 10.30: Az alsó fokozatok iskolai rádiója. 11.00: Gramofon. 11.50: Gramofon. 6.15: Szakszervezeti politika és a gazdasági válság. 7.05: Népszerű orvosi előadás. 3.25: Dalok. 10.20: Gramofon.

Szombat, november 14

Beograd 11: Gramofon. 12.05: A rádiózenekar hangversenye. 12.30: Hírek. 16: Gramofon. 17: Győzelmek és vereségek futballsportunkban. 17.30: A rádiózenekar hangversenye. 20: Átvitel Szuboticáról. 21.30: Hírek, utána boházata. 22.20: Gramofon. 22.50: Cigányzeneátvitel a Potrosacska Zadrugából.

Budapest. 9.15: Szalónzenekari hangverseny. 12 óra 5 perc: Gramofonhangverseny. 4.00: Gyermekjátzóóra. 5.15: Rác Béla és cigányzenekarának zenéje. 6.15: Mit üzen a rádió? 7.00: Az Óbudai Dalkoszu Dalegyet hangversenye. Vezényel Zöld Károly. 7.50: A jövő építőművészete. Medgyasszay István előadása. 8.20: Tarka est. Rendező dr. Bánóczi Dezső. Utána körülbelül 10.20: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának zenéje a Britannia szőlőből.

Bécs. 11.30: Haupt-zenekar. 1.10: A déli zene folytatása. 3.20: Ifjusági óra. 4.50: A bécsi szimfonikusok. 7.30: Gounod: Faust című öt felvonásos operája a bécsi operaházról. 11.00: Gaudriot-jazz zenekara.

Prága. 11.00: Gramofon. 1.50: A tudomány jelentősége a termelésre. 2.10: Gramofon. 8.30: Német leadás. Hangszerek a zenekarban: Az obon. 7.05: A Föld keletkezése. 7.55: Tarka-est.

**A legnagyobb választék
kizárólagos angol szövetekben**

VOJISLAV VASZILJEVICS
angol uri szabósága, Subotica

512

Van szerencsénk szíves tudomására hozni a m. t. közönségnek, hogy üzletünket, mely eddig Beogradban volt a Balkanska-uccában, eladtuk s Noviszádon új főkört nyitottunk.

Noviszádi raktárunkat dusan felszereltük az összes vadász- és sportcikkkel.

Ajándjuk vadászfegyvereinket, amelyeket a legismertebb külföldi gyárhozólól szerzünk be és jól ismert füstnélküli „Beka” védjegyű vadász-töltényeket.

Kérjük, hogy ezentúl új címünkhöz forduljon s kezeskedünk érte, hogy minden tekintetben meglesz elégedve.

Küldjön be 10 dinárt postabélyegben s megkapja nagy, 400 képpel ellátott árjegyzékünket. Ezt a 10 dinárt megterítjük Önnek, ha 100 dináért bevásárol.

Sz. Kočonda

fegyver- és töltény nagykereskedés, Novisad,
Dunavska 10. 4912 Központ Zagrebban

Saját érdekében teszi, ha szükségletet az ismeri:

BURGHARDT cégnél

„Az arany csillag”-hoz, szerzi be
Különféle trikotázok, tértáskák, nyakkravatók, D. M. C. minden minőségben és színben. — Nagy választék női harisnyákban. — Milyen lezártított árak

— TEKINTSE MEG OKVETLENÜL KIRAKATAIMAT! —

Mindenkit elragadtat a 4316

**TORPEDO-PORTABLE és
TORPEDO-STANDARD**

írógépeink egészen rendkívüli sajátosságai. Díjtalan árajánlatot kedvező részletfizetési feltételekkel küld

Torpedo vezérképviselet, Sam. Krausz i Sin
Osijek 1. Kapucinska ul. 2. Telefon 2-77

Halottaink emlékének megőrzése
a legrészebb emberi erény!

GOLGOTA

temetkezési vállalat a legmészebb menő igényeknek megfelelően elsőrendű új felszereléssel, villanyvilágítással és falvédő szerkezettel (a falakba nem verünk szeg) nagy raktár érc és saját készítésű fakoporsókban, szemfedelek és koszorúkban, exhumálást és szállítást bárhol bárhová vállalunk. A legolcsóbb kiszolgálás

Lenkey Imre és Fia

„GOLGOTA” temetkezési vállalata
Noviszad, Uspenszka ul. 12.
Telefon 26-90

**Fűszer
és csemege**

szükségletét szerezze be

V. KOLARSZKI cégnél

Noviszad Kr. Aleksandra u. 1.
Csakis előváros, Iriss Áru
Frisz olasz maróval
érkezett. 4481

„MIVRA”

Kész férfi- és gyermek-

ruhák

legolcsóbb üzlete.

NOVISAD

Futoski put 14. 4448

Tüzifa

la aprított bűkk 33 Din.

la m. vegyes 32

m/m ként házhoz szállítv.

Ugyanott kapható mindenféle hasábtuzifa

kicsinyben és vagon tételekben jutányos áron

Romanics Milorád

fakereskedő Subotica

Daničićev put 10. Tel. 6-49

Mielőtt

**szőlő-
oltvány**

szükségletét

beszerezni saját érdekében ne malassa el bekérni díjtalan

árjegyzékemet!

Az ország legnagyobb és hírneves oltványtelepe és mintaszövetkezet:

Sévár László

Noviszad 4. (Petrovaradín)

Nagyvárosi látványosságot nyújt a

Mignon

528

cukrázda, hol legizletesebb reggeli és ebédutáni feketekávékat kap **SUBOTICA** Strassmajerova u. 18. Lipsitz palota

**Női
kézimunkák**

kész diszsebkendők, monogram, aszurozás, aplikálás. *Előnyomda, kézi- és géphímzés, plüssé gombahuzás, csipke, pamut és mindenféle kézimunka kellek olcsó árban*

NAGYFEJEŐ

KÉZIMUNKAÜZLETÉBEN
NOVISAD, KRALJICA MARIJA UT 2

A n. é. körönség szíves tudomására hozom, hogy 10 évig Bene Sudarevičeva 26 szám alatt levő

műköszörüs és acéláru üzletemet
1. év nov. 15-től JELLASICSEVA 3. közvetlenül a kiskapola előtt a Stein fele asanyüzlet helyiségébe **HELYEZTEM AT.** Raktáron tartok J. A. Henckels fele acéláru. Minden körönség munkát a legprecízebben és olcsón végzek. A n. é. körönség további pártfogását kérem

Molnár István Subotica

**Kölcsönkönyvtár 5000 kötet
és antikvárium Subotican** Strassmajerova 16

**la rózsá burgonya
fehér burgonya
Vöröshagyma**

a legolcsóbb napi áron szállítja:
Gausz János Novisad, Futoski put 68.
T. telefon 25-34

**EDISON BELL PENKALA
GRAMOFONOK és LEMEZEK**

hosszulejratu havi részletfizetésre. Sláger LEMEZEK 25 dinártól kezdve,
GRAMOFONOK 740 dinártól kezdve. — Képvisező és egyedárusító:

STERN ADOLF

varrógép, kerékpár, motorkerékpár lerakata és javítóműhelye SUBOTICÁN, Jelačićeva u. 2. Használt lemezeket cseréllünk